svensk veterinär tidning

# 4 • MARS • 2015 • VOLYM 67

# Veterinärer bland de dimhöljda bergens gorillor

Foto: Marcus Westberg

## Att veterinärbehandla skadat vilt i Sverige

## Praktiker vill minska användningen av antibiotika till grisar

MEDIVET

Animal X-ray Solutions

Nordisk Specialist för Veterinär Digital Röntgen

# Digital Röntgen för alla behov

## Störst utbud – Riktigt bra Support – Nöjda kunder

sound-vision

SPRINT A|R Ultralight DR

Stig och hett snabbtest
Rada Ultrabara detektor och bildkvalitet
Nu kan du äntligen slänga kassettgar i film

SPRINT BOLT Ultralight DR

Stig och hett snabbtest
Cs Detektor med fin bildkvalitet
Mixed practice DR

MARK IIG

DR digital konvertering
system med Canon detektor

TruDR eSeries 1417

Det ultimata DR systemet för smådjurskliniken

TruDR cSeries 1417

Bordsnivå DR system för smådjur

SMART DR™

RADIOGRAPHY EVOLVED

Kommer snart...Nytt för smådjurskliniken

KONICA MINOLTA

## Regius

Det ultimata snabba CR systemet med unik bildbehandlingsprocess inkluderat PACS

## Σ Sigma2

Hög bildkvalitet, lägre pris och inkluderat PACS!
Perfekt CR för övergång från analog röntgen, även för den minsta kliniken. Finns i 3 modeller: 25, 45 och 60 cassetter per timme

AeroDR

## Aero DR

Helt integrerad DR detektor i ramen: 3 storlekar tillgängliga. Inga batterier
Nytt!!! - Mer information genom Medivet

**Kontakta Medivet för mer information.**

www.medivet.se info@medivet.se +46 (0) 431 344 00 Medivet Scandinavian AB, Ängelholm, Sverige

SVERIGES
VETERINÄRFÖRBUND
Box 12 709
112 94 STOCKHOLM

BESÖKSADRESS: **Kungsholms Hamnplan 7**

E-POST: ***kansli@svf.se***
HEMSIDA: ***www.svf.se***
TELEFONTID: Mån–tors 9.00–16.00,
Fre 9.00–15.00,
lunchstängt 11.30–13.00

KANSLI
TELEFON: 08-545 558 20
TELEFAX: 08-545 558 39

***Tf ordförande***
ANDERS FORSLID, ***leg vet, VMD***
TELEFON: 0413-55 32 20
MOBIL: 070-520 33 59
E-POST: ***anders.forslid@med.lu.se***

***Kansli- och ekonomichef***
PER CARLSSON, ***pol mag***
TELEFON: 08-545 558 21
MOBIL: 070-567 12 35
E-POST: ***per.carlsson@svf.se***

***Förhandlingschef***
ANDERS GRANELD, ***jur kand***
TELEFON: 08-545 558 26
MOBIL: 070-625 64 44
E-POST: ***anders.graneld@svf.se***

***Informationschef***
JOHAN BECK-FRIIS, ***leg vet***
TELEFON: 08-545 558 33
MOBIL: 070-717 73 25
E-POST: ***johan.beck-friis@svf.se***

***Generalsekreterare SVS***
SIMONE HÄUSLER, ***leg vet***
TELEFON: 08-545 558 24
MOBIL: 0730-928 113
E-POST: ***simone.hausler@svf.se***

***Arbetsrättsjurist/förhandlare***
JESSICA BERLIN, ***jur kand***
TELEFON: 08-545 558 25
MOBIL: 073-540 08 00
E-POST: ***jessica.berlin@svf.se***

***Redovisningsansvarig***
LINDA WIKSTRÖM, ***ekonom***
TELEFON: 08-545 558 23
E-POST: ***linda.wikstrom@svf.se***

***Administratör***
HELÈNE BACKVIK-SVENSSON, SVS
TELEFON: 08-545 558 20
E-POST: ***helene.backvik-svensson@svf.se***

***Administratör***
KARIN MOSSBLAD HENRIKSSON, SVF
TELEFON: 08-545 558 28
E-POST: ***karin.henriksson@svf.se***

**Bankgiro:** 530-52 22 Allmänna kassan

SVENSK
VETERINÄRTIDNING
***se sista sidan***

# Produktionen och det svenska djurskyddet

**SOM VETERINÄRER MÅSTE VI** hjälpa våra kunder att hitta ekonomin i att ha välmående djur. Men vi kan även nyttja vårt förtroendekapital till att lyfta fram de svenska mervärdena.

Den svenska animalieproduktionen går på knäna. De krisande branscherna blir fler, larmrapporterna om besättningarna som får lägga ner duggar tätt. Det är våra kunder det handlar om, och det är den svenska djurpopulationen. Men det är också djurskyddet och välfärden för de svenska djuren.

I den produktionsdjursbransch där jag har varit mest aktiv som praktiserande veterinär, mjölkbranschen, är vi vana vid att rent ekonomiskt räkna hem djurvälfärdsvinster. Bättre djurvälfärd ger friskare djur, bete ger friskare djur, sjukdom = kostnad. En maximal produktion är inte nödvändigtvis optimal.

Men det är möjligt att det bara är sant till en viss gräns, eller att det handlar om skala. När produktionen blir större är det svårt att rent fysiskt ha tillräckligt med betesmarker inom räckhåll, när antalet griskultingar har passerat en gräns kan man inte låta dem dia så länge som de skulle behöva utan att suggan blir medtagen. Då hävdas det att djurvälfärdsvinsten måste stå tillbaka för vinsten som flera kultingar och fler kor utgör. För annars har vi snart ingen produktion i Sverige. Men stämmer detta verkligen?

Produktionsdjurssektorn går på knäna för att de med nöd och näppe får betalt för vad det kostar att producera varan. Nu experimenterar man med åtgärder för att sänka de direkta kostnaderna att producera. Det andra alternativet är att se till att primärproducenten får större ersättning för sin produkt. Men här konkurrerar lantbrukaren på en marknad med utländska billiga produkter, framtagna under andra förutsättningar som tydligen är mer kostnadseffektiva. Här är det konsumenten som väljer.

Efter många om och men har marknadsföringen av de svenska mervärdena börjat ge effekt, konsumenten har börjat visat sig villig att betala. Samtidigt är diskussionerna om att kompromissa med de svenska mervärdena mer högljudda än någonsin. Kommer konsumentinflytandet att ens få en chans att avgöra? Beroende på vem man frågar så kan svaret både vara nej – på grund av att företagen går i konkurs innan dess, och nej – beroende på att vi kompromissar bort mervärdena innan dess. Eller ja.

SVFs grundinställning är att vi ska behålla och utveckla vår profil som de som vill djurens bästa, och vi måste kritiskt granska de påståenden och förslag som kommer oss tillhanda. Men vi måste också vara medvetna om den komplexa värld våra kunder har att hantera. Vi måste därför hjälpa dem att hitta ekonomin i att ha friska och fysiskt såväl som psykiskt välmående djur. Vi måste vidga vår sfär och inte bara vända oss till producenterna utan även till allmänheten, för att stärka de vindar som nu blåser med alltmer medvetna konsumenter. Vi har ett förtroendekapital. Vi kan både vårda och utnyttja detta kapital för djurens bästa.

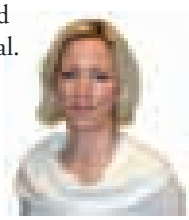

LOTTA TERNSTRÖM
*ledamot i förbundsstyrelsen*

# Broadline™

(Fipronil + (S)-methopren + Eprinomectin + Praziquantel)

Endoparasit-behandling*

& Bandmask

Skydd mot ektoparasiter:

& Fästingar Loppor

NYHET

## Den första spot-on avmaskningen till katt – Som även skyddar mot loppor och fästingar

- Ny och enkel applikator – Säkrar avmaskningen för djurägaren
- 2 olika styrkor – För rätt dosering
- Till kattungar från 7 veckors ålder

MERIAL LINE

**BROADLINE** (fipronil + metoprenon (s)-eprinomectin/praziquantel) spot-on, lösning. Rx.

**Indikationsområden:** Till bruk med eller med risk för blandinfektioner av cestoder, nematoder och ektoparasiter. Behandling och förebyggande behandling mot loppor och fästingar. Behandling av blandinfektioner med bandmask, gastrointestinala nematoder och lungmask. Förebyggande behandling mot hjärtmask. Vuxna bandmaskformer (Taeniidae) inte omfattas på listan. **Förpackningar:** Lösningen av läkemedel för icke-lydda hundar och kattungar som väger under 0,8 kg och vilka är yngre än 7 veckor. Läkemedlet är inte föreskrivet för användning till hund. Innehåller en motorcyklisk lakton. Undvik kontakt av colla-stoney, vid angränsande ytbehandlingar och beskärmade ytor eller liknande bör detta undvikas. Datum för senaste SPC: 12.03.13. For full details, see BROADLINE, www.medicine.ie

MERIAL

## ledare L Ternström

Produktionen och det svenska djurskyddet 3

## reportage S Fredriksson

Veterinärer är inte djursjukskötare! 6

## vetenskap

Svenska grisveterinärers attityd i antibiotika-relaterade frågor A Backhans m fl 11

## månadens epiztel 17

## vilken är din diagnos?

– Epizootologi 20
– Svar 56

## allmänt

Bland de dimhöljda bergens gorillor M Westberg 21

CAReNet – samverkan för starkare veterinärmedicinsk forskning M Gustavsson 27

Information om SVFs gruppförsäkringar 2015 P Carlsson 29

SVFs praktik- och ansvarsförsäkring 2015 P Carlsson 31

Att veterinärbehandla skadat vilt K Hammarberg 37

## insänt

Benamputation av vild räv inte gott djurskydd S Gunnarsson 43

Detta må vi diskutera E Hertil 44

Rynkigheten måste minska P Olson 46

## fackliga frågan

Deltidsfällan F Ritter 47

## FVF informerar

Ett nytt sanktionssystem inom arbetsmiljöområdet L Nordfors 49

## disputationer

Ny generation vacciner mot RS-virus hos kalvar 50

## kanslinytt 50

## bokanmälan 51

## litteraturtjänst 53

## förhandlingsnytt 54

## in memoriam 55

## från studenterna

Det bubblar på Stutis S Henriksson 59

## noterat

- Ny SLU-rektor föreslagen 32
- Seminalplasma skyddar inte vid fryskonservering 48
- Fel slutsatser om djursjukvårdspriser 52
- Överskott för SLU 2014 57
- Kraftsamling för svenska mjölkbönder 60
- Ny avelsstrategi för engelsk bulldogg 64

## kongresser & kurser 61

## kåseri

Om konsten att skriva B Wennman 65

# Veterinärer är inte djursjukskötare!

Text och foto:
Suzanne Fredriksson

Att utbilda sig till legitimerad djursjukskötare innebär inte att man genomgår en light-version av veterinärprogrammet. Det handlar om en helt annan utbildning. Att veterinärer får utföra samma uppgifter som en djursjukskötare innebär inte att man bör, eller ens kan, göra det.

*Lotta Gustafson, till vänster och Anna-Karin Haag framhåller djursjukskötarnas unika kompetens inom djuromvårdnad.*

**Detta kan tyckas** lika självklart som att läkare är läkare och att sjuksköterskor är just sjuksköterskor. Så enkelt är det inte ännu inom djursjukvården där processen att etablera det ”nya” legitimationsyrket djursjukskötare fortfarande pågår.

Lotta Gustafson är programstudierektor för djursjukskötarprogrammet vid SLU. Hon har en intressant yrkesbakgrund: är lantmästare, har jobbat som gymnasielärare, är legitimerad djursjukskötare och nu programstudierektor. Anna-Karin Haag arbetar dels som legitimerad djursjukskötare och dels med undervisning på djursjukskötarprogrammet. Veterinärtidningen träffar Lotta och Anna-Karin i ”fortet”, VHC på Ultuna, för en kort pratstund om dagsläget i ”djursjukskötarbranschen”.

Lotta inleder med att kommentera flytten av utbildningen från Skara till Uppsala. Även om denna har ställt till en del problem för de anställda, själv pendlar hon tills vidare och har inte beslutat hur framtiden ska se ut, är bytet av utbildningsplats på många sätt positivt.

– Möjligheten till samverkan med andra yrkesgrupper och möjligheten till forskning är så mycket större här. Studenterna kan skapa relationer till sina blivande arbetskamrater, veterinärerna, säger Lotta.

– En hel årskull flyttade mitt under utbildningen och det har naturligtvis varit tufft för dem, inte minst praktiskt. Något som verkligen har varit glädjande är det engagemang och den respekt som Veterinärmedicinska Föreningen, VMF, visat våra studenter sedan vi kom hit. Det är verkligen jättekul att djursjukskötarna tillhör VMF nu, säger Lotta.

**Djursjukskötarprogrammet** är en eftertraktad högskoleutbildning. På varje plats, 40 stycken per år, är det ca 30 sökande. Ytterligt få hoppar av.

– Den som fullföljer sin utbildning har en lysande sits på arbetsmarknaden, säger Lotta och tillägger att alla i den sista årskullen som gick ut i Skara, 38 personer, har fått jobb.

– Arbetsmarknaden skulle kunna svälja betydligt fler och intaget skulle utan vidare kunna fördubblas till 80 platser årligen, kommenterar Lotta.

Obalansen mellan antal veterinärer kontra djursjukskötare på arbetsmarknaden i Sverige kan till viss del förklaras med att det inte finns någon jämförbar legitimationsutbildning utomlands som kan lätta på trycket. I Norge t ex har man en tvåårig universitetsutbildning men ingen legitimation och i England kan man bli licensierad sköterska. Gemensamt för alla europeiska djursjukskötarutbildningar är att de är eftergymnasiala.

*Lotta anser att antalet platser på djursjukskötarprogrammet utan vidare skulle kunna fördubblas då branschen skriker efter legitimerade djursjukskötare.*

**Det skriande behovet** av legitimerade djursjukskötare har medfört att arbetssökande veterinärer erbjuds ”en mjukstart i karriären” genom att arbeta ”som en djursjukskötare”. Ingen kan ha missat den platsannons som var provokativ på flera sätt och som genast satte igång en debatt om vem som bör göra vad och varför.

### UTBILDNINGSHISTORIK

1984 inrättade SLU den första djursjukvårdarutbildningen som då var ettårig. 1998 beslöts att utöka utbildningen till ett tvåårigt program. 2007 fick fakulteten för veterinärmedicin och husdjursvetenskap uppdraget att vidareutveckla det tvåårigа programmet till ett treårigt. Utbildningsplanen fastslogs 2009 och är sedan dess ett kandidatprogram, 180 högskolepoäng, med huvudområde djuromvårdnad. Med smärre justeringar är det den utbildningsplanen som nu gäller. Den som avlagt examen kan ansöka om att bli legitimerad djursjukskötare. Kandidatexamen inom djuromvårdnad ger behörighet till fortsatta studier på avancerad nivå, på utbildningsprogram som t ex animal science, infektionsbiologi eller utbildning och undervisning.

*Praktiska övningar ingår i utbildningen. Alla studenter har inte hästvana men skolans djur är vana att bli omplåstrade både här och där.*

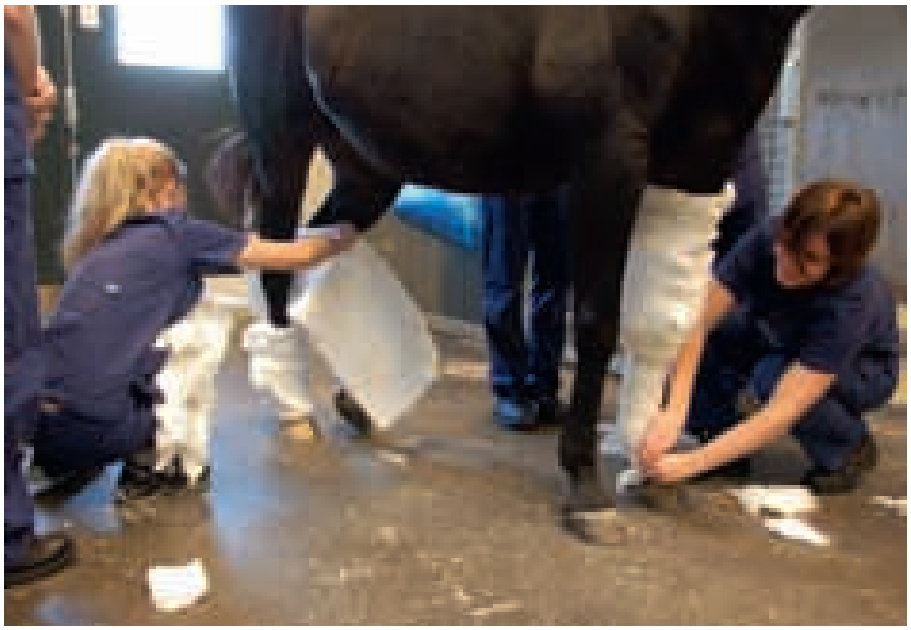

*Och nu förväntas bomull och bandage hamna just här och inte där.*

*Duger det?*

Bortsett från de knivigheter gällande ansvar och anställningsvillkor som uppstår med veterinärer på fel sorts tjänst, besitter dagens djursjukskötare enligt Lotta och Anna-Karin en unik kompetens inom djuromvårdnad som de flesta veterinärer saknar.

– Djursjukskötarprogrammet har under 30 år utvecklats från ett ettårigt högskoleprogram med 20 studenter till en treårig kandidatutbildning med 40 studenter per år.

Innehållet i utbildningsplanen är framför allt inriktad på omvårdnad där vårdhygien och anestesiologi successivt har växt fram som djursjukskötarnas expertområden, berättar Lotta och fortsätter:

– När utbildningen utökades med ytterligare ett år var det mot bakgrund av att det fanns ett tydligt behov av mer kunskap kring omvårdnadsbiten. Självklart sneglade vi på humanvården och uppdelningen i ansvarsområden mellan läkare och sjuksköterska. Dessa olika yrkesroller är väl definierade sedan sjuksköterskorna blev legitimerade 1958.

– Vi saknar en kompetensbeskrivning för legitimerade djursjukskötare motsvarande den som finns för sjuksköterskor inom humanvården. Att göra en sådan är något som borde prioriteras, säger Lotta.

**Utbildningsplanen för** djursjukskötare innehåller ämnen som i huvudsak handlar om omvårdnad, ett brett ämne som tangerar andra vetenskapliga områden som t ex veterinärmedicin, husdjursvetenskap, kommunikation och pedagogik. De två första åren innehåller obligatoriska kurser medan det under det tredje året finns möjlighet till en viss differentiering. Lotta har varit med och utvecklat innehållet och upplägget av programmet sedan starten.

– Undervisningen består av föreläsningar, seminarier och praktiska kurser. Vi tillämpar problembaserat lärande sedan tio år tillbaka vilket har visat sig vara en framgångsrik pedagogisk metod, inte bara för oss. Studenterna gör även sammanlagt 20 veckors praktik, 10 på häst och 10 på smådjur, på klinik eller djursjukhus och det är ganska vanligt att man under den tiden får så bra kontakt med arbetsgivaren att det leder till ett fast jobb efter examen, berättar Lotta.

*Utbildningsplanen för djursjukskötare innehåller 20 veckors praktik lika fördelat på häst och smådjur.*

*Den här övningen går ut på att lägga ett tassbandage på tid. Men kommer det att sitta kvar?*

**Med anledning av** den pågående diskussionen om lämpligheten i att veterinärer erbjuds jobb ”som en djursjukskötare”, vilket inte är ett nytt fenomen, förklarar hon att även om en veterinär förväntas klara av att utföra de praktiska moment som vanligtvis görs av en djursjukskötare, så handlar det om olika tankesätt och olika utgångspunkt i arbetet.

– Ett mycket enkelt exempel är att om en veterinär lägger ett bandage ligger fokus fram-

**STOR TILLTRO TILL DJURSJUKSKÖTARNA**

Anna-Karin Haag har arbetat som djursjukskötare sedan 2010. Bortsett från en kort period på Djursjukhuset Albano har hon huvudsakligen arbetat på Universitetsdjursjukhuset, UDS. För närvarande delar hon sin tjänst mellan klinik- och undervisningsjobb.

Vet veterinärer i allmänhet vad ni djursjukskötare kan? Hur är attityden ”på golvet”?

– Jag upplever att de allra flesta veterinärer sätter stor tilltro till djursjukskötarnas unika kunskaper. Det gäller speciellt planering av operationer, anestesi och övervakning där riskerna med bristande omvårdnad är stora.

– Ett annat område där djursjukskötarna är tongivande är vårdhygien och det är ganska vanligt att det är en djursjukskötare som är hygienansvarig på kliniken. Även när det gäller kommunikationen med djurägarna läggs ofta ett stort ansvar på djursjukskötarna, kommenterar Anna-Karin.

för allt på den medicinska effekten. Djursjukskötaren tänker mer på hygien och fortsatt omvårdnadsbehov av det bandagerade djuret, säger Lotta.

För dagen önskar hon att djursjukskötarna precis som sjuksköterskor ska komma igång med forskning inom sitt ämnesområde. Det finns disputerade sjuksköterskor, men inom djursjukvården har man inte nått dit ännu.

– Utbildningen till djursjukskötare är ett kandidatprogram. Kompletterande kurser på avancerad nivå, minst magisterexamen, ger behörighet till forskarutbildning. Det ser vi fram emot, avslutar Lotta. ■

# Kungörelse om stipendium

Michael Forsgren avled den 10 januari 1987, då han befann sig i slutfasen av sina veterinärmedicinska studier.

Michael Forsgrens familj har beslutat att tillgångar, som Michael Forsgren ägde, ska överföras till en stiftelse med ändamål att främja utbildning av ungdomar inom det veterinärmedicinska området, företrädesvis projekt som inte rör sporthästar.

Stiftelsens styrelse utgörs f n av Michael Forsgrens bror Joachim Forsgren, lektor Kerstin Hansson och ordföranden i Veterinärmedicinska föreningen Sofie Henriksson.

**Michael Forsgrens stiftelse utlyser följande stipendier:**
Under 2015 kommer att utbetalas ett totalt belopp om ca 150 000 kr fördelat på ett eller flera stipendier, beroende på vad styrelsen bedömer lämpligt vid granskning av inkomna ansökningar.

Ansökan ska inges i tre exemplar, senast 2015-05-17, till lektor Kerstin Hansson, Box 7054, 750 07 Uppsala.

*Följande upplysningar ska finnas i den maskinskrivna ansökan:*

1. Sökandens namn, adress (gärna e-postadress), telefonnummer och personnummer.
2. Sökandens betyg och andra studiemeriter.
3. Uppgift om den forskning, som sökanden önskar finansiera med stipendium och vilket belopp som önskas för detta. Därvid bör anges i vilken utsträckning önskat belopp avser resor, uppehälle, forskningsmaterial etc. (Stipendiemedel för täckande av resekostnader och uppehälle för anhöriga kan inte påräknas.)
4. De särskilda upplysningar som sökanden önskar åberopa.
5. Uppgift om eventuella stipendier eller bidrag från annat håll.

*Inom ett år efter utnyttjandet av det tilldelade stipendiet förväntar sig stiftelsens styrelse en redogörelse för det genomförda projektet.*

Beslut om stipendieutdelning beräknas ske före sommaren 2015.

Mars 2015
**Michael Forsgrens stiftelse**

**ANNETTE BACKHANS,** VMD, forskare,
**ULF EMANUELSON,** professor i epidemiologi,
**ANN LINDBERG,** docent, Dipl ECVPH, laborator, sektionschef och
**MARIE SJÖLUND,** VMD, biträdande statsveterinär*

# Svenska grisveterinärers attityd i antibiotikarelaterade frågor

En enkät genomfördes under 2013 för att undersöka attityder kring antibiotikarelaterade frågor hos veterinärer med grispraktik. Resultatet visar att det finns en hög medvetenhet hos veterinärerna om riskerna med antibiotikaanvändning. De är positiva till möjligheten att arbeta för att ytterligare minska användningen tillsammans med "sina" djurägare och anser att djurägarna i hög grad tar till sig råd om förebyggande arbete och behandlingsalternativ. Mest positiva var veterinärer med mer än 75 procent gris i sin praktik. Sammantaget visar studien på en positiv attityd hos kliniskt verksamma veterinärer till att ytterligare minska användningen av antibiotika inom grisproduktionen.

Foto: Mats Ingvarsson

Figur 1. *Veterinären har en viktig roll i förbättringar av det förebyggande arbetet, då flera studier visar att djurägare ser sin veterinär som den mest pålitliga informationskällan.*

## INLEDNING

Det ökande problemet med antibiotikaresistens har lett till att antibiotikaanvändningen inom djurproduktionen har hamnat i fokus och ifrågasätts allt mer (9). Inom EU anses en minskad antibiotikaanvändning inom animalieproduktionen vara en av de viktigaste strategierna för att bekämpa resistensutvecklingen (8). En mer omfattande förekomst av resistens utgör dessutom ett hot mot framtida möjligheter att bekämpa smittsamma sjukdomar hos djur (1). I Sverige är antibiotikaförsäljningen för djur låg jämfört med de flesta andra länder i Europa (6), men kunskaperna om hur förbrukningen ser ut för de olika djurslagen är ofullständig. De endemiska infektionssjukdomar som förekommer inom svensk grisproduktion gör att antibiotikabehandlingar är nödvändiga. Samtidigt finns det utrymme för ytterligare förbättringar i det förebyggande arbetet för förbättrad djurhälsa och därigenom minskat behov av antibiotika. Veterinären har en viktig roll i detta arbete, då flera studier visar att djurägare i hög grad ser sin veterinär som den mest trovärdiga och pålitliga källan när det gäller information och råd om sjukdomar, förebyggande av sjukdomar, smittskydd och antibiotika (3, 4, 5, 7) (Figur 1).

I ett europeiskt samarbetsprojekt om antibiotikaanvändning till gris, MINAPIG, har veterinärers attityder kring antibiotikarelaterade frågor undersökts. Här redovisas resultaten från den svenska delen av studien.

## MATERIAL OCH METODER

En enkät för att undersöka veterinärers attityder till antibiotikarelaterade frågor utarbetades av en schweizisk grupp av beteendevetare som ingick i MINAPIGs projektgrupp, i samarbete med projektets övriga deltagare som består av forskare, i huvudsak veterinärer, från Belgien, Danmark, Frankrike, Tyskland och Sverige. Enkäten bestod av totalt 50 frågor som var relaterade till följande huvudrubriker: generella åsikter om ➤

antibiotikaanvändning inom grisproduktion, specifika policyåtgärder för att minska antibiotikaförbrukningen, sätt att minska antibiotikaanvändningen och alternativ till antibiotika, den egna relationen till djurägare och veterinärens eget intresse för vidareutbildning inom grishälsa samt alternativa åtgärder inom grisskötsel.

De flesta frågor gavs i form av påståenden där den svarande skulle ange i vilken utsträckning man höll med om påståendet på en skala från 1 (håller inte alls med) till 6 (håller helt med). I enkäten ställdes också frågor om hur stor del av den egna verksamheten som ägnades åt grispraktik, svarandens kön, ålder och examinationsår (som veterinär). Målgruppen för enkäten i Sverige var samtliga veterinärer som registrerat antibiotikaförskrivning till djurslaget gris under 2013.

I november 2014 skickades ett e-mail med en länk till en webenkät (Qualtrics, www.qualtrics.com) till 257 veterinärer. 75 veterinärer, till vilka e-mailadress saknades, fick enkäten som pappersenkät. En påminnelse skickades ut via e-mail eller post åtta veckor senare. Ifyllda pappersenkäter matades in i webenkäten av huvudförfattaren. Resultaten bearbetades i Excel, och statistiska beräkningar gjordes i programmet Minitab 16. Skillnader i svaren undersöktes med Mann-Whitneys test mellan grupperna kvinnliga respektive manliga veterinärer, veterinärer med mer än 75 procent grispraktik och veterinärer med mindre än 25 procent grispraktik, veterinärer med mindre än 20 års erfarenhet som veterinär och veterinärer med minst 20 års erfarenhet samt mellan veterinärer under respektive över 50 års ålder.

## RESULTAT

Totalt 66 veterinärer fyllde i hela enkäten, varav 30 var kvinnor, 34 män och två som inte hade angett kön. Medianålder var 54 och median av antal år sedan veterinärexamen var 21 år. 62 procent angav att de ägnade mindre än 25 procent av sin tid åt grispraktik, 18 procent mellan 25–50 procent av tiden, ingen mellan 50–75 procent och 20 procent ägnade mer än 75 procent av sin tid åt grispraktik.

### Åsikter om antibiotika inom grisproduktionen

Veterinärerna höll inte med om påståendena ”Problemet med antibiotikaresistens är kraftigt överdrivet” och ”Det är bara med antibiotika som man kan kontrollera utbrott av bakteriella sjukdomar hos grisar” (median 1, håller inte alls med). Manliga veterinärer höll i signifikant högre grad än kvinnliga med om dessa påståenden (se Figur 2).

Påståenden ”Det kan bli allvarliga konsekvenser för människor som bär på antibiotikaresistenta bakterier” och ”Jag kan tänka mig andra sätt att förebygga bakteriella sjukdomar, utan att använda antibiotika” gav mediansvaret 6 (håller helt med). Den senare frågan kan tyckas

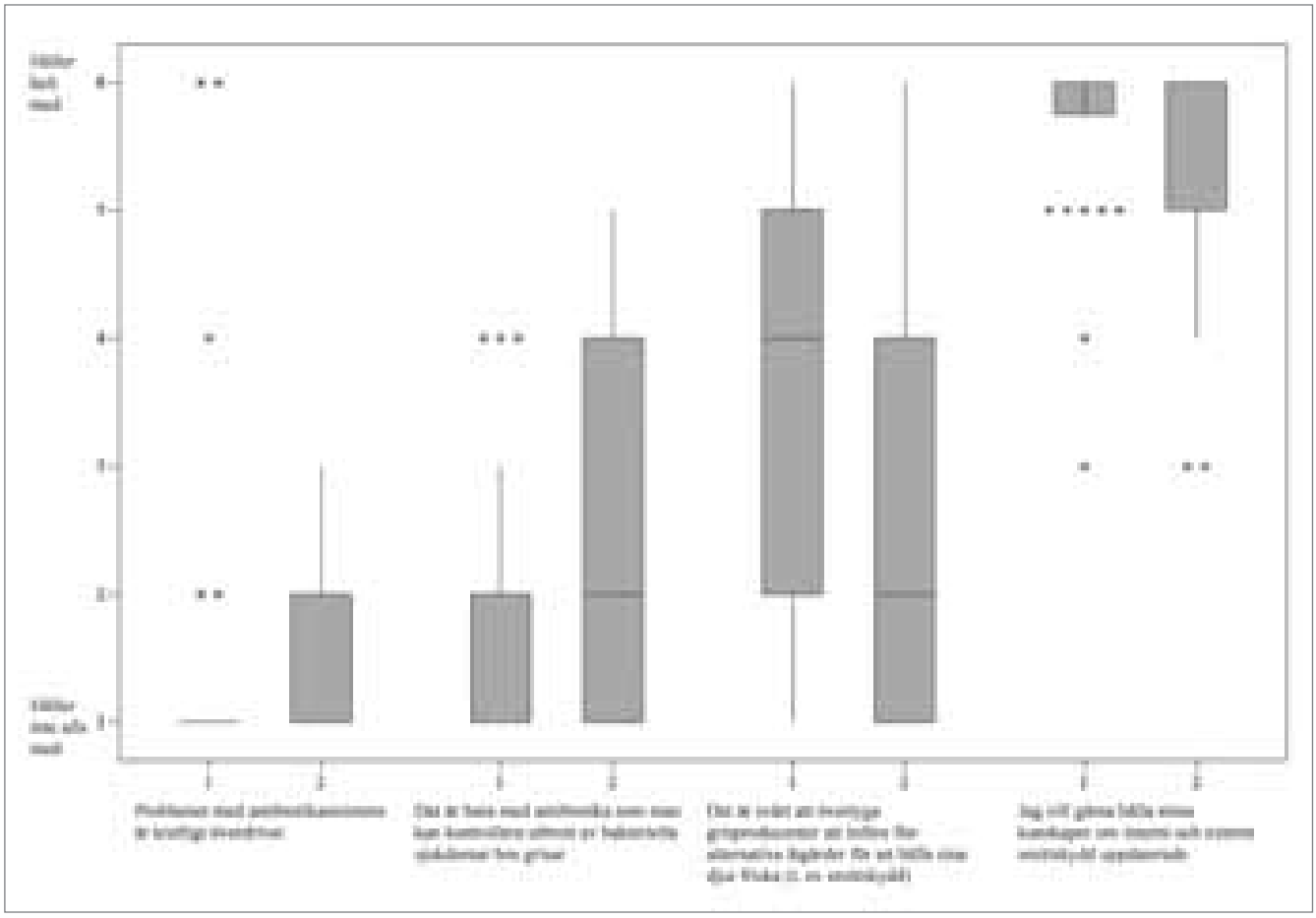

FIGUR 2. *Boxplot där medianvärdet, undre och övre kvartilen och minimum och maximum av kvinnliga (1) respektive manliga (2) veterinärers svar på påståenden där dessa signifikant skilde sig åt. Extremvärden (outliers) är markerade som stjärnor.*

märklig ur ett svenskt perspektiv men såväl profylaktisk som metafylaktisk behandling (metafylax = behandling av samtliga djur i en grupp, såväl sjuka djur som individer som ännu inte utvecklat klinisk sjukdom) förekommer i stor omfattning inom grisproduktion i en rad europeiska länder, exempelvis i Belgien (2). Enkäten utformades för att användas i alla länder som ingår i MINAPIG-projektet.

### Vad tycker veterinärerna om policyåtgärder?

De policyåtgärder för att minska antibiotikaanvändningen inom grisproduktionen som de tillfrågade veterinärerna ansåg vara mest acceptabla av sex givna exempel var dels den redan rådande policyn att veterinärer endast får förskriva, men inte sälja antibiotika, dels att grisproducenter tillsammans med veterinärer tar fram en plan för hur antibiotikaanvändningen ska minskas till en viss nivå och att planen följs upp av veterinär. Den minst populära policyåtgärden av de föreslagna var att bötfälla djurägare som överskrider ett visst nationellt gränsvärde. Generellt var man mer negativt inställd till tvingande åtgärder eller åtgärder kopplade till någon typ av bestraffning. Det fanns inga signifikanta skillnader i uppfattningen om policyåtgärder mellan olika kön, ålder, erfarenhet eller veterinärer med mer än 75 procents och mindre än 25 procents grispraktik.

### Alternativ till antibiotika

På frågor om egna aktiva åtgärder för att påverka antibiotikaförbrukningen höll veterinärerna i hög grad med om påståenden som ”Jag ger regelbundet råd om alternativa metoder för att hålla djuren friska” (median 6), ”Jag försöker förskriva så litet antibiotika som möjligt” (median 5) och ”Jag arbetar aktivt för att minska antalet behandlingar i mina besättningar” (median 5). Veterinärer med mer än 75 procents grispraktik ansåg sig arbeta aktivt i signifikant högre grad än kolleger med mindre än 25 procents grispraktik (Figur 3).

En fråga ställdes om intäkterna i den egna praktiken skulle påverkas av minskad antibiotikaanvändning, vilket veterinärerna inte höll med om (median 1). Intensifierad rådgivning ansågs inte i hög grad kunna uppväga minskade intäkter om färre antibiotikabehandlingar blir ett krav inom grisproduktionen (median 3). Svaren på dessa frågor är något motsägelsefulla men kan kanske tolkas som att en stor del av svenska veterinärer redan i dag i första hand anser sig erbjuda rådgivning, och inte ➤

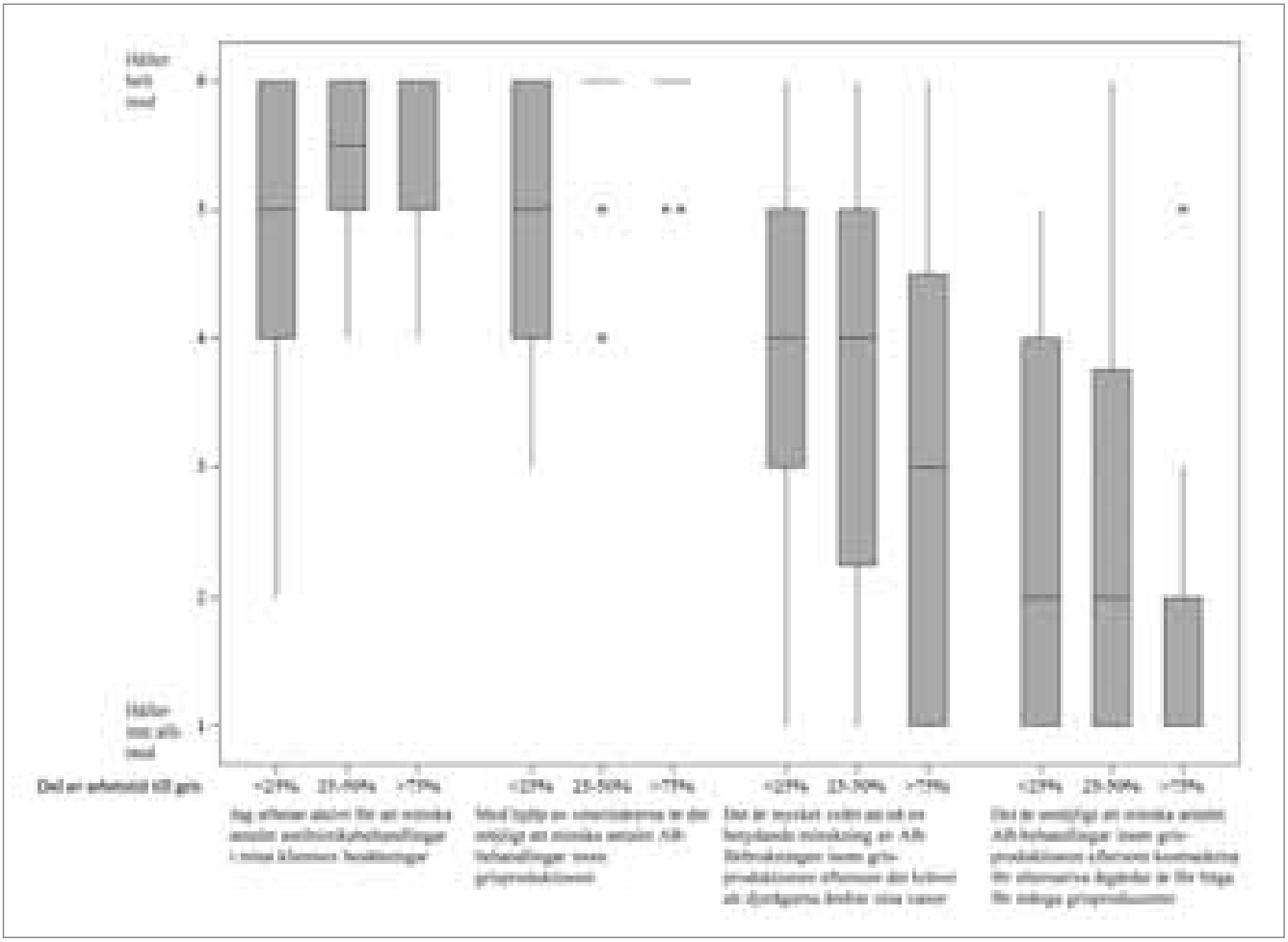

FIGUR 3. *Svar på påståenden om aktiva åtgärder och attityd till minskning av antibiotika från veterinärer med olika grad av grispraktik. Boxploten visar medianvärdet, undre och övre kvartilen och minimum och maximum. Extremvärden (outliers) är markerade som stjärnor. AB = antibiotika.*

bara förskrivning av läkemedel, till sina djurägare, men spridningen av svaren var stor. Svenska veterinärer har till skillnad från sina europeiska kolleger inga intäkter från läkemedelsförsäljning, vilket försvårar eventuella jämförelser mellan länderna just för denna aspekt.

Svaren på mer generella frågor till veterinärerna om grisproducenternas inställning till antibiotika visade på en hög grad av tilltro till möjligheten att minska förbrukningen i grisbesättningar genom att införa striktare smittskydd och förbättrat vaccinationsskydd (median 5). Veterinärerna ansåg också att de själva har stor betydelse för en minskning (median 6). De höll inte med om att kostnaderna för alternativa åtgärder var för höga för djurägarna (median 2) men att det är svårt att nå en betydande minskning eftersom det kräver att djurägarna ändrar sina vanor (median 4). Veterinärer med mer än 75 procents grispraktik var signifikant mer positiva i dessa frågor (se Figur 3). Omkring hälften ansåg att det var svårt att övertyga grisproducenterna om nödvändigheten att införa fler alternativa åtgärder inom t ex smittskydd (median 3). Kvinnliga veterinärer hade en signifikant mer pessimistisk syn på detta jämfört med manliga (se Figur 2), vilket också gällde veterinärer med mindre än 20 års erfarenhet av yrket (median 4) jämfört med mer erfarna veterinärer (median 2).

Veterinärernas syn på djurägarnas inställning till att minska antibiotikaanvändningen skiftade. De flesta ansåg att djurägarna är villiga att lära sig mer om alternativa åtgärder och att minska antibiotikaanvändningen (median 5), men också att grisbönder anser att antibiotika är oumbärliga (median 4). Å andra sidan höll veterinärerna inte i så stor utsträckning med om påståenden att grisproducenter bara är intresserade av läkemedelsförskrivning och inte rådgivning (median 2) eller att djurägarna skulle vända sig till en annan veterinär om de skrev ut mindre antibiotika (median 2). Generellt var veterinärer med mycket (> 75 %) grispraktik signifikant mer positiva till grisproducenternas vilja att minska antibiotikaanvändningen och införa förebyggande åtgärder samt deras intresse för rådgivning än kolleger med begränsad (< 25 %) grispraktik, vilket visas i Figur 4.

### Är en ytterligare minskning möjlig?

På frågan ”När du tänker på den totala mängden antibiotika som används inom grisproduktionen i Sverige idag, med hur många procent skulle den nuvarande antibiotikaanvändningen kunna minska de närmaste fem åren och fortfarande vara ekonomiskt hållbar för producenterna?” blev svaret i medeltal 30 procent (median 21 %), med ett svarsintervall på 6–78 procent. Det var inga signifikanta skillnader i svaren mellan män och kvinnor eller veterinärer med

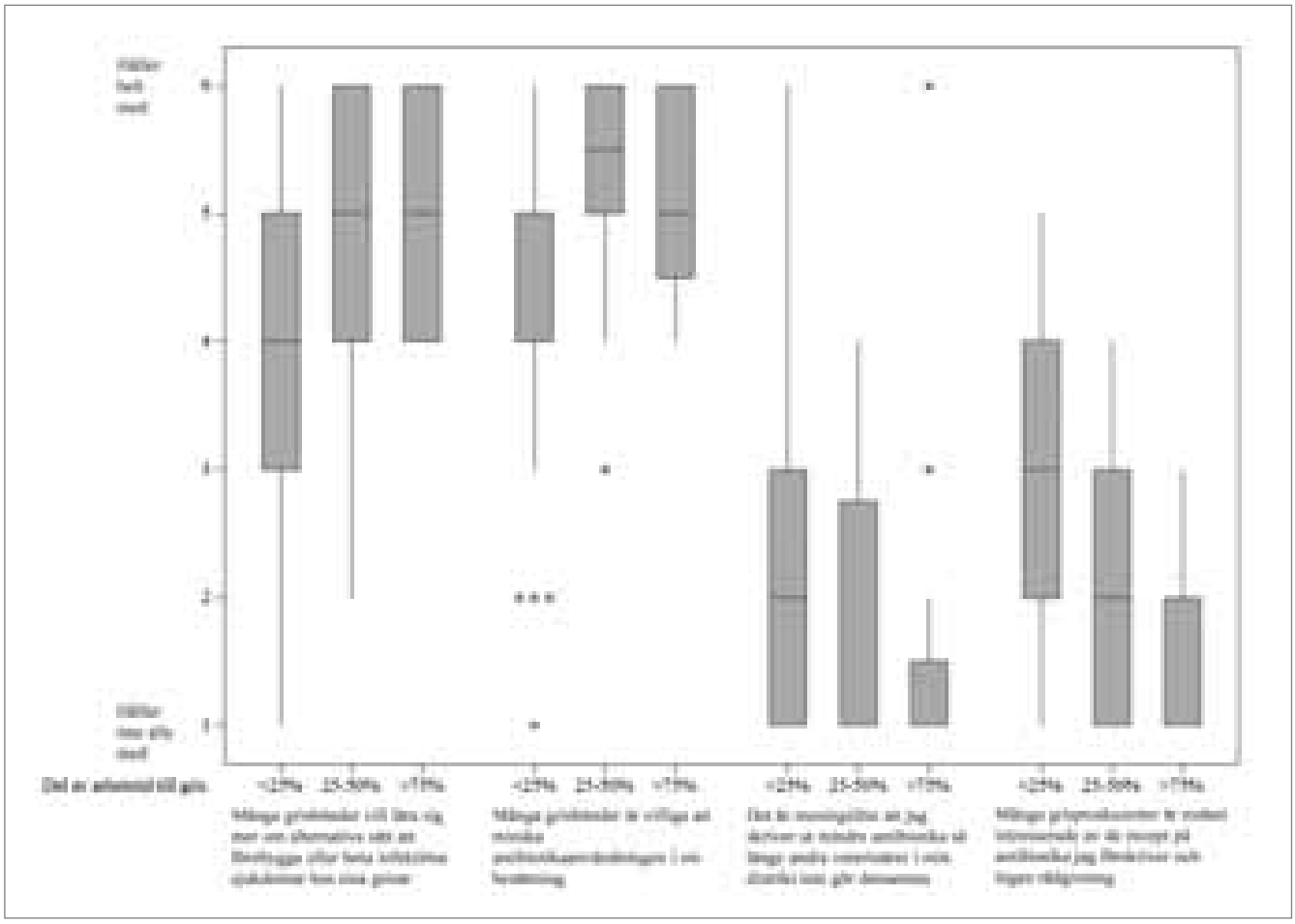

FIGUR 4. *Svar på påståenden om grisbönders inställning till antibiotika från veterinärer med olika grad av grispraktik. Boxploten visar medianvärdet, undre och övre kvartilen och minimum och maximum. Extremvärden (outliers) är markerade som stjärnor.*

mycket eller litet grispraktik, och det sågs inte heller något samband med ålder och erfarenhet.

### Relationen till djurägare och intresse för vidareutbildning

Veterinärerna höll i hög grad med om att de stöttar sina djurägare i att införa alternativa åtgärder istället för att använda antibiotika (median 6). De ansåg också att djurägarna helt litade på deras råd (median 6) och var relativt benägna att införa föreslagna förebyggande åtgärder (median 4). Veterinärer med mycket grispraktik höll i signifikant högre grad med om att djurägarna litade på deras råd jämfört med veterinärer med begränsad grispraktik (Figur 5).

Intresset att vidareutbilda sig inom frågor som rör gris och förebyggande alternativa åtgärder var enligt enkätsvaren stort, särskilt gällande smittskydd (median 6). De flesta (94–100 %) hade genomgått vidareutbildning inom något av följande områden: infektionssjukdomar, smittskyddsåtgärder, nya behandlingsmetoder, intensivrådgivning och uppföljning av besättningar, utfodring och reproduktion. Intresset för vidareutbildning inom grisområdet var signifikant större inom gruppen med mycket grispraktik än i gruppen med begränsad grispraktik (Figur 5), och kvinnor var signifikant mer angelägna än män att uppdatera sina kunskaper om smittskydd (Figur 2).

## DISKUSSION

Enkäten skickades ut till samtliga veterinärer som under 2013 till Jordbruksverket redovisat läkemedelsanvändning till djurslaget gris, vilket inkluderade även grisar som hålls som sällskapsdjur, djurparksdjur och liknande. Då antalet veterinärer som kliniskt arbetar med djurslaget gris inom animalieproduktionen inte är känt finns viss osäkerhet angående den faktiska svarsfrekvensen från den egentliga målgruppen. Enkäten utarbetades för att användas i flera europeiska länder, och vissa av frågorna måste därför ses ur ett internationellt perspektiv där många veterinärer har sin huvudsakliga inkomst från försäljning av antibiotika. Till exempel fick även svenska veterinärer ta ställning till policyn att veterinärer inte får sälja, utan endast förskriva läkemedel, trots att detta inte varit tillåtet i Sverige sedan monopol på läkemedelshandel tilldelades apoteken under 1600-talet (http://pharmhist.ownit.nu/Forelasn/FH41.html). En mindre grupp veterinärer höll inte med om att policyn var effektiv, men detta kan tolkas som att man ansåg att en policy som redan tillämpas inte kan tillföra något nytt.

Sammantaget visar resultatet från denna studie att de svenska grisveterinärerna i hög grad inser behovet av att ➤

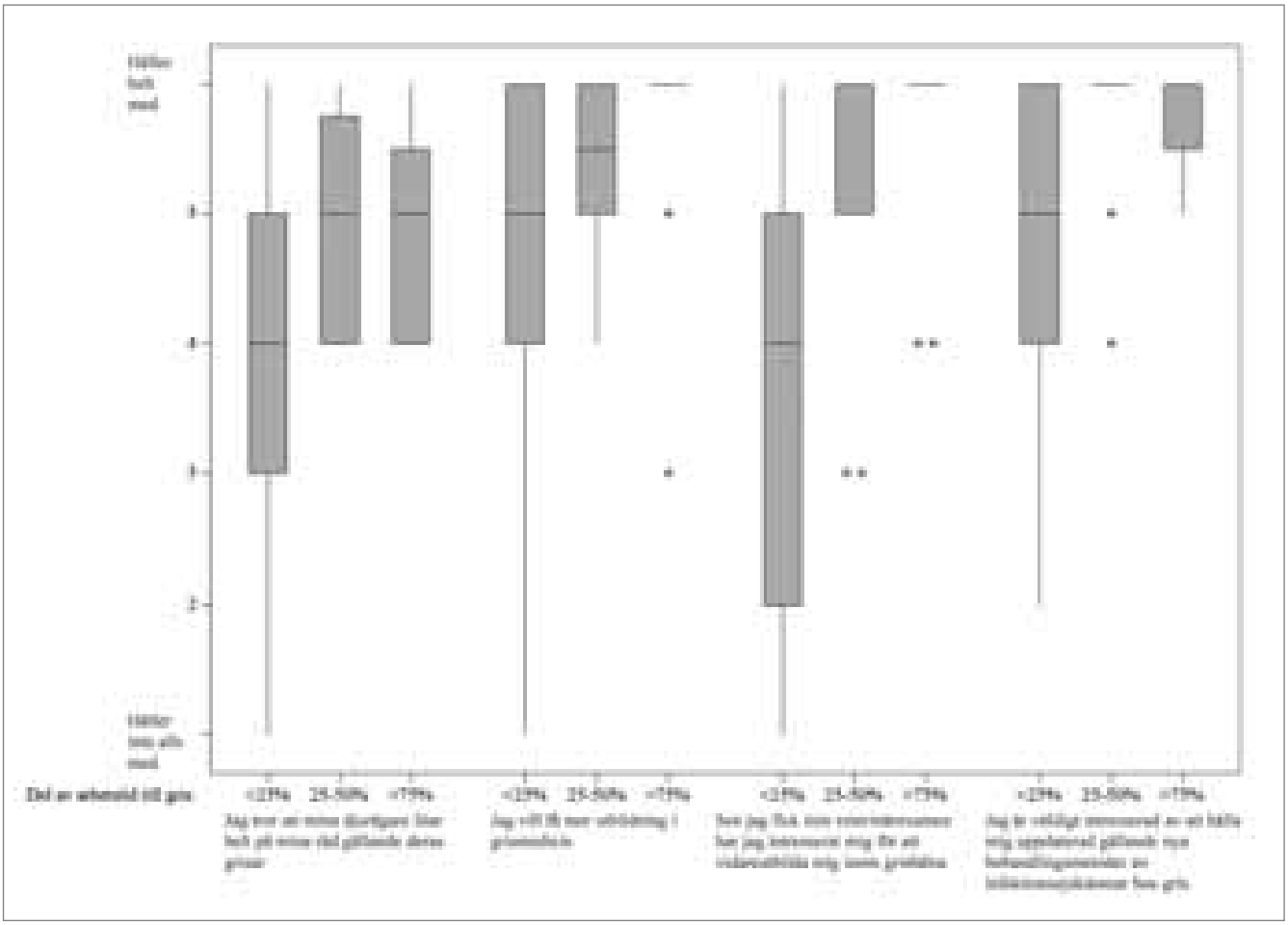

FIGUR 5. *Svar på påståenden om djurägares förtroende för råd och inställning och attityd till vidareutbildning inom området från veterinärer med olika grad av grispraktik. Boxploten visar medianvärdet, undre och övre kvartilen och minimum och maximum. Extremvärden (outliers) är markerade som stjärnor.*

minska användningen och att de gör egna aktiva insatser för att arbeta förebyggande i besättningar. En viss risk finns förstås att de som har svarat på enkäten i högre grad är intresserade och insatta i antibiotikafrågor än de som inte svarat. Resultaten visar också att attityder och inställning i viss mån skiljer sig mellan specialiserade veterinärer och veterinärer med allmän praktik. Exempelvis anser specialiserade grisveterinärer att de har djurägarnas förtroende som rådgivare i högre grad än icke-specialiserade. De har också en större tilltro till djurägarnas vilja att minska användningen och införa förebyggande åtgärder.

Intresset för vidareutbildning inom områden relevanta för den praktiserande grisveterinären var inte oväntat större hos de specialiserade veterinärerna. Numerärt var gruppen med begränsad grispraktik tre gånger större än den med mycket grispraktik, vilket indikerar att många grisbesättningar får besök av veterinärer som inte är specialiserade på djurslaget gris. Om detta har en reell påverkan på användningen av antibiotika i besättningarna kan vi inte yttra oss om då detta inte har undersökts. Uppgifter om antibiotikaanvändning på gårdsnivå är heller inte tillgänglig i dagsläget. Resultatet av denna studie tyder dock på att det hos allmänpraktiserande veterinärer med mindre andel grispraktik finns ett visst behov av relevant kompetensutveckling inom förebyggande arbete och rådgivning, för att ytterligare kunna minska antibiotikaanvändningen i svenska grisbesättningar.

**SUMMARY**

Swedish pig veterinarians' attitudes to antimicrobial-related issues

A survey was conducted in 2013 to examine the attitudes to antimicrobial-related issues among Swedish veterinarians with pig practice. The result shows that there was a high awareness among veterinarians about the risks of antimicrobial use. They were positive about the possibility of further reducing the use, in co-operation with their pig producers, and believed that pig producers largely embrace advice about prevention and treatment options. Veterinarians with more than 75 % pig practice had a more positive attitude towards the willingness of pig farmers to reduce antimicrobial usage and to apply alternative measures.

## Referenser

1. Bengtsson B & Greko C. Antibiotic resistance-consequences for animal health, welfare, and food production. Ups J Med Sci, 2014, 119, 2, 96–102.
2. Callens B, Persoons D, Maes D et al. Prophylactic and metaphylactic antimicrobial use in Belgian fattening pig herds. Prev Vet Med, 2012, 106, 1, 53–62.
3. Coyne LA, Pinchbeck GL, Williams NJ et al. Understanding antimicrobial use and prescribing behaviours by pig veterinary surgeons and farmers: a qualitative study. Vet Rec, 2014, 175, 23, 593.
4. Friedman DB, Kanwat CP, Headrick ML et al. Importance of prudent antibiotic use on dairy farms in South Carolina: A pilot project on farmers' knowledge, attitudes and practices. Zoonoses and Public Health, 2007, 54, 9–10, 366–375.
5. Garforth CJ, Bailey AP & Tranter RB. Farmers' attitudes to disease risk management in England: A comparative analysis of sheep and pig farmers. Prev Vet Med, 2013, 110, 3–4, 456–466.
6. Grave K, Torren-Edo J, Muller A, Greko C et al. Variations in the sales and sales patterns of veterinary antimicrobial agents in 25 European countries. J Antimicrob Chemother, 2014, 69, 8, 2284–2291.
7. Laanen M, Maes D, Hendriksen C et al. Pig, cattle and poultry farmers with a known interest in research have comparable perspectives on disease prevention and on-farm biosecurity. Prev Vet Med, 2014, 115, 1–2, 1–9.
8. Moreno MA. Surveillance of antimicrobial use in animals in the EU. Vet Rec, 2014, 175, 16, 400–401.
9. Schwarz S, Kehrenberg C & Walsh TR. Use of antimicrobial agents in veterinary medicine and food animal production. Int J Antimicrob Agents, 2001, 17, 6, 431–437.

***ANNETTE BACKHANS,** VMD, forskare, SLU, Institutionen för kliniska vetenskaper, Box 7054, Ulls väg 12, 750 07 Uppsala.
**ULF EMANUELSON,** professor i epidemiologi, SLU, Institutionen för kliniska vetenskaper, Box 7054, Ulls väg 12, 750 07 Uppsala.
**ANN LINDBERG,** docent, Dipl ECVPH, laborator, sektionschef, SVA, Zoonoscenter, Avdelningen för sjukdomskontroll och smittskydd, SVA, 751 89 Uppsala.
**MARIE SJÖLUND,** VMD, biträdande statsveterinär, SVA, Avdelningen för djurhälsa och antibiotikafrågor, 751 89 Uppsala.

## AkademikerKompetens 2015

AkademikerKompetens är ett samarbetsprojekt som erbjuder kortare och rikstäckande utbildningsaktiviteter av hög kvalitet som är skräddarsydda för medlemmar i Civilekonomerna, DIK, FSA, Jusek, SRAT, Sveriges Veterinärförbund, KyrkA, Officersförbundet, Sveriges Farmaceuter och Naturvetarna.

Som medlem i veterinärförbundet erbjuds du att kostnadsfritt (lunch betalas enskilt) delta i AkademikerKompetens föreläsningsdagar runt om i landet. Det går bra att ta med en kollega som inte är med i förbundet om du så önskar.

Till höger presenteras de orter och datum då seminarier om personlig utveckling och aktuella samhällsfrågor kommer att anordnas under 2015. För mer information, gå in på www.akademikerkompetens.com och läs mer.

| | |
|---|---|
| **Halmstad** | **8 juni** |
| **Gävle** | **15 september** |
| **Stockholm** | **21 september** |
| **Luleå** | **29 septmeber** |
| **Göteborg** | **6 oktober** |
| **Lund** | **13 oktober** |

Epizteln beskriver denna gång en misstanke om paratuberkulos, två utredningar av epizootimisstankar i fjäderfäbesättningar och ett konstaterat fall av rots hos en häst i Tyskland. Texten är sammanställd av Madeleine Gertzell, Jordbruksverket.

## MISSTANKE OM PARATUBERKULOS

En djurägare till en tioårig Herefordko, som en tid haft diarré och magrat av, kontaktade sin veterinär som utifrån symtombilden misstänkte paratuberkulos. Länsveterinär och SVA kopplades in och Jordbruksverket fattade sedan beslut om provtagning enligt epizootilagen. Misstankegraden var låg och dagen efter provtagningen kunde misstanken avskrivas efter en PCR-analys av träcken.

PCR kan i dessa fall ersätta traditionell odling av bakterien som analysmetod. Detta är en stor fördel då odlingen tar flera månader eftersom bakterien är extremt långsamväxande.

Paratuberkulos konstaterades i Sverige senast 2005 och alla fall i Sverige de senaste 25 åren har varit knutna till import av avelsdjur av köttras. Före 1990-talet hade inte sjukdomen påvisats i landet på flera decennier. Nötkreatur och även får och getter provtas fortfarande vid införsel och import. Sedan 1998 finns också ett kontrollprogram bland köttrasbesättningarna som drivs av Svenska djurhälsovården.

Varje år uppkommer en handfull kliniska misstankar om paratuberkulos. Paratuberkulos är en epizootisjukdom och den veterinär som misstänker sjukdomen ska rådgöra med SVA och kontakta länsstyrelsen och Jordbruksverket. Jordbruksverket betalar då för provtagning och analys om detta bedöms nödvändigt för att utesluta misstanken.

## EPIZOOTIMISSTANKAR I FJÄDERFÄBESÄTTNINGAR

I en flock med 18 veckor gamla unghöns sågs rörelsestörningar, hälta, hängande vingar och andningsproblem, vilket gav upphov till misstanke om epizootisjukdom. SVA kunde senare avfärda misstanken utifrån tagna prover. Alternativ diagnos var Mareks sjukdom och vid den histologiska undersökningen konstaterades neurit och non-purulent encefalit vilket stödjer den diagnosen.

En annan misstanke uppkom samtidigt i en annan besättning då en värphönsflock drabbats av kraftigt minskad äggproduktion sedan en vecka utan att visa andra symtom på sjukdom eller ökad dödlighet. Självdöda djur hade obducerats tidigare i veckan utan att ge en samlad bild. I denna besättning togs blodprover och svabbprover från ett flertal djur, eftersom de sjuka djuren var svåra att identifiera i brist på mer specifika symtom. Proverna analyserades och utföll med negativa resultat.

## UPPDATERING OM HÖGPATOGEN AVIÄR INFLUENSA I EUROPA

Situationen i Europa vad gäller fågelinfluensa är osäker. Sedan november 2014 har flera fall av högpatogen aviär influensa (HPAI) av subtyp H5N8 påvisats hos tamfåglar i Tyskland, Nederländerna, Storbritannien och Italien. Dessutom har viruset påvisats hos vilda fåglar i Tyskland och Nederländerna. De vilda fåglarnas roll i smittspridningen är dock fortsatt oklar. Dessutom har fynd av HPAI H5N1 i en hobbybesättning och hos flera vilda fåglar rapporterats från Bulgarien, liksom flera utbrott hos fjäderfä i Israel. Efter utbrotten i Bulgarien bedömde SVA att sannolikheten för att svenska

■■ Telefonnumret till SVAs epizootologjour är 018-67 40 01.

■■ Detta nummer kan enbart användas då SVAs växel är stängd, dvs utanför ordinarie arbetstid. Epizootijouren ger råd och hjälp till veterinärer vid misstanke om epizootisjukdom. Provsvar eller allmänna råd kan inte ges på detta nummer.

fjäderfän ska utsättas för fågelinfluensa som låg, vilket dock är högre än normalt. Jordbruksverkets beslut om höjda skyddsnivåer för fjäderfä och andra fåglar i fångenskap i Sverige kvarstår därför (13 februari). Med implementerad skyddsnivå 2 bedöms sannolikheten till mycket låg.

### ETT FALL AV ROTS I TYSKLAND

Ett något förbryllande fall av rots hos en till synes frisk sjuårig häst från Niedersachsen i Tyskland rapporterades till EU (ADNS) den 12 januari 2015. Rots (engelska: glanders) är en mycket allvarlig och höggradigt smittsam zoonos som orsakas av bakterien *Burkholderia mallei*. Rots var en plåga i Europa förr, t ex rapporterade Storbritannien flera tusen hästfall årligen mellan 1880–1910, men idag förekommer den framför allt i länder utanför EU. Det har förekommit att resande hästar har spridit smittan. Hästdjur, kameler, olika karnivorer, getter och människa kan infekteras.

Den aktuella hästen hade vistats i Tyskland sedan födseln och stått i en exportkarantän sedan november 2014. Den testades inför en export till tredjeland. Tyskland har enligt uppgift inte haft något inhemskt fall av rots sedan 1955. En importhäst i Tyskland som kom till EU från Brasilien var dock positiv för rots 2006.

I det nu aktuella fallet påvisades antikroppar mot rotsbakterien i serum med komplementbindningstest och immunblot. Ett andra blodprov gav samma resultat. Hästen avlivades och genomgick obduktion. Organen var bakteriologiskt negativa. Undersökningen av hudprover med immunhistologiska metoder visade osäkra resultat, men med PCR-undersökning kunde infektion med *B mallei* bekräftas. Den drabbade karantänsanläggningen fick restriktioner efter det första positiva serologiska testet (1 december 2014). Alla andra hästar i anläggningen undersöktes tre gånger med negativt resultat. Den 27 januari var smittreningen klar. En utredning pågår om varifrån smitta kan ha kommit.

Vid rots hos hästdjur är tidiga symtom ospecifika, de kan t ex bestå av seröst näsflöde, avmagring, nedsatt aptit och ödem. Därefter blir näsflödet mer mukopurulent och käklymfknutorna kan bli förstorade. Upphöjda, runda, fasta hudknutor uppträder längs lymfbanorna och spricker med varbildning. Sår i nässlemhinnan förekommer, som läker med typiska stjärnformade ärr. Pneumoni, hosta och illaluktande näsflöde kan förekomma. Liknande skador har beskrivits hos kameldjur. Kroniska fall visar avmagring och glanslös hårrem. Kroniskt infekterade hästar med eller utan symtom kan vara smittbärare i flera år. Smittan kan spridas direkt och indirekt via kontaminerad miljö. Det finns inget vaccin mot sjukdomen och behandling av djur är inte aktuellt.

Eftersom det kommer en del hästar till Sverige från andra EU-länder, ibland med tredjelandsursprung, kan det vara bra att hålla även ovanliga diagnoser i minnet. Särskilt om det finns en osäker dokumentation om hälsostatus i samband med införsel och import. Sjukdomen rots är anmälningspliktig. Skulle klinisk misstanke om rots uppstå ska man som veterinär isolera djuret och ta direktkontakt med länsveterinären samt tjänsteman i beredskap på Jordbruksverket eller SVA. Man ska inte börja ta prover förrän man fått instruktioner om hur det ska gå till, eftersom det är hög risk för zoonotisk smitta från djuren, deras kroppsvätskor och utandningsluft. Skyddskläder med handskar och ansiktsskydd ska användas för den som hanterar djuret. Om man tror att man har blivit exponerad för smitta ska läkare genast kontaktas. ■

*Ett fall av rots hos en till synes frisk sjuårig häst från Tyskland rapporterades till EU i januari 2015. Denna historiska bild visar en häst med rots där upphöjda, runda, fasta hudknutor uppträder längs lymfbanorna. Illustration: Spezielle Pathologie und Therapie der Haustiere, 1913.*

profender.
SPOT-ON
EMODEPSID + PRAZIKVANTEL
SPOT · ON
avmaskning till katt
En applikation per behandling är tillräcklig
En-dags behandling mot bandmask och rundmask effektiv mot migrerande stadier av Toxocara cati
Minskar signifikant utsöndring av Toxocara cati ägg till miljön¹
Kan användas från 8 veckors ålder, och till dräktiga och digivande kattar
Science For A Better Life

# Vilken är din diagnos? – Epizootologi

En nötkreatursbesättning utreddes på grund av hudförändringar och feber hos några djur i besättningen. Det fiktiva fallet är presenterat av Cecilia Hultén vid Avdelningen för epidemiologi och sjukdomskontroll, SVA.

## Köttdjursbesättning, 50 kor

**Anamnes:** Du som veterinär kontaktas av en djurägare som har en köttdjursbesättning på ungefär 50 kor. Anledningen till kontakten är att hon misstänker kraftigt insektsangrepp i en grupp ungdjur som går på bete på nyarrenderad mark som har visat sig vara besvärlig från insektssynpunkt. Djurägaren har varit med om insektsangrepp tidigare men detta måste vara en annan insekt. Betten är stora och några djur är hängiga trots att hon inte ser några bett på dem. Ägaren tycker inte att svullnaderna går ner trots att hon sett dem åtminstone sedan i förrgår. Gruppen består av tio djur där tre stycken har knölar över hela kroppen och ett par till bara är slöa. Djurägaren vet inte om djuren har feber men lovar att ordna med grindar på betet så djuren kan undersökas på plats.

**Besättningsbesök:** Du tar dig ut till betet tillsammans med djurägaren och en medhjälpare. De angripna djuren är tydligt allmänpåverkade och inte svåra att fösa in i undersökningsfållan. Den första kvigan du undersöker har en kroppstemperatur på 40°C och har hårda knölar i huden över bogen, längs sidorna och kanske runt juvret också men det är svårt att komma åt att se. Hon har näsflöde och det ser ut som om hon har några knölar på slemhinnan inne i näshålan också. När du undersöker knölarna noggrannare känner du att de går djupt ner i huden. Några lymfknutor som du kommer åt att känna på är förstorade och kvigan har ventrala ödem. De andra två djuren med knölar uppvisar en liknande bild vid undersökning. Du undersöker också dem som har påverkat allmäntillstånd och upptäcker att en av dem har några knölar på halsen medan den andra bara har hög feber (40,7°C) (Figur 1). Djurägaren upplever att ytterligare ett av djuren verkar lugnare än vanligt idag.

**Frågor:** Hur vill du gå vidare med fallet? Differentialdiagnoser?

SVAR SE SIDAN 56

Foto: Eeva Tuppurainen, Pirbright Institute, Storbritannien.

Figur 1. *Vid undersökningen upptäcks några kvigor som har påverkat allmäntillstånd och knölar på halsen. Knölarna går djupt ner i huden.*

# Bland de dimhöljda bergens gorillor

I östra delen av Kongo-Kinshasa lever två av världens fyra gorillaarter. Djurens tillvaro är hotad av gerillakrigare, tjuvskyttar och sjukdomar men skyddas till en del av organisationen Gorilla Doctors. Ett drygt dussin veterinärer och hälsoexperter övervakar de vilda gorillornas hälsotillstånd och ingriper medicinskt när så behövs.

Text och foto: **MARCUS WESTBERG,** frilansjournalist*

*I Virungas högt belägna skogar lever mer än 200 bergsgorillor.*

Pilen träffar strax under gorillans vänstra axel. Hon reagerar som om hon blivit stungen av ett bi och sveper irriterat mot sin förmodade antagonist med handen, men den röda fjäderklädda projektilen sitter kvar länge nog för att medicinen ska hinna injiceras. Några ögonblick senare reser hon sig upp och börjar röra sig i riktning mot resten av familjen. Pilen ramlar av när hon klämmer sig fram mellan två låga träd. Eddy Kabale, veterinären som ansvarar för operationen, plockar upp den och nickar mot sin chef, Jan Ramer. Med dagens första uppdrag avklarat är det dags att fortsätta vår vandring genom Virungas täta regnskog. Det finns fler gorillor att undersöka innan det börjar skymma och vi måste återvända till parkens välskyddade högkvarter.

I östra delen av Demokratiska republiken Kongo, eller Kongo-Kinshasa som landet ofta kallas, finns två av världens fyra gorillaarter. I Virungas högt belägna skogar lever mer än 200 bergsgorillor. Parken utgör tillsammans med Parc des Vulcans i Rwanda och Bwindi Impenetrable National Park i Uganda artens sista fristad. Men Virunga är konfliktdrabbat och så sent som 2012 var parken belägrad av rebellgruppen M23. Sedan 1994 har 140 parkvaktare mist ➤

livet i kampen om nationalparken och dess invånares säkerhet. Många gorillor har också fallit offer för kulor, machetes och snaror. I april förra året blev parkchefen Emmanuel de Merode själv skjuten, men hade tur och överlevde trots allvarliga skador.

**GORILLA DOCTORS**

Resan till Kongo börjar i Musanze, Rwanda, där Gorilla Doctors har sina högkvarter. Efter en förvånansvärt smidig gränskorsning – rostig skolfranska visar sig vara betydligt bättre än ingen franska alls – dröjer det inte länge innan vi ser en vit Landcruiser med Gorilla Doctors emblem. Mitt resesällskap är Jessica Magenwirth, en ung tysk veterinär, här på ett stipendium från Bayer Science and Education Foundation. Det är Eddy Kabale själv som möter oss, och snart har vi påbörjat vår färd mot Virungas högkvarter Rumangabo.

Gorilla Doctors består av ett drygt dussin veterinärer och hälsoexperter i Uganda, Rwanda och Kongo-Kinshasa samt en internationell expertpanel och ett antal volontärer. Deras mandat är att

*Virunga är konfliktdrabbat och såväl parkvaktare som gorillor hotas av kulor, machetes och snaror.*

övervaka de vilda gorillornas hälsotillstånd och ingripa medicinskt när det behövs. För det mesta handlar det om människospridda sjukdomar eller skador från snaror, men ibland även från fall eller slagsmål. Eftersom det finns så få gorillor kvar – knappt 900 bergsgorillor i hela världen – anses varje individs liv

*Gorilla Doctors mandat är att övervaka de vilda gorillornas hälsotillstånd och ingripa medicinskt när det behövs.*

vara essentiellt för arternas framtid. I Kongo är det Eddy Kabale som har huvudansvaret för organisationens arbete och han är en av regionens mest erfarna och kompetenta veterinärer.

### ÅRLIG HÄLSOUNDERSÖKNING

Anledningen till vårt besök är de årliga hälsoexaminationerna av fyra unga bergsgorillor som huseras på skyddscentret Senkwekwe i Rumangabo: Ndeze, Ndakasi, Maisha och Matabishi. Men här finns också en nyanländ grauersgorilla, Kalonge, som precis har genomgått sin karantänsperiod och nu behöver undersökas för första gången. Eddys chef, Jan Ramer, är här för att genomföra undersökningarna tillsammans med Eddy och Jessica.

Att söva de lite äldre gorillorna inför undersökningarna är svårare än man skulle kunna tro. De skjuts med en bedövningspil som innehåller ketamin och xylazin, men är intelligenta nog att veta att pilen aldrig skjuts mot huvudet eller när de står upprätt. Den vetskapen utnyttjar de utan någon som helst tvekan, ibland nästan trotsigt. Det tar nästan en halvtimme att få en ren träff på Maisha, nio år gammal och den lilla gruppens modersfigur. Men när det väl är gjort går det desto snabbare och snart ➤

*När bedövningspilen väl har verkat går det snabbt att konstatera om gorillorna har några åkommor och i vilken form de är.*

*Jessica Magenwirth får i uppdrag att hålla ett öga på Ndakasis bröstkorg och varna de andra om andningen blir för oregelbunden.*

kan Eddy, Jessica och Jan konstatera att hon inte har några åkommor och verkar vara i god form.

Näst på tur är Kalonge. När hon bärs in av Philippe Bitege, en av hennes skötare på Senkwekwe, är hon redan nedsövd. Till skillnad från de andra gorillorna är hon liten nog att undersökas på ett bord. De uppskattar att hon är ungefär två år gammal. Skötarna och veterinärerna är ganska säkra på att hon är en grauersgorilla, men innan hon kan flyttas från Senkwekwe till ett center för just den arten behövs en DNA-analys, något som måste göras i USA. Hennes undersökning är mer grundlig än Maishas eftersom det är den första hon genomgår, och även denna hona visar sig vara vid god hälsa. När hon vaknar till liv igen söker hon sig genast till Philippes trygga armar.

### TUBERKULOSSMITTAD

Värre visar det sig vara med Ndakasi. Hon testar positivt för tuberkulos och hennes mun, tunga och hals är svårt infekterade. Öppna blåsor täcker nästan hela ytan och hennes andning upphör ett par gånger under undersökningen. Utöver själva examinationen får Jessica i uppdrag att hela tiden hålla ett öga på Ndakasis bröstkorg och varna de andra om andningen blir för oregelbunden. Ändå går det bra till slut och Eddy, som ska stanna kvar i Rumangabo i en vecka till, ska fortsätta Ndakasis behandling när vi andra återvänt till Rwanda.

### MÄNNISKANS SJUKDOMAR STÖRSTA HOTET

Innan vi kan påbörja Ndezes undersökning morgonen därpå har vi ett annat uppdrag. En av parkens vilda bergsgorillor är sjuk. En tumör gör det svårt för henne att svälja, hennes läppar är söndertrasade och hon behöver akut vård. Efter en snabb måltid på ris och bönor ger vi oss av mot Bukima där honans familjegrupp vanligtvis finns. Här lever gorillorna sida vid sida med lokalbefolkningen och vår första timme till fots går genom byar och odlad mark. Eftersom gorillor delar 98,5 procent av sina gener med människor kommer det största hotet mot deras hälsa från människans infektionssjukdomar. Även om omständigheterna varierar för varje enskilt fall behandlas vanligen djur som lider av infektionssjukdomar med antibiotika medan skadade djur bedövas och behandlas i skogen.

Snart når vi ett lågt taggtrådsstängsel som förkunnar parkens början. En av spårarna förstorar vant en öppning som både vi och våra ryggsäckar forslas in genom. Vi fortsätter under tystnad, och efter en timme får vi kontakt med ytterligare två spårare. De har varit ute sedan tidigt på morgonen för att lokalisera familjegruppen. Eddy och Jan sätter sig på marken och börjar förbereda blåsrörspistolen som ska användas för att injicera

**MER OM GORILLA DOCTORS**

Läs mer om Gorilla Doctors på gorilladoctors.org, och se fler av Marcus Westbergs bilder på lifethroughalens.com och facebook.com/ltalp.

*Parkens spårare ansvarar både för att lokalisera familjegrupperna och för en säker transport av djur som behöver behandling.*

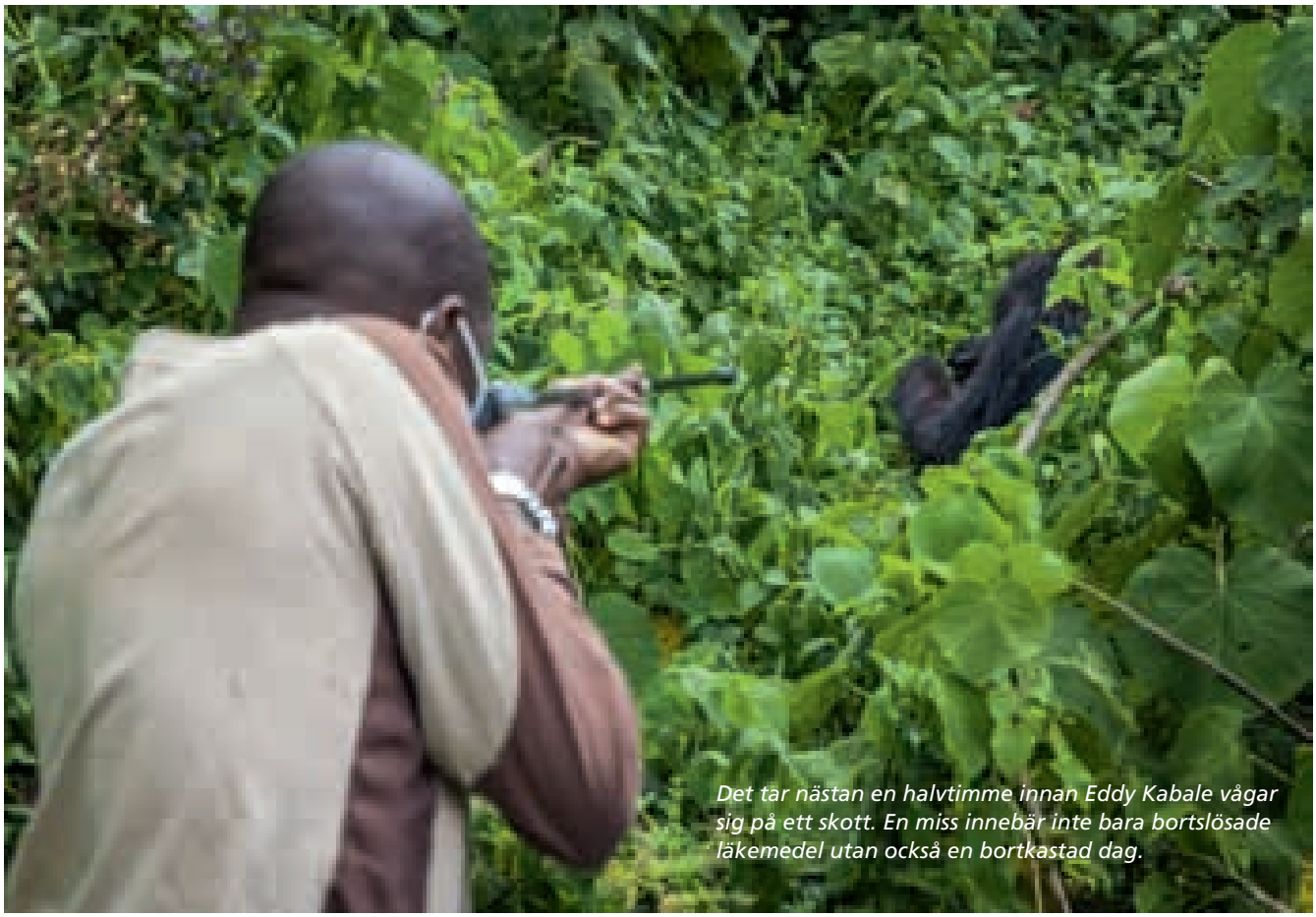

*Det tar nästan en halvtimme innan Eddy Kabale vågar sig på ett skott. En miss innebär inte bara bortslösade läkemedel utan också en bortkastad dag.*

narkosmedlen. Medan Eddy för ett viskande samtal med spårare och parkvaktare vänder sig Jan mot mig.

**INTE HELT RISKFRITT**

– Det här är inte helt riskfritt. Vi ska hitta och sedan isolera henne från de andra familjemedlemmarna, framför allt silverryggen. Gorillor är sällan aggressiva, men en dominant hane försvarar sin familj. Om han anfaller är det viktigt att du håller dig bakom oss.

Men familjens ledare är fullt upptagen med sitt eftermiddagsmål och vi hittar snart den tilltänkta patienten. Ändå tar det nästan en halvtimme innan Eddy Kabale vågar sig på ett skott. En miss innebär inte bara bortslösad medicin utan också en bortkastad dag. Under bilresan berättade Eddy om ett liknande ingripande som tog tre dagar och sammanlagt närmare 30 timmars snabb vandring genom svår terräng, så det är bättre att inte ta några onödiga risker.

Efter det lyckade ingreppet är stämningen märkbart hög. Trots att det var en del av en rutin som är ungefär densamma vecka in och vecka ut, år efter år, är det tydligt att alla inblandade både bryr sig om och känner varje medlem av de familjer de kommer i kontakt med. Dessa män och kvinnor – både veterinärer och parkvaktare – sätter ofta sina egna liv på spel för att skydda våra största kusiner. De östra gorillornas framtid är allt annat än säkrad, men den hade utan tvekan varit betydligt dystrare om det inte vore för Gorilla Doctors.

*MARCUS WESTBERG, frilansjournalist, August Wahlströms väg 1, 4 tr, 182 31 Danderyd.

Veterinärkongressen 2015

5–6 november
Sveriges Lantbruksuniversitet, Ultuna, Uppsala

VETERINARY EXCLUSIVE

ROYAL CANIN

# Rätt mix, för varje enskilt fall

Gastrointestinala rubbningar har många olika orsaker som kräver olika foderalternativ. Royal Canin har ett brett sortiment av magtarmprodukter som gör det lättare för dig att ge dina patienter en precis föderrekommendation.

Hos oss finner du alltid ett lämpligt foder för varje patient med gastrointestinala rubbningar.

# CAReNet – samverkan för starkare veterinärmedicinsk forskning

Torsdagen den 12 februari hölls den första träffen inom CAReNet, Clinical Animal Research Network, ett nätverk för att stärka veterinärmedicinsk klinisk forskning. Ett 40-tal forskare och forskningsintresserade verksamma inom djurens hälso- och sjukvård samlades på SLU i Uppsala.

**MALIN GUSTAVSSON,** AgrD, Programsekreterare för Framtidens djurhälsa och djurvälfärd*

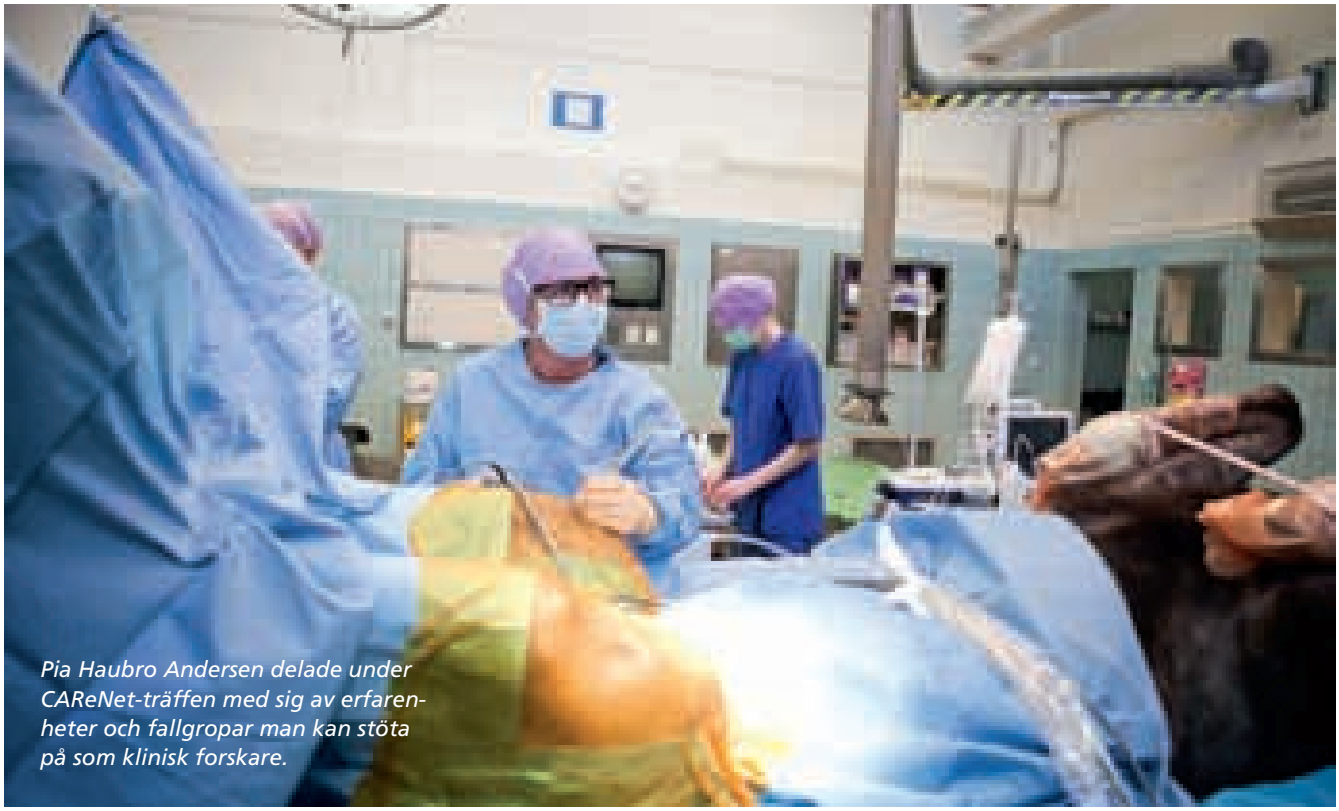

*Pia Haubro Andersen delade under CAReNet-träffen med sig av erfarenheter och fallgropar man kan stöta på som klinisk forskare.*

Foto: SLU

Under 2014 tog parterna AniCura, Evidensia, SVA och SLU initiativet till en utökad samverkan mellan forskare och kliniskt verksamma veterinärer och annan personal vid djursjukhus och kliniker. Detta formaliserades genom bildandet av nätverket CAReNet. Forskningsplattformen Framtidens djurhälsa och djurvälfärd vid SLU var, tillsammans med Evidensias och AniCuras forskningskoordinatorer Sverre Seierstad och Anna Tidholm samt Lotta Gunnarsson och Gittan Gröndahl vid SVA, drivande i det inledande arbetet. CAReNet har förankrats i organisationerna genom att AniCuras och Evidensias koncernledningar, Johan Schnürer, vicerektor för samverkan vid SLU, samt Karin Östensson och Torkel Ekman, dekanus respektive prodekanus vid SLUs fakultet för veterinärmedicin och husdjursvetenskap, aktivt deltagit i skapandet av nätverket.

Syftet med CAReNet är att stärka och utveckla veterinärmedicinsk klinisk forskning. Nätverket är öppet för alla som är intresserade av att bedriva små eller större kliniska projekt, oberoende av arbetsplats. I dagsläget har nätverket drygt 85 medlemmar. CAReNet har sin organisatoriska hemvist inom Framtidens djurhälsa och djurvälfärd vid SLU, ➤

som också stod som värd för den första nätverksträffen.

### NÄTVERKSTRÄFF FÖR KLINISKA FORSKARE

Träffen den 12 februari arrangerades för att förmedla seniora forskares erfarenheter om möjligheter och utmaningar inom klinisk forskning, och för att ge en överblick över pågående, nyligen avslutad eller planerad klinisk forskning. Deltagarna hade varierande bakgrund och kom från olika djursjukhus och kliniker, SVA, Uppsala universitet och från SLU. Medlemmar i CAReNet med särskilt intresse för forskning inom vårdhygien träffades separat dagen före, för att under ledning av Ulrika Grönlund diskutera möjlig forskningssamverkan med en gemensam forskningsansökan som mål.

Nätverksträffen öppnades med att Bodil Ström Holst, programchef för Framtidens djurhälsa och djurvälfärd, presenterade CAReNet och dagens program. Pia Haubro Andersen, professor i hästmedicin från SLU, fortsatte genom att beskriva olika typer av kliniska studier. Hon delade med målande beskrivningar med sig av erfarenheter och fallgropar man kan stöta på som klinisk forskare. Tove Fall från Uppsala universitet förmedlade pedagogiskt vanliga fallgropar vid fall-kontrollstudier, och Helene Hansson Hamlin från SLU beskrev vikten av de olika typer av samarbeten som ingår i kliniska studier. Hon poängterade betydelsen av engagerade rasklubbar i arbetet med att få in fall från specifika hundraser.

### Aktuella forskningsprojekt

Under eftermiddagen hölls elva korta presentationer med syfte att ge en överblick över aktuella forskningsprojekt.

Gittan Gröndahl från SVA redovisade flera studier som genomförts som samarbetsprojekt mellan SVA och praktiserande veterinärer inom ramen för utbildningen till specialist i hästens sjukdomar. Helena Back, även hon från SVA och forskarstuderande vid SLU, beskrev sitt doktorandprojekt om betydelsen av lågvirulenta virus och subkliniska luftvägsinfektioner hos svenska travhästar. Sofia Hanås presenterade sitt doktorandprojekt om biomarkörer för hjärtsjukdom hos katt. Sofia är anställd vid Evidensia Djurkliniken Västerås och är också inskriven forskarstuderande vid SLU. Sofie Van Meervenne, AniCura Läckeby djursjukhus, beskrev sedan hur hon har gått tillväga för att definiera och lägga upp sitt projekt om könshormoner och epilepsi hos hund, ett projekt som är ett samarbete med universitetet i Gent och Royal Veterinary College i London. Eva Hellmén från SLU berättade om veterinärmedicinsk cancerforskning, och betonade hur kunskapen om de olika uppkomstmekanismerna kan ge öppningar för olika slags cancerbehandlingar.

Från Regiondjursjukhuset Bagarmossen, Anicura, redovisades tre projekt. Anna Rave berättade om sin studie om holtermonitorering av huggormsbitna hundar, Josefine Öberg om tromboelastografi (TEG) för att undersöka hemostasen hos cavalier king charles spaniel och Sophie Hedberg om sin studie av akutfasproteinet CRP (C-reaktivt protein) hos tikar med pyometra. Anna Tidholm från Djursjukhuset Albano, AniCura, redogjorde för en förbättrad ultraljudsdiagnostik vid MMVD (myxomatous mitral valve disease) hos hund. Sarah Stadig och Charles Ley, båda från SLU, presenterade olika delar av ett större projekt om osteoartrit hos katt, ett projekt som tydligt visade samarbetsvinster med en väldefinierad djurgrupp som undersöks av forskare med olika intresse och kompetens.

Dagen avslutades med en diskussion om nätverkets fortsatta verksamhet. Idéer kring nätverkets framtida utveckling ventilerades, och de samlade enades om att arrangera en liknande träff om ungefär ett år.

FOTO: PRZEMEK JAHR.

*Användning av tromboelastografi för att undersöka hemostasen hos cavalier king charles spaniel är ett av de forskningsprojekt som pågår inom CAReNet.*

### VAD ÄR CAReNET?

CAReNet är en förkortning av Clinical Animal Research Network. Nätverkets syfte är att stärka veterinärmedicinsk klinisk forskning. Dess målgrupp är forskare och forskningsintresserade som är verksamma inom främst sällskapsdjurens och hästens hälso- och sjukvård. Mer information finns på www.slu.se/carenet

*MALIN GUSTAVSSON, AgrD, Programsekreterare för Framtidens djurhälsa och djurvälfärd, Institutionen för kliniska vetenskaper, Sveriges lantbruksuniversitet, Box 7054, 750 07 Uppsala.

**TILL SALU**

**Mindre veterinärklinik belägen utanför Borås med bra och fräscha lokaler och stor potential säljes. För information, ring 070-587 35 32.**

# Information om SVFs gruppförsäkringar 2015

Medlemmar i Sveriges Veterinärförbund har möjlighet att teckna fördelaktiga gruppförsäkringar. Det handlar om livförsäkring, sjukkapital, sjukförsäkring, olycksfallsförsäkring och barnförsäkring. Man kan också medförsäkra make/maka/sambo. Förbundet samarbetar i dessa frågor med försäkringsförmedlaren Max Matthiessen AB. Försäkringsgivare är Länsförsäkringar. Här beskrivs kortfattat försäkringarna för 2015.

TEXT: PER CARLSSON, *kanslichef, SVF*

**LIVFÖRSÄKRING**

I denna försäkring ingår dödsfallskapital som utbetalas till efterlevande om man avlider, och barnskydd som utbetalas om den försäkrades arvsberättigade barn avlider före 18 års ålder. Utbetalningen är avsedd som begravningshjälp och utgår med ett prisbasbelopp (2015 års prisbasbelopp (pbb) = 44 500 kr).

Dödsfallskapitalet betalas ut till förmånstagare enligt grupplivförsäkringens standardförordnande. Det innebär att man måste skriva ett nytt förordnande om man önskar annat än det generella förmånstagarförordnandet. Mer information finns på blanketten förmånstagareförordnande.

**SJUKKAPITAL**

Ett engångsbelopp betalas ut för funktionsnedsättning vid vissa diagnoser och/eller vid nedsatt arbetsförmåga under minst tre år. Försäkringsbeloppet minskar från 56 års ålder. Försäkringen gäller tills man fyllt 67 år.

**SJUKFÖRSÄKRING**

Sjukförsäkringen täcker inkomstförlust efter tre månaders sjukskrivning till minst 25 procent. Ett månadsbelopp utbetalas i maximalt tre år, månadsbeloppet är baserat på den försäkrades månadslön. Försäkringen gäller tills man fyllt 65 år.

**OLYCKSFALLSFÖRSÄKRING**

Olycksfallsförsäkringen gäller dygnet runt och har ingen självrisk. Den ger ersättning för kostnader i samband med olycksfall och ger ersättning vid invaliditet.

*Olycksfallsförsäkringen gäller dygnet runt och har ingen självrisk. Den ersätter kostnader i samband med olycksfall, som t ex detta benbrott.*

Försäkringen omfattar läke-, rese-, tandskade-, rehabiliterings- och vissa merkostnader (t ex skadade kläder och glasögon), om kostnaderna inte ersätts från annat håll. Skulle man bli invalidiserad kan man normalt få ersättning upp till minst 20 pbb för både medicinsk invaliditet (nedsatt kroppsfunktion) och ekonomisk invaliditet (nedsatt arbetsförmåga).

Olycksfallsförsäkringen innehåller också en krisförsäkring och ett dödsfallskapital på ett prisbasbelopp. ➤

**BARNFÖRSÄKRING**

Länsförsäkringars sjuk- och olycksfallsförsäkring för barn gäller t o m 25 års ålder. Försäkringen gäller dygnet runt. Den innehåller ett invaliditetskapital upp till 30 pbb och ersätter läke-, rese-, tandskade- och merkostnader vid olycksfall. Det ingår även ett dödsfallskapital på ett pbb.

**ANSLUTNINGSVILLKOR**

SVF-medlem som vill teckna försäkring eller utöka sitt försäkringsskydd fyller i anmälan och hälsodeklaration på veterinärförbundets hemsida (se kommande stycken). Eventuell medförsäkrad ska också fylla i hälsodeklarationen.

Försäkringen gäller efter det att den beviljats av försäkringsbolaget och gäller så länge man är medlem under förutsättning att premie betalas, dock längst till 67 års ålder.

Upphör medlemskapet/gruppförsäkringen före 67 års ålder kan man teckna fortsättningsförsäkring (inom tre månader) om man inte ansluter sig till någon ny gruppförsäkring.

Vid 67 års ålder har man möjlighet att teckna seniorförsäkring (inom tre månader).

**Kontaktinformation till Max Matthiessen AB**

Adress: Max Matthiessen AB,
Grupp Liv, Box 5908,
114 89 Stockholm.
E-post: grupp@maxm.se
Telefon: 08-613 28 55.

**BESTÄLLNING OCH BETALNING**

För att beställa försäkringar markerar man med kryss de försäkringar man vill ha för sig och sin familj på ”Ansökningsblankett gruppförsäkring” som ligger på veterinärförbundets hemsida www.svf.se (under rubriken Blanketter i vänsterspalten). Dessutom fyller man i hälsodeklarationen som finns på sidan 2 av samma blankett och skickar dokumenten till Max Matthiessen AB (se faktarutan för adress), då det är Max Matthiessen AB som administrerar veterinärförbundets frivilliga gruppförsäkring.

Försäkringen betalas kvartalsvis via autogiro/faktura. Observera att det inte ingår några försäkringar per automatik genom medlemskap i SVF. Alla de beskrivna gruppförsäkringarna är tilläggstjänster som varje medlem måste ansöka separat om.

**LÄNSFÖRSÄKRINGARS HEMSIDA**

På Länsförsäkringars hemsida hittar man allt material förutom veterinärförbundets unika ansökan, se www.lansforsakringar.se/grupp. ■

# SVFs praktik- och ansvarsförsäkring 2015

Sveriges Veterinärförbund erbjuder tillsammans med Söderberg & Partners specialanpassade försäkringslösningar för den som är medlem i SVF. Det handlar om en individuell ansvars- och allriskförsäkring för privatpraktiserande veterinärer och en praktikförsäkring anpassad efter en veterinärpraktiks verksamhetsområde som omfattar samtliga anställda.

TEXT: PER CARLSSON, *kanslichef, SVF*

SVF har tillsammans med Söderberg & Partners och försäkringsbolaget If skadeförsäkring tagit fram skräddarsydda försäkringslösningar för SVF-medlemar. Samarbetet med Söderberg & Partners har tillkommit för att man som SVF-medlem ska kunna få professionell rådgivning i försäkringsärenden och skadesupport.

*I de fall veterinären hyr en lokal eller har anställda rekommenderas det att man har en mer omfattande företagsförsäkring som praktikförsäkring.*

## INDIVIDUELL ANSVARS- OCH ALLRISKFÖRSÄKRING

Försäkringslösningen omfattar privatpraktiserande veterinärer oavsett om man är egenföretagare eller om man behandlar djur på sin fritid. Försäkringen består av en ansvarsförsäkring för sak- och personskada med alternativa försäkringsbelopp på två miljoner kronor respektive fem miljoner kronor.

Ansvarsförsäkringen inkluderar även ett moment för ren förmögenhetsskada som gäller vid ekonomiska skadeståndskrav som kan uppstå till följd av felaktig diagnos eller intygsskrivning, och gäller med ett försäkringsbelopp på 500 000 kronor. Allriskförsäkringen omfattar såväl stationär som ambulerande veterinärutrustning och varor, såsom medicin och förbandsartiklar. Allriskförsäkringen finns att teckna med alternativa försäkringsbelopp från 130 000 kronor till 1,3 miljoner kronor, där försäkringsbeloppet baseras på utrustningens återanskaffningsvärde.

**Kontaktinformation till Söderberg & Partners**

Adress: Söderberg & Partners, Box 7785, 103 96 Stockholm.
E-post: veterinarforsakring@soderbergpartners.se
Telefon: 08-12 13 77 70.
Ansvarig försäkringsförmedlare: Björn Thorstrand.

## PRAKTIKFÖRSÄKRING FÖR FÖRETAG

Den unika praktikförsäkringen är anpassad efter en veterinärpraktiks verksamhetsområde och omfattar samtliga anställda. I de fall företaget hyr en lokal eller har anställda rekommenderas det att man har en praktikförsäkring som är en omfattande företagsförsäkring med högre försäkringsbelopp än den individuella försäkringslösningen som endast omfattar försäkringstagaren personligen. Försäkringsomfattningen är valbar och anpassas efter den enskilda veterinärpraktikens behov. Omfattningen som ingår i den individuella ansvars- och allriskförsäkringen går även att inkludera för samtliga anställda i praktikförsäkringen. ➤

➤ Följande moment ingår i grundomfattningen: ansvarsförsäkring, ansvarsförsäkring för ren förmögenhetsskada (gäller vid felaktig diagnos eller intygsskrivning) och rättsskyddsförsäkring.

Följande moment är valbara tilläggsförsäkringar: egendomsförsäkring med kyl och frysförsäkring, allriskförsäkring för ambulerande veterinärutrustning, avbrottsförsäkring, tjänstereseförsäkring, olycksfallsförsäkring, besöksolycksfallsförsäkring, sjukavbrottsförsäkring och förmögenhetsbrottsförsäkring.

**YTTERLIGARE INFORMATION**

För att teckna någon av dessa försäkringar finns produktblad med ansökningsformulär på SVFs hemsida www.svf.se (under rubriken Blanketter). Ifyllt ansökningsformulär skickas till Söderberg & Partners för offert. Vid frågor kring försäkringarna är SVFs medlemmar välkomna att kontakta Söderberg & Partners (se faktaruta). ■

## noterat

### Ny SLU-rektor föreslagen

Professor Peter Högberg, Umeå, föreslås av styrelsen för Sveriges lantbruksuniversitet till ny rektor för universitetet, anmäldes i ett pressmeddelande från SLU den 19 februari. Högberg ska efterträda Lisa Sennerby Forsse, vars mandatperiod upphör den 30 juni i år. Det är dock regeringen som fattar det slutgiltiga beslutet om rektorstjänsten senare i vår.

Peter Högberg är 60 år, professor i skoglig marklära och i dag dekanus för SLUs skogsvetenskapliga fakultet. Han inledde sin karriär med en civiljägmästarutbildning 1979 och fortsatte med forskarstudier vid SLU i Umeå (första året i Uppsala). Högberg flyttade sedan sitt fältarbete till Tanzania och Zambia 1980–1985 och blev skoglig doktor på en avhandling om rotsymbioser hos afrikanska savannträd 1986. 1993 blev han professor i skoglig marklära vid SLU och 2002–2006 prefekt för institutionen för skogsekologi, som 2007 bytte namn till institutionen för skogens ekologi och skötsel. Från den 1 januari 2013 är Peter Högberg dekan vid fakulteten för skogsvetenskap. ■

Foto: Jenny Svennås-Gillner

*Peter Högberg, Umeå, föreslås av styrelsen för SLU bli ny rektor för universitetet.*


Kurs i **Smittsäkrad besättning–nöt**

Kursen vänder sig till veterinärer som i samarbete med Växa Sverige vill arbeta med smittskydd i nötkreatursbesättningar inom Smittsäkrad besättning. Smittsäkrad besättning är ett nytt smittskyddsprogram som ersätter det frivilliga Salmonellaprogrammet, start i sep 2015.

Kursen ges i två steg. Deltagande i steg 1 är obligatoriskt för att få delta i steg 2. Båda stegen är obligatoriska för godkänd kurs.

1 **27 maj** alternativt **2 juni** via lync-uppkoppling

2 **9-10 sept i Stockholm** alternativt **15-16 sept i Nässjö**

*Deltagandet är kostnadsfritt inkl, kost och logi. Resekostnader står deltagaren för.*

**Välkommen med din anmälan senast den 15 april.**
Länk till anmälan: **www.vxa.se/Om-oss/Kalender**
Ange önskemål om datum och plats. Anmälan är bindande.

Mer info om programmet/utbildningen: Sofie Andersson, 010-471 06 12, sofie.andersson@vxa.se. Mer info om anmälan/praktiska detaljer: Louise Winblad von Walter, 010-471 06 68, louise.winbladvonwalter@vxa.se.

Begränsat antal platser. Veterinärer som arbetar i frivilliga Salmonellaprogrammet för nötkreatur har förtur. Bekräftelse om plats får du efter sista anmälningsdatum. Vid många anmälningar förbehåller i oss rätten att erbjuda plats annat datum/på annan plats än önskat.

**Smittsäkrad besättning**

VÄXA SVERIGE



**Säg Nej till cancer.**

Gå in på cancerfonden.se/nej

Cancerfonden

# Nominera delegater till AVFs Representantskapsmöte senast 22 maj 2015

**Du som är medlem i Anställda Veterinärers Förening (AVF) – ta chansen att påverka din förening. Nominera dig själv eller någon annan du litar på till AVFs Representantskapsmöte.**

## Representantskapsmöte (RM) den 1–2 oktober 2015

Representantskapsmötet består av 20 delegater. Varje år nomineras och väljs ca hälften av dessa samt deras reserver genom elektroniskt direktval. Mandattiden är två år både för ordinarie och reserver. Sedan är det RM som väljer ny styrelse, bestämmer om verksamheten, drar upp riktlinjer för förhandlingsarbetet m m. Logga in på AVFs hemsida via *www.svf.se* och titta under *Vad är AVF?* och *Representantskapsmöte*, så ser du vilka som är valda t o m 2015.

***Representantskapsmötet är indelat i 5 Valkorporationer – VK 1–VK 5,*** där antalet anställda inom respektive grupp styr antalet delegater. Inom de olika valkorporationerna ska i år delegater och reserver väljas enligt nedanstående:

| | | |
|---|---|---|
| VK 1 | Anställda vid djursjukhus och kliniker | 4 st (3 ordinarie + 1 reserv) |
| VK 2 | Statligt anställda distriktsveterinärer inom DVO | 2 st (1 ordinarie + 1 reserv) |
| VK 3 | Statligt anställda officiella veterinärer inom Livsmedelsverkets kontrollavdelning | 1 st (1 reserv) |
| VK 4 | Övriga offentligt anställda i stat, kommun, länsstyrelser m m (SJV, SLV, Lst, SLU, SVA, Läkemedelsverket, Miljö- och hälsoskyddsförvaltningarna m m) | 4 st (3 ordinarie + 1 reserv) |
| VK 5 | Enskilt anställda (läkemedelsföretag, husdjursföreningar m m) | 1 st (1 ordinarie) |

## Nomineringar sker fram till den 22 maj 2015

Lämna dina förslag på delegater, med fullständigt namn och adress, skriftligt eller via e-post till valberedningens ordförande Lars-Gösta Larsson, ***lars-gosta.larsson@dv.sjv.se***. Vi måste också få ett yttrande, t ex via e-post, från dem du nominerar, att de har accepterat och kan komma den 1–2 oktober, annars gäller inte nomineringen. Vi vill självklart också veta namnet på dig som nominerar.

## Valet sker den 8–28 juni 2015 fram till kl 24:00

När nomineringsperioden är slut kommer vi att skicka ut ett e-postmeddelande till alla med information och möjlighet att välja delegater via det elektroniska direktvalssystemet.

**AVFs styrelse**

NYHET MOT FÄSTINGAR OCH LOPPOR

"HALLÅÅR HUR LÅNGT ÄR DET KVAAAAR?"

- LUSEN, 8 VECKOR

Nu kommer hunden att längta till nästa smärtfria behandling.

NEXGARD (afoxolaner) registrerat läkemedelsalternativ för systemisk ektoparasitbehandling, t.ex. insektsinsektsmedlen, behandling och förebyggande behandling mot fästingar och loppor hos hund. Som insekterna som en del i behandlingen mot loppbett. Försiktighet: Undvik nakna av vuxna behandling av hundar <8 veckor eller <2 kg vuxen vid dosbehov och tolerans. Receptbelagt läkemedel. RPV: 067/014. För fullständig info om NEXGARD: se www.fass.se. Merial Nordic A/S, Box 169, 201 23 Malmö. Tel: 040 608 06 05. NEXGARD 11.10

# NexGard™
## (afoxolaner)

3 välsmakande tuggtabletter per förpackning
12 veckors effekt mot fästingar
15 veckors effekt mot loppor

Vill du veta mer om Nexgard?
Kontakta din lokala Merial konsulent.

MERIAL LINE

Emma Andersson
Territory Manager
Göteborg
0733 110 001

Hege Mæsteld
Territory Manager
Skåne
0733 110 000

Katrine Dahlberg
Territory Manager
Stockholm
0733 110 002

SLU ledigkungör följande stipendier ur

# 2015 ÅRS STIPENDIEFONDER

## vid Fakulteten för veterinärmedicin och husdjursvetenskap

### SÖKBARA FÖR LEG VETERINÄRER

**Gymn dir Stina Johanssons i Fränsta fond för veterinärmedicinsk forskning**, årets stipendiebelopp ej klart (2014 var utdelningsbart belopp 21 285 kr).

”Utdelas i form av bidrag till forskare som arbetar med klinisk veterinärmedicinsk forskning i Sverige eller vid utländsk vetenskaplig institution eller som resestipendium till kliniskt verksam veterinär. Företräde till forskningsbidrag för klinisk forskning har examinerad veterinär, som nyligen påbörjat forskarutbildning inom kliniskt ämne. Företräde till resestipendium har examinerad veterinär verksam vid klinisk institution i Uppsala. *Bidrag ges inte till forskning som innefattar djurförsök*. Sökande som vill förlägga forskningsverksamhet till utländsk institution skall vara svensk medborgare.”
*Fullständig projektbeskrivning ska bifogas ansökan.*

**Gunnar Philipssons stipendiefond**, årets stipendiebelopp ej klart (2014 var utdelningsbart belopp 13 985 kr).

”Utdelas till understödjande av vetenskaplig forskning i första rummet till studier av hästens, men jämväl till studier av fårets sjukdomar. Understöd skola i första hand utdelas till lärare vid veterinärhögskolan och eljest till svensk veterinär som av kollegienämnden anses därtill kvalificerad.”
*Fullständig projektbeskrivning ska bifogas ansökan.*

**Stiftelsen ”Till min mors minne, Amanda Personnes fond”,** årets stipendiebelopp ej klart (2014 var utdelningsbart belopp 48 123 kr).

Utdelas i form av bidrag till forskning kring behandling och vård av sjuka hundar.
*Fullständig projektbeskrivning ska bifogas ansökan.*

**Linnea och Axel Ericsons stipendiefond**, årets stipendiebelopp ej klart (utdelningsbart belopp ca 300 000 kr)

”Utdelas till stöd för vetenskapligt forskningsarbete rörande hästens och hundens sjukdomar. Stipendiet skall utdelas till yngre forskare vid fakulteten för veterinärmedicin och husdjursvetenskap som avlagt veterinärmedicine doktorsexamen för att av vederbörande i dennes forskning nyttjas för teknisk assistans, resor, apparatur eller material (foder, farmaka, röntgen o dyl)”. Stipendiet kan delas. Stipendiet kan innehas i högst tre år under förutsättning att det vetenskapliga arbetet fortfarande pågår.
*Fullständig projektbeskrivning ska bifogas ansökan.*

### SÖKBARA FÖR VETERINÄRSTUDERANDE

**Regementsveterinär och fru Carl Ahlgrens stipendiefond**, årets stipendiebelopp ej klart (2014 var utdelningsbart belopp 33 118 kr).

”Stipendiet tilldelas skötsam studerande, som tillhör någon av **2:a–4:e årskurserna** samt i sina studier vid veterinärhögskolan ådagalagt mycket god studiebegåvning och förvärvat goda vitsord.”

**August Carlssons stipendium**, årets stipendiebelopp ej klart (2014 var utdelningsbart belopp 114 384 kr).

”Bidrag skall tilldelas skötsam veterinärstuderande med goda vitsord i sina studier vid veterinärhögskolan, med företräde för den, som ådagalagt särskilt intresse och kunnighet i fråga om hästens vård och behandling.”

**Veterinärmedicinska fakultetens stipendiesamfond**, årets stipendiebelopp ej klart (2014 var utdelningsbart belopp 62 446 kr).

Samfonden har bildats genom sammanläggning av följande enskilda fonder efter medgivande av Kammarkollegiet 1992-10-01: Anderssons, Gustafssons, Heimanns, Modigs, Palms, Schmidts, Tinnerstedts, Vennerholms och Östergötlands veterinärkassors. Utdelning sker i form av stipendier inkl resestipendier till en eller flera veterinärstuderande. I tillämpliga delar ska hänsyn tas till föreskrifterna i urkunderna för de i stipendiesamfonden ingående donationerna. Stipendier bör i första hand tilldelas studerande som passerat utbildningens icke kliniska del.

**Stiftelsen Elsa Paulssons minnesfond**, årets stipendiebelopp ej klart (2014 var utdelningsbart belopp 50 839 kr)

Dåvarande Veterinärmedicinska fakulteten, SLU, erhöll under hösten 2000 en donation från herr Torbjörn Paulsson, Sollentuna. Fakultetsnämnden beslutade, i enlighet med donators önskan, att stiftelsens ändamål är att tillgängliga medel ska användas till stipendier för studerande inom veterinärprogrammet för genomförande av examensarbete. Stipendiet får innehas under högst ett år.

Fakulteten för veterinärmedicin och husdjursvetenskap utlyser härmed stipendium att utdelas till en eller flera veterinärstuderande för täckande av kostnader (analyser, resor etc) i samband med genomförande av examensarbete. Till ansökan ska bifogas studieplan för examensarbetet, projektbeskrivning samt vad sökta medel ska användas till (kostnadskalkyl med detaljerade uppgifter om kostnader för t.ex. resor, uppehälle och analyser).

**OBS!** Vid bedömning av ansökan till Elsa Paulssons minnesfond läggs stor vikt vid att ansökan är korrekt formulerad och fullständig avseende upprättade kostnadsplaner för finansiering av examensarbeten.

Ansökan på särskild blankett ska ha inkommit till **Registrator, SLU, Box 7070, 750 07 Uppsala senast fredagen den 17 april 2015.** Expeditionstid: måndag–fredag 09.00–11.00, 13.00–15.00

Ansökan plus eventuella bilagor insänds i ett original och fyra kopior. 2015 års blanketter kan hämtas på VH-fakultetens hemsida från och med den 3 mars 2015 www.slu.se/vh/stipendier

Den sökande är själv skyldig att förse sin ansökan med sådana uppgifter som behövs för bedömning av ansökan. OBS! Till stipendier som fakulteten för veterinärmedicin och husdjursvetenskap utlyser behöver den sökande inte bifoga något utdrag ur studiedokumentationsregistret (LADOK).

# Att veterinärbehandla skadat vilt

Med anledning av den debatt om hanteringen av skadade vilda djur som SVFs djurskyddsutskott kommenterar på annan plats i tidningen, ger en expert här sina svar på några vanliga frågor i ämnet. Han påpekar bland annat att veterinärer inte automatiskt är godkända viltrehabiliterare.

**KALLE HAMMARBERG,** leg veterinär, vet med dr h c, lärare i viltrehabilitering*

Många är numera de TV-program, svenska och utländska, som visar veterinärer i arbete. Strålande arbetsinsatser väcker allmänhetens intresse och förståelse för vårt arbete. Bland inslagen förekommer allt som oftast situationer där omhändertagna vilda djur av allmänhet eller godkända viltrehabiliterare tas till veterinär för behandling.

Tyvärr är inte allt som visas varken lämpligt (främst djurskyddsmässigt) eller överensstämmande med svensk lagstiftning. Situationen förtjänar därför en kort genomgång av det regelverk som styr veterinärt omhändertagande av sjukt/skadat/övergivet vilt, och som också påverkar veterinärernas arbete med sådana djur. Den praktiserande veterinären bör känna till svaren på några vanliga frågor kring behandling av skadat vilt.

*Vilka vilda djur får veterinärbehandlas?*

Enligt jaktlagstiftningen får vem som helst ta hand om vilken djurart som helst i upp till 48 timmar efter infångandet. Därefter ska djuret vara frisläppt eller omhändertaget av någon för djurarten godkänd rehabiliterare. De 48 timmarna är avsedda för ”upphittaren” att få kontakt och överlämna djuret till sådan. Godkänd rehabiliterare är en person som av länsstyrelsen och naturvårdsverket fått en anläggning och kompetens för omhändertagande av vilda djur godkänd. Ansökan lämnas till länsstyrelsen, och hanteringstiden för en ansökan är flera månader. Man kan sålunda inte få ”akut” tillstånd att fortsätta hålla ett vilt djur om man inte har ett redan tidigare utfärdat godkännande. Rehabiliteringstillståndet anger sedan bland annat vilka djurarter man är godkänd att hålla för rehabilitering. Omhändertaget vilt får sålunda veterinärbehandlas om det a) ➤

*Reglerna för behandling är annorlunda för vilda djur jämfört med tamdjur. Ormvråk som fastnat i taggtråd. Vingskador orsakade av taggtråd leder ofta till försämrad flygförmåga. Överväg avlivning.*

Foto: Jan-Åke Hillarp

*Vi ska lägga oss i det som sker i naturen med stor försiktighet. Många kidnappade djurungar ges fel foder. Här en tornseglarunge som matats med bröd, vilket orsakat underutvecklad fjäderbildning.*

Foto: KFV-Riks

kan släppas fritt inom 48 timmar efter infångandet, eller b) efter veterinärbehandling, men inom två dygn efter infångande tas omhand av för djurarten godkänd rehabiliterare.

Veterinärer (och även djurparker) är inte automatiskt godkända rehabiliterare, 48-timmarsregeln gäller även vår yrkeskår fullt ut.

*Gäller rehabiliteringstillståndet alla djurarter?*

Nej. Naturvårdsverket har som grundsyn att vi ska lägga oss i det som sker i naturen med stor försiktighet. Skadade vilda djur är i de flesta fall utmärkta byten och mat för rovdjur. Det är naturens gång. De flesta rehabiliterare har av den anledningen godkännanden bara för några specificerade djurarter.

Sammantaget finns i dagsläget i Sverige hos olika rehabiliterare godkännande för samtliga fågelarter, men för däggdjur är godkännanden fåtaliga. Ekorre, hare och igelkott, och i något fall även fladdermus förekommer. En rehabiliterare i Skåne, som också är yrkeszoolog, har godkännande för fler djurarter, forskningsbaserat. För rävar, rådjur, vildsvin, grävlingar m fl finns idag inga tillstånd. För statens vilt kan Naturvårdsverket eller polisen ibland ge akut möjlighet till undantag.

När någon kommer in till en veterinärklinik med ett vilt djur för behandling där infångande och behandlingstid sammanlagt överstiger 48 timmar åligger det veterinären att säkerställa att djurhållaren har tillstånd för den djurart som medförs. Om inget tillstånd finns och den sammanlagda tiden efter infångande överstiger 48 timmar kan behandling vara olaglig. Kännedom om sådana fall bör överlämnas till länsstyrelsen. Via länsstyrelsen kan man hitta godkända rehabiliterare och få reda på vilka djurarter de är godkända för. Handlingarna är offentliga.

*Kan en icke rehabiliterare, lekman eller veterinär, begära undantag från 48-timmarsregeln när djuret är infångat och man vet att behovet av vård överstiger 48 timmar?*

Nej. Lagstiftningen har inte lämnat någon sådan lucka. Ett godkännande baseras på en godkänd anläggning, och hanteringstiden för att få en anläggning godkänd är i allmänhet flera månader.

*Får veterinär delegera läkemedel för behandling av vilda djur?*

Nej, tyvärr. Veterinär får inte lämna ut läkemedel utan att själv ha sett och bedömt/behandlat det sjuka djuret. Däremot är uppföljande behandling efter veterinärbesök godkänt under veterinärens ansvar, vilket kan innefatta utlämnande av läkemedel, även injicerbara.

Ordet ”tyvärr” ovan anger att viss delegering till rehabiliterare borde *efter utbildning* kunna godkännas, t ex möjlighet att få vätska upp ett dehydrerat (vanligt förekommande) djur subkutant. För ett stressat djur fungerar inte oral uppvätskning och dessutom ökar sådan hantering stressen ytterligare. I ett fåtal

specificerade fall borde utbildade rehabiliterare också få ge smärtstillande som injektion. Det här är ju inte livsmedelsproducerande djur. Men tidigare förfrågan hos Jordbruksverket har givit avslag.

*Gäller djurskyddslagen även vilda djur?*

Så länge djuren befinner sig i frihet utan mänsklig påverkan berörs de inte av djurskyddslagen, men så fort de är omhändertagna så att de inte helt kan styra sitt eget liv gäller djurskyddslagen fullt ut. För en fågel med bruten vinge gäller därför samma lagstiftning som för en häst som brutit benet. Det betyder också att djurskyddsinspektörer har rätt och skyldighet att följa upp och kontrollera miljön och djurskyddet på rehabiliteringsanläggningarna.

*Hur hanteras statens vilt?*

Vid all behandling av statens vilt gäller att polis ska vara informerad. Staten kan som djurägare beordra avlivning av det omhändertagna djuret. Avlivat/dött statens vilt ska inlämnas till polis, som också ska meddelas om kroppen istället sänts till obduktion.

Foto: Kalle Hammarberg

*Intraossös uppvätskning av fågel sker lämpligast i ulna. Fågeln sövd. Subkutan uppvätskning kräver kunskap om luftsäckarnas placering.*

*Hur stor är skillnaden i stresskänslighet mellan vilda och tama djur?*

Många behandlingar som veterinärer gör kan vara tämligen enkla när de görs på tamdjur. Människan har, när det gäller domesticerade djur, i årtusenden avlat på de individer som lättast varit tillgängliga, minst stressade och också ➤

*Vid all behandling av statens vilt gäller att polis ska vara informerad. Avbruten klo på kungsörn gör att fågeln inte klarar ett liv i frihet.*

Foto: KFV-Riks

minst aggressiva. Deras stresströskel är i jämförelse med vilda djur hög. Den största skillnaden mellan att behandla ett sällskapsdjur och ett vilt djur är alltså stressen. Och kom ihåg att stress, i det här fallet kronisk, inte behöver synas på djurets beteende. Det vi ser är oro. Kronisk stress är ett fysiologiskt tillstånd som bland annat påverkar blodcirkulation, blodtryck, smärta, aptit och foderutnyttjande, sårläkning, sömn m m. Djurungar (tyvärr ofta kidnappade ur naturen) stressas mindre än vuxna djur vid mänsklig hantering. Att behandla fåglar i dämpat ljus kan minska stressen.

Rådet i svensk rehabiliteringsutbildning är att på grund av den kroniska stressen inte ta in vuxna däggdjur med undantag av igelkott och fladdermus. Stressen gäller inte bara själva veterinärbehandlingen utan också all efterbehandling och förvaring. Djuret kan mycket väl klara den första akuta behandlingen för att sedan dö av kronisk stress flera dagar senare.

Det är veterinärens uppgift när det vilda djuret kommer till kliniken att avgöra inte bara skadans art och påföljd, utan också om den stress djuret kommer att utsättas för är acceptabel. I en amerikansk undersökning fann man att det var fler djur i rehabiliteringsanläggningar som dog på grund av stress än av de skador de tagits in för. Jämförelse med Sverige är dock inte helt relevant, då man i USA får ta in fler däggdjursarter som är mer lättstressade.

För andra vuxna däggdjur än igelkott och fladdermus med skador som inte kan slutåtgärdas inom 48 timmar rekommenderas avlivning, något många människor som jämför djuren med sällskapsdjur har svårt att acceptera.

Foto: Kalle Hammarberg

*Som veterinär ska man inte dra sig för att avliva djur med dålig prognos. Via fågelborden kan småfåglar som denna domherre smittas med* Salmonella typhimurium. *Lämplig behandling av slöa fåglar vid fågelbord är omedelbar avlivning och efterföljande obduktion.*

*Får omhändertaget och rehabiliterat vilt som är olämpligt att släppas fritt, t ex på grund av en skada, överlämnas till djurpark för fortsatt liv under överinseende?*

Generellt nej. De godkännanden som länsstyrelsen/Naturvårdsverket ger för rehabilitering anger klart att vilt som tas in i anläggning endera ska släppas fritt efter behandling eller avlivas. För statens vilt kan polis eller central myndighet, främst Naturvårdsverket, ta beslut i varje enskilt fall. För ömmande fall där behov av avelsdjur i djurpark föreligger är det dock inte olagligt att ta upp spörsmålet med myndighet och djurparksföreningen. Men utgå inte ifrån att det är möjligt.

*Ska man undvika avlivning?*

Många djur som tas in till rehabiliteringsanläggning har skador som efter undersökning och bedömning ges en pessimistisk prognos. Som veterinär ska man inte dra sig för att avliva djur med


## Ekonomiskt stöd till forskning om alternativ till djurförsök

Den danska föreningen Forsøgsdyrenes Værn och den danska stiftelsen Alternativfondet utlyser härmed ekonomiskt stöd till forskning för utveckling av alternativ till djurförsök.

För att kvalificera sig till stöd är det inte tillräckligt att forskningen bedrivs utan att använda djur. Forskningen ska dessutom reellt bidra till att ersätta djurförsök med andra metoder. Den totala summan som delas ut som forskningsstöd under 2015 är en miljon danska kronor.

Sista dag för ansökan om medel är den 25 mars 2015. Mer information, inklusive instruktion för att rekvirera ansökningsblankett, finns på: www.forsoegsdyrenes-vaern.dk - se under "Forskningsstøtte". Vi ser fram emot din ansökan.

LANDSFORENINGEN FORSØGSDYRENES VÆRN

**Gothersgade 160**
**DK-1123 København K**

*Målet i utbildningen av rehabiliterare är inte att rädda liv utan att med minsta acceptabla lidande få tillbaka djuret till naturen i skick att kunna föda sig, försvara sig och fortplanta sig.*

FOTO: KALLE HAMMARBERG

sådana skador. Att vårda djur till döds som ibland ses i TV-programmen är djurskyddsmässigt helt oacceptabelt. Avlivning är i dessa fall detsamma som att förkorta ett lidande.

Det borde åligga godkännande myndighet, länsstyrelsen, att kontrollera att rehabiliterare också har kunskap i hur man på ett djurskyddsmässigt godkänt sätt avlivar svårt skadade djur av de arter de ger godkännanden för. För fåglar finns t ex bultpistoler att tillgå. Många rehabiliterare har också tillgång till kulvapen.

Utsläppsprocenten i de bästa svenska rehabiliteringsanläggningarna är ca 50 procent av antalet mottagna djur.

*Vad kan veterinären ta betalt för vård av omhändertaget sjukt/skadat vilt?*

Det får veterinären själv avgöra. För kännedom meddelas dock att det genom Naturvårdsverkets jaktvårdsfond (betalas av jägare) finns möjlighet att få ersättning för utgifter som uppstår vid omhändertagande av statens vilt. Ansökan om medel måste i dessa fall godkännas av myndighet (polisen/Naturvårdsverket) innan kostnaden uppstår, t ex för transport till anläggning eller röntgen, dvs staten ska i förväg godkänna rehabilitering av djuret. Det är tyvärr inte ovanligt att staten istället kräver avlivande.

*Var finns utbildning av viltrehabiliterare?*

Ur många synvinklar är det nödvändigt att rehabiliterare har den kunskap och bedömning omhändertagandet av skadat/sjukt vilt kräver, och inte bara en brinnande vilja att ta hand om djur som inte får dö. Mer upplysningar om sådan utbildning finns på www.kfv-riks.se.

Kurs för veterinärer i omhändertagande av skadat vilt är under planering.

*KALLE HAMMARBERG, leg veterinär, vet med dr h c, lärare i viltrehabilitering, Arnöviken 80, 824 93 Hudiksvall.

## KÅSÖRER SÖKES

Veterinärtidningens kåserier är uppskattade inslag för många läsare. Redaktionen behöver dock ständigt nya texter från såväl äldre som yngre veterinärer. Alla har upplevt något utöver det vanliga, som kan sprida glädje bland kollegerna. Sätt det på pränt och hör av er!

*SVT-redaktionen*

# Kollegiala nätverket – veterinärer stödjer veterinärer

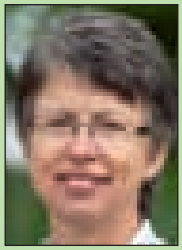

**Eva von Celsing**
Eskilstuna
Tel: 016–292 93
Mobil: 070-624 92 93
E-post: hvarsta.vet@telia.com

Eva har specialistkompetens i hundens och kattens sjukdomar. Hon har varit anställd vid Djursjukhuset i Strömsholm under åtta år, varit zooveterinär på deltid under två år och är nu privatpraktiserande smådjursveterinär utanför Eskilstuna sedan 17 år tillbaka. Hon föder också upp strävhåriga taxar och är även styrelsemedlem i Svenska Taxklubben.

**Ilmars Dreimanis**
Laholm
Tel: 0430–600 72
Mobil: 0730–60 10 08
E-post: imsestina@hotmail.com

Ilmars har större delen av sitt yrkesverksamma liv arbetat som distriktsveterinär. Numera är han privatpraktiserande med inriktning på animalieproduktionens djur. Han har varit fackligt aktiv inom Distriktsveterinärföreningen, varit ledamot i SVFs styrelse och är fortfarande verksam i flera av SVFs nämnder och fonder.

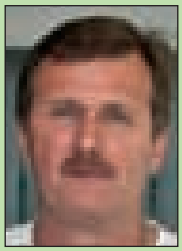

**Florin Gurban-Marcu**
Höör
Tel: 0413–219 00
Mobil: 073–349 79 98
E-post: florin.gurban@telia.com

Florin kom till Sverige 1989 från Rumänien och blev klar med sin TUVE-utbildning 2002. Han arbetade åtta år som ”privatdistriktare” i Högby och driver sedan 2011 privat smådjursklinik i Höör tillsammans med sin son.

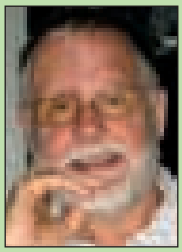

**Erik Kjellgren**
Arboga
Tel: 0589–169 78
Tel: 0589–192 80
E-post: kjellgren.erik@gmail.com

Erik är smådjursveterinär med tyngdpunkt på oftalmologi och driver som egen företagare Arboga djurklinik. Erik har varit chef i 17 år och har lång erfarenhet från facklig verksamhet, bland annat som ordförande och styrelseledamot i SVF. Han har också suttit med i Veterinära Ansvarsnämnden. På fritiden är natur och segling hans passioner. Körsång och kultur i alla former gillas också.

**Medlemmarna i kollegiala nätverket lyssnar och ger stöd efter bästa förmåga. Du behöver inte vara medlem för att ta kontakt och du garanteras sekretess och kan också välja att vara anonym. Samtalsämnet är fritt. Vanligt är att veterinärer vänder sig till nätverket i frågor som rör till exempel ohälsa, stress, privata problem och kriser, alkohol- eller missbruksproblematik, utbrändhet, mobbning, hot eller anmälan till Ansvarsnämnden för djurens hälso- och sjukvård.**

*Kollegiala nätverket är ett självständigt nätverk bestående av veterinärer som på ideell grund står till förfogande för kolleger som behöver en samtalspartner. Sveriges Veterinärförbund har initierat verksamheten och stödjer nätverket med återkommande utbildning.*

# Benamputation av vild räv inte gott djurskydd

Många veterinärer blev upprörda i början av februari då ett TV-program visade hur en viltfångad räv i Sverige fick sitt skadade ben amputerat. Veterinärförbundets Djurskyddsutskott granskade fallet och anser inte att förfarandet överensstämmer med ett gott djurskydd.

insänt

Den 3 februari 2015 visades i TV3 programmet ”Djurens hjältar”. I programmet finns en episod där en vild räv med ett avslitet bakben tas omhand av en privatperson. Räven tas sedan till en veterinärklinik av ”vilträddare”. Där beslutar den behandlande veterinären att den vilda räven inte ska avlivas, utan veterinären bestämmer sig för att i stället amputera benet på räven. Därefter vill man placera den trebenta räven i en djurpark för att sedan eventuellt släppa ut den i naturen igen.

## KRAFTIG STRESS

Rödrävar är vilda djur och är därmed inte domesticerade, vilket innebär att infångande och hantering är förknippade med starka stressreaktioner hos räven.

Det påstås i programmet att räven, som tillfälligt hålls i en större kaninbur, ska ha infångats med så lite stress som möjligt. Men TV-bilderna visar att räven vid infångande är mycket stressad: den försöker fly och är mycket aggressiv. En snabb avlivning på plats hade varit ett gott djurskydd. Nu utsätts räven för flera moment som innebär kraftig stress för den. Det handlar om infångande och transport till veterinärklinik, veterinärundersökning och hantering före och efter operation. Därefter avser man att placera räven i en djurpark.

I programmet påstår en ”vilträddare” att en trebent räv klarar sig lika bra som en icke-amputerad räv, att det är bra att flytta räven till ett nytt habitat så att den inte riskerar att bli skjuten, att det är bra att den får leva i en djurpark eftersom den är van vid människor. Dessa påståenden saknar grund och har lett till onödigt lidande för räven.

Det handlar alltså inte om en kortare tids rehabilitering av räven i fångenskap för att läka ut ett sår eller liknande och där en fullt återställd räv släpps tillbaka till naturen. Inte heller rör det sig om att skydda en utrotningshotad djurart, rävar är vanliga djur i vår natur.

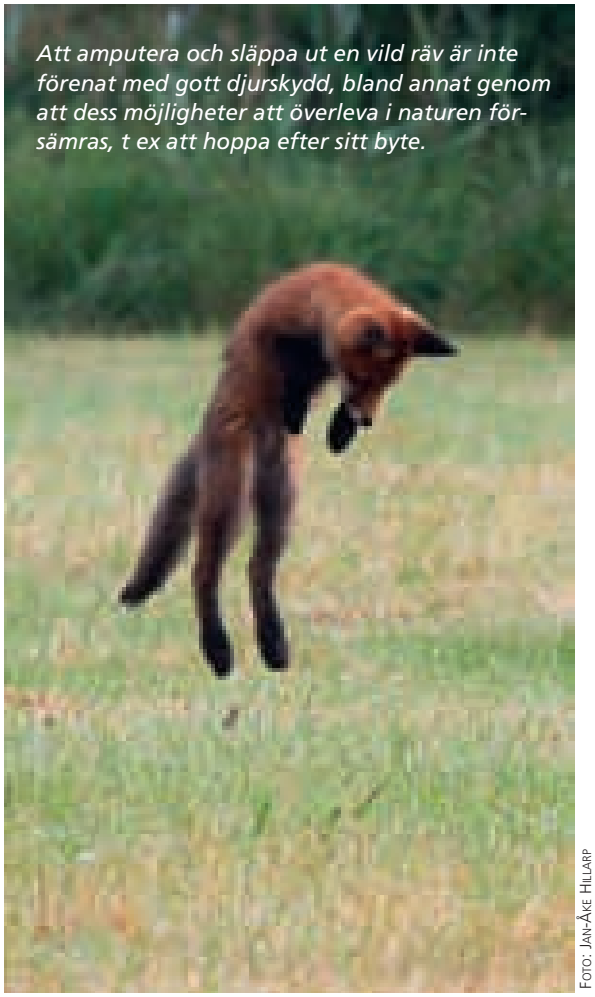

*Att amputera och släppa ut en vild räv är inte förenat med gott djurskydd, bland annat genom att dess möjligheter att överleva i naturen försämras, t ex att hoppa efter sitt byte.*

FOTO: JAN-ÅKE HILLARP

## RÄVEN BORDE AVLIVATS

I programmet genomförs en omfattande amputation av en räv som man sedan har för avsikt att sätta tillbaka i naturen eller förvara i en djurpark. Det är inte självklart att amputationer av tama djur som hund eller katt är motiverade ur djurskyddssynvinkel. Efter amputation på t ex en hund krävs det gott omhändertagande och en bra tillsyn för att det ska vara djurskyddsmässigt acceptabelt. Att amputera och släppa ut ett vilt djur är inte förenat med gott djurskydd i och med att djuret utsätts för lidande genom stress vid hantering och genom att möjligheterna att överleva i naturen försämras.

SVFs Djurskyddsutskott anser att hanteringen, amputationen och det eventuella återutsättandet i naturen, såsom det framgår i programmet, inte är förenliga med gott djurskydd. Räven borde avlivats av en kunnig person på lämpligt sätt efter infångandet, för att hindra att den utsattes för mer lidande. Det första omhändertagandet var motiverat, men inte de insatser som ”vilträddarna” eller ansvarig veterinär genomförde. Det var inget gott djurskydd.

STEFAN GUNNARSSON
*leg veterinär, VMD*
*ordförande i Djurskyddsutskottet*

# Detta må vi diskutera

I början av februari dömdes en hunduppfödare för brott mot djurskyddslagen på grund av att hon avlat på en individ av en ras med känd fallenhet för entropion. Det är nu dags att även veterinärkåren diskuterar sin roll i aveln av extrema hundraser, menar insändaren.

insänt

Hässleholms Tingsrätt fastslog i början av februari i en dom att en hunduppfödare gjort sig skyldig till brott mot djurskyddslagen. Det var länsstyrelsen i Skåne som initierade ärendet. Mig veterligt är det här första gången som uppfödning av en individ tillhörande en viss hundras testas mot djurskyddslagen på grund av sitt rasspecifika utseende. Hundrasen är shar pei – en kinesisk hund som är osannolikt skrynklig.

Problemen med shar pei har tagits upp i Svensk Veterinärtidning tidigare vid ett par tillfällen (se SVT 2/13, 6/12 och 16/10).

## JAG MÖTTE SIMON

Den nu aktuella domen är en milstolpe, då den behandlar konsekvenser av rasuppfödning som bara bedrivits ur ett rent estetiskt perspektiv. Utan hänsyn tagen till funktion hos djuren. Uttryckt på ett annat sätt: Hur vi människor designar ett utseende hos en ras utan att ta hänsyn till djurens behov/funktion. En design som kan ta sig extrema uttryck. Och äntligen har detta testats mot lagen.

Jag blev veterinär 1975 och är nu specialist i hundens och kattens sjukdomar, specialist i oftalmologi, hund och katt samt auktoriserad ögonlysare. Större delen av mitt yrkesverksamma liv har jag arbetat kliniskt med sällskapsdjur. Min världsbild förändrades totalt när jag träffade Simon i mitten av 1990-talet.

Simon var en hanhund av rasen shar pei, knappt ett halvår gammal. Han kom till djursjukhuset på remiss, då man misstänkte en perforerande hornhinneskada. Vid ankomsten hade han så ont att narkos fordrades för undersökning. Figur 1 visar hur han såg ut vid ankomst, Figur 2 under narkos och Figur 3 dagen efter. Det var inte en perforation, utan på hornhinnan fanns ett stort granulom. Det hade uppkommit på grund av hudens inåtrullning och skavning. Han hade så mycket av ansiktets hud inrullad i ögonen att vi var tvungna att ”tacka” (fästa upp ansiktets hud med temporära suturer) både på hjässa och övre och undre ögonlock – se alla suturer på Figur 3.

De här bilderna kanske många redan har sett. Simon hade utställningsmeriterade föräldrar och den lilla valpen var inköpt med avsikt att ställas ut och eventuellt användas i avel. Som sagt, min världsbild förändrades vid det mötet. Jag ifrågasatte mitt ansvar som veterinär och därmed auktoritet inom området.

## MAIL FRÅN USA

Tiden gick. Men så för ett par år sedan fick jag *mailet*.

En väns dotter reste till USA i slutet av tonåren för att studera. På sin fritid arbetade hon som volontär på ett ”dog shelter”. Hon berättade för sin mamma om en ung hund som de tvingats operera bort båda ögonen på för att ögonlocken förstört ögonen. Jag bad henne berätta mer och fick då det här mailet från USA – jag återger det ordagrant:

”Varför de opererade bort hans ögon är lite osäkert, men jag kan berätta vad jag vet. Manatee är en tio månader gammal kinesisk shar pei som var född med inväxta ögonfransar. Varje gång han blinkade skrapade de emot hans ögon – entropion kallade de ’sjukdomen’. De

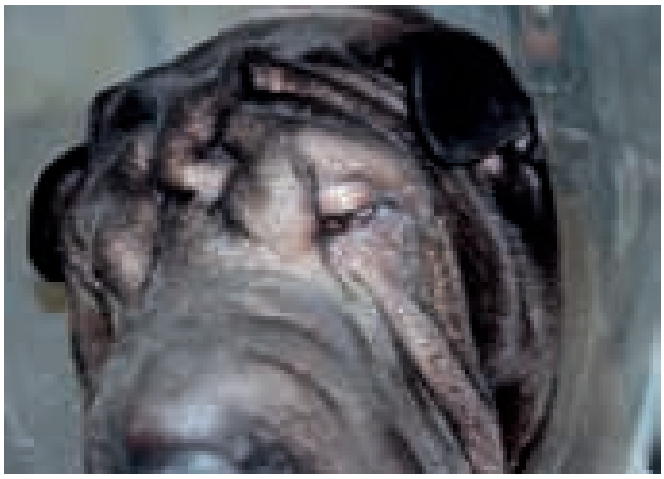

Foto: Eva Hertil

Figur 1. *Shar pei med långt gånget hornhinnegranulom, vid ankomst till djursjukhuset.*

Foto: Eva Hertil

Figur 2. *Samma hund som i Figur 1, under narkos.*

Foto: Eva Hertil

Figur 3. *Patienten i Figur 1, dagen efter operationen. Ansiktets hud är fäst med temporära suturer både på hjässan och övre och undre ögonlocken.*

hittade det för sent, hans ögon var praktiskt taget bara ärrvävnad och han var blind. Hans ögon blev infekterade och de ansåg att det var bättre att ta bort hans ögon istället för att riskera att de blev infekterade igen."

Min väns dotter tyckte om hundar, men hade ingen erfarenhet av veterinärmedicin. Ändå uttryckte hon sig så klart och tydligt.

### ÄR VETERINÄRER HUNDENS BÄSTA VÄN?

Hon skickade bilder som beskrev vad hunden fått gå igenom och Figur 4 visar hunden efter operationen när den är färdig att flytta till sitt nya hem. Jag reagerade kraftigt och det har de flesta som sett bilderna också gjort. Hur reagerar den svenska veterinärkåren? Nu måste vi veterinärer rannsaka oss själva och fundera över vår roll. Var står vi?

Hunden är människans bästa vän, säger uttrycket. Ja, men hundarna kan få betala ett oerhört högt pris för att vara människans bästa vän. Är vi veterinärer hundens bästa vän?

Den här diskussionen gäller förstås inte bara hund – den gäller alla djur som vi designar från rent estetisk synpunkt. Numera har vi människor nästintill oinskränkt makt att styra djurs egenskaper – vi har många verktyg och vi kan designa enbart för estetik, utseende – inte funktion. Målet har naturligtvis aldrig varit att ställa till det för djuren, men effekten har blivit så i många – sorgliga – fall.

### RASBEGREPPET ÄR INTE BIOLOGISKT

Rasbegreppet är ett kulturellt begrepp, inte biologiskt. Men artbegreppet är grundat på biologi. En renrasig hund är endast en delmängd av arten hund. Vi veterinärer har en biologisk, naturvetenskaplig utbildning, som vi genom våra etiska regler har enats om ska grundas på vetenskap och beprövad erfarenhet.

Låt oss då, när nu domen i Hässleholms Tingsrätt har kommit, ta tillfället i akt att diskutera vår veterinära roll. Vem företräder vi – hunden (djuret) eller människan? Den diskussionen bör föras från ett rent veterinärmedicinskt perspektiv, självständigt och oberoende av olika intresseorganisationer. Viktigt är också att vi har vår djurskyddslag som utgångspunkt och inte olika mänskliga särintressen.

Låt oss gärna föra debatten i form av en öppen diskussion i Svensk Veterinärtidning.

Eva Hertil
*leg veterinär*

Foto: Nicole Tutsch

Figur 4. *En tio månader gammal kinesisk shar pei i USA, efter dubbelsidig enukleation på grund av skadade hornhinnor.*

# Rynkigheten måste minska

Hundar av rasen shar pei kännetecknas av en mer eller mindre förtjockad hud och därav orsakad rynkighet som vid överdrift kan leda till ett flertal hälsoproblem, bland annat ögonskador. Rynkigheten måste minska, konstaterar Svenska Kennelklubben i ett uttalande.

insänt

Foto: Rodrigo de Almeida

*Shar pei-hundar som uppvisar kliniska tecken på sjukdomen SPAID eller ögonskada orsakad av förtjockad hud/rynkighet får inte användas till avel, meddelar SKK.*

Vid ett möte med Svenska Kennelklubbens avelskommitté den 24 januari 2015 togs beslut om ett uttalande avseende SKKs syn på hur avelsarbetet inom rasen shar pei måste bedrivas för att minska risken för ögonskador eller andra hälsoproblem relaterade till rasens förtjockade hud. Uttalandet lyder i sin helhet:

*Avel får inte ske med hundar som uppvisar hälsoproblem i form av sjukdom eller funktionsnedsättning. Det innebär att shar pei-hundar som uppvisar kliniska tecken på sjukdomen SPAID eller ögonskada orsakad av förtjockad hud/rynkighet inte får användas till avel.*

*Då de hälsoproblem som förekommer i rasen är nära kopplade till den förtjockade huden måste dessutom stor vikt i avelsarbetet läggas vid att det föds färre hundar med överdrivet förtjockad hud. Det innebär i praktiken att hundar med kraftigt förtjockad hud/stor grad av rynkighet ska uteslutas ur aveln. Individer med mindre förtjockad hud bör premieras och utnyttjas i avel mer än hitintills.*

**BAKGRUND**

De huvudsakliga hälsoproblem som förekommer inom rasen shar pei orsakas av en ökad hyaluronsyraproduktion som leder till mucinos och en förtjockad hud, vilken kan ge ögonskador och även orsaka ett rasspecifikt sjukdomstillstånd kallat SPAID. SPAID är en autoinflammatorisk sjukdom som kan leda till allvarliga skador i hud, leder, lever och njurar och därav orsakade dödsfall.

Rasens särskilda situation har motiverat åtgärder och forskning kring möjligheter att begränsa sjukdomsförekomsten och förbättra hälsan i rasen. SKK, rasklubben för shar pei och intresserade veterinärer har sedan 2010 i samverkan bedrivit ett ögonhälsoprojekt med syfte att öka kunskapen om och begränsa förekomsten av dessa problem. Projektet resulterade år 2013 i beslut om ett officiellt hälsoprogram (för mer information se Hälsoprogram för shar pei, www.skk.se).

I ett forskningsprojekt genomfört av forskare vid Sveriges lantbruksuniversitet (SLU), Uppsala Universitet (UU) och Broad Institute, med ekonomiskt stöd från SKK/Agrias forskningsfond och med ett aktivt deltagande av shar pei-uppfödare i flera länder inklusive Sverige, har den genetiska bakgrunden till de förändringar som ger upphov till såväl ögonskador som SPAID kunnat påvisas. Forskningsresultaten kan förhoppningsvis i framtiden underlätta avelsurvalet för hundar med mindre hudförtjockning och därmed minskad risk för hälsoproblem.

*För SKKs avelskommitté*
Pekka Olson
*ordförande*

**TILL SALU**

**Väletablerad och välutrustad smådjursklinik i västra Skåne, centralt belägen i orten. Kliniken finns i moderna lokaler med goda parkeringsmöjligheter.**

**För mer information, kontakta: kliniktillsalu@telia.com**

# Deltidsfällan

Allt fler väljer att arbeta deltid istället för heltid på grund av ett stressigt arbete eller en överfylld hemmasituation. Tjänstepensionen kan dock påverkas negativt om man arbetar deltid vare sig man är föräldraledig eller har en deltidsanställning.

**FRÅGA**

Jag arbetar deltid 80 procent för att jag inte orkar mer då det är så stressigt på mitt arbete. Vad innebär det för min tjänstepension? Är det någon skillnad om jag istället för min deltidsanställning hade varit anställd på 100 procent och föräldraledig på 20 procent?

**SVAR**

Tjänstepensionen kan påverkas negativt om man arbetar deltid vare sig man är föräldraledig eller har en deltidsanställning.

För det första kan det göra stor skillnad om man arbetar på en arbetsplats med eller utan kollektivavtal. På en arbetsplats utan kollektivavtal måste man själv träffa en överenskommelse med sin arbetsgivare om inbetalning av tjänstepensionspremier.

Även privat eller statlig anställning gör viss skillnad. Inom den privata sektorn finns två olika tjänstepensionsplaner: ITP 1 och ITP 2. Vilken man tillhör beror på ens ålder (född före eller efter 1979) eller om arbetsgivaren gått över till ITP 1 för alla anställda oavsett ålder.

När det gäller ITP 1, som är en premiebestämd pensionsplan, betalar arbetsgivaren in en pensionspremie varje månad som baseras på hur mycket lön, ob, övertidsersättning etc som totalt utbetalats den månaden. Har man då gått ner i arbetstid (permanent eller tillfälligt) blir den inbetalda premien, och därmed storleken på pensionen, lägre. I ITP 2 däremot, som är en förmånsbestämd pensionsplan, avgörs pensionsförmånen av vilken årslön den anställdes arbetsgivare rapporterat in till försäkringsgivaren. Har man då tillfälligt gått ner i arbetstid med stöd av Föräldraledighetslagen kommer detta sannolikt inte att påverka pensionsinbetalningarna och därmed inte heller storleken på pensionen. Men om man har en deltidsanställning på 80 procent är det deltidsårslönen som utgör grund för pensionsinbetalningen och därmed också storleken på pensionen. Avgörande är dock vilken lön man har direkt före pensioneringen.

Vill du veta mer om ITP 1 och ITP 2, gå in på www.ptk.se och vidare till Material. Där kan man ladda ner broschyrer om ITP 1 och ITP 2. Man kan också logga in med e-legitimation på www.radgivningstjanst.se och få kvalificerad rådgivning kring tjänstepension m m.

Den statliga tjänstepensionen, PA 03, är en blandning av premiebestämd och förmånsbestämd pension. Detta innebär att en tillfällig minskning av arbetstiden kan få en viss negativ effekt på den slutliga pensionen. Men arbetsgivaren betalar in pensionspremier i upp till 18 månader per barn. Premierna räknas på den anställdes fasta lön. Vad gäller den förmånsbestämda delen av pensionen är det lönens storlek de fem sista åren före pensionering som är avgörande för storleken på pensionen.

För att få mer information om vad man kan förlora när man arbetar deltid kan man gå in på Sacos hemsida och läsa om ”Deltidsfällan”. Det finns dels en bra artikel och dels en kortfilm som åskådliggör vad som händer om man arbetar deltid: www.saco.se/vara-fragor/socialforsakringar/pensionsguide-inforforaldraledigheten/

Det kan kanske kännas avlägset med pensionsplanering för den som är ung och precis påbörjat sin karriär. Men det är nu man ska titta på detta för att ha en chans att få ihop en hygglig pension, och tiden går fort.

FREDRIKE RITTER
*ordförande, AVF*


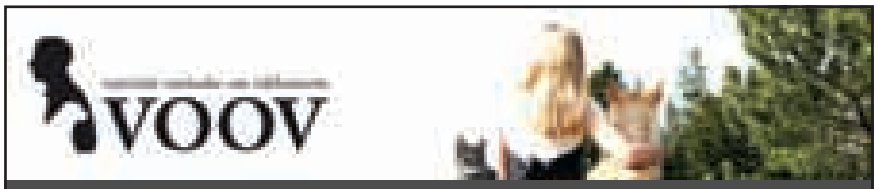


**Du som möter våldsutsatta i ditt yrke**

VOOV bildades som en ideell förening som ett komplement till de skyddade boenden som inte kan ta emot husdjur på grund av allergier. VOOV placerar husdjuret i ett tillfälligt jourhem under tiden som den våldsutsatta bor i skyddat boende.

VOOVs Riksförbund har åtta anslutna lokalföreningar som finns i Uppsala, Göteborg, Malmö, Halland, Kalmar, Luleå, Dalarna och Sala. På fem ytterligare platser i landet arbetar man lokalt för att bilda föreningar; Stockholm, Västerås, Gotland, Sundsvall och Karlstad.

Vill du samarbeta med VOOV? Ta kontakt med våra lokala verksamheter, se: **www.voov.nu eller maila kontakt@voov.nu**.

## Seminalplasma skyddar inte vid fryskonservering

Fryskonservering av spermier har studerats på olika djurslag som en metod att rädda genetiskt material efter att ett djur har dött. I första hand är det av intresse för genetiskt värdefulla individer från vilda djurarter men kan även vara av intresse för tamdjur. Hos hundar ger frysning av ejakulerade spermier ett gott resultat medan bitestikelspermier har sämre frysbarhet. En orsak till denna skillnad kan vara att bitestikelspermier inte har interagerat med ämnen i seminalplasman.

I en aktuell SLU-studie samlades seminalplasma från hundar som undersöktes avseende sin fertilitet eller som kom till kliniken för spermafrysning. Bitestiklar samlades in från hundar som genomgått normalkastration. Spermier från den ena bitestikeln från varje hund blandades med seminalplasma före frysning medan spermier från den andra bitestikeln frystes utan att ha varit i kontakt med seminalplasma.

Utspädning med seminalplasma stimulerade spermiernas rörelse före frysningen men hade ingen positiv skyddande effekt när spermierna frystes. Spermierna som hade spätts med seminalplasma hade istället en högre grad av skador i sitt DNA fyra timmar efter upptining.

*Källa: Forskningsnyheter Framtidens djurhälsa och djurvälfärd nr 2 2015.*

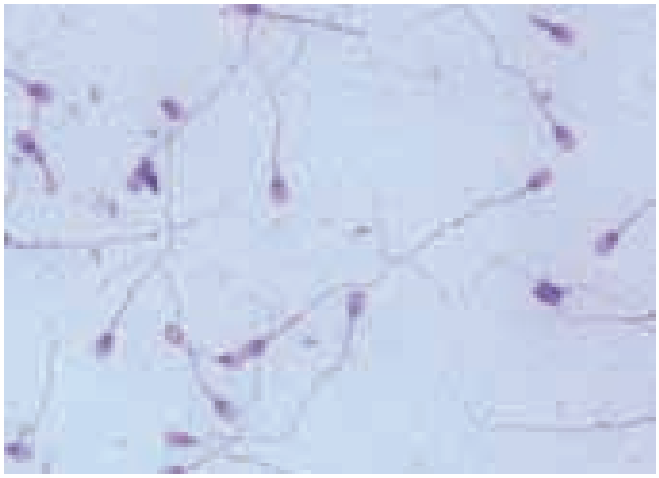

*Utspädning med seminalplasma hade ingen positiv skyddande effekt när hundspermier frystes, visade SLU-studien.*


*Mer om aktuella medlemsförmåner*

**Sveriges Veterinärförbund**
Box 12709 • 112 94 Stockholm
T 08-545 558 20
kansli@svf.se • svf.se

# Kortet som ger dig mer

**VETERINÄRFÖRBUNDETS MEDLEMSKORT**

Förutom facklig service vill vi också ge dig förmåner och rabatter som är kopplade till ditt medlemskap. Snart kommer ditt SVF-medlemskort hem i brevlådan. Kortet är personligt och hjälper dig att ta del av medlemsförmåner och rabatter. Allt för att du ska få ut så mycket som möjligt genom ditt medlemskap i Sveriges Veterinärförbund.

Vi kommer under året att uppdatera med nya erbjudanden som vi hoppas att du kommer ha glädje av.

**NYTT!** MEDLEMSKORTET GER DIG FRI ENTRÉ TILL KOLMÅRDENS DJURPARK.

*Läs mer om aktuella medlemsförmåner och rabatter på medlemssidorna på svf.se.*

*För att få tillgång till mer detaljerad information om dina förmåner loggar du in på svf.se. För att logga in behöver du ditt medlemsnummer som kommer att vara tryckt på medlemskortet.*

*Medlemskortet har ingen betal- eller kreditfunktion. Kortet fungerar som ett så kallat "showcard" som du visar upp hos vissa företag tillsammans med legitimation.*

# Ett nytt sanktionssystem inom arbetsmiljöområdet

Det är viktigt att man som arbetsgivare har koll på vilka sanktionsbelagda arbetsmiljöföreskrifter som rör den egna verksamheten.

Arbetsmiljöverket intensifierar sina kontroller av arbetsmiljön hos landets företag. Om det uppdagas brister i arbetsmiljön vid dessa inspektioner kan arbetsgivaren åläggas att betala en sanktionsavgift. Det är därför viktigt att arbetsgivaren vet vilka sanktionsbelagda föreskrifter som rör den egna verksamheten.

Som tidigare informerats om i denna spalt trädde ett antal nya bestämmelser om sanktionsavgifter på arbetsmiljöområdet i kraft den 1 juli 2014. Nu när regelverket varit på plats i drygt ett halvår kan det vara läge med några uppdateringar.

För en arbetsgivare är det inledningsvis givetvis viktigt att ha koll på sin verksamhet och det så kallade ”systematiska arbetsmiljöarbetet” (SAM). Läs gärna mer om SAM på Arbetsmiljöverkets hemsida och ta del av vilka föreskrifter som gäller för just din verksamhet.

Tidigare var flera bestämmelser på arbetsmiljöområdet straffbelagda. Det innebar att man kunde dömas till böter om man bröt mot dem. En statlig utredning har konstaterat att böter inte är det mest effektiva sättet att se till att regler om arbetsmiljön följs. En sanktionsavgift är en avgift, medan böter är ett straff man döms till i domstol. Att bryta mot en bestämmelse som är belagd med böter ses som en brottslig handling. Ett sådant arbetsmiljöärende hanteras därför av polis, åklagare och domstol. En arbetsgivare kan fortfarande dömas till böter om man lämnar oriktiga uppgifter, tar bort en skyddsanordning eller bryter mot skyldigheten att anmäla olycksfall och allvarliga tillbud till Arbetsmiljöverket.

## ARBETSMILJÖINSPEKTIONER

Så kallade arbetsmiljöinspektörer kontrollerar att föreskrifterna följs. Vid själva inspektionen får arbetsgivaren veta hur inspektörerna har uppfattat arbetsmiljön och vilka brister som ska åtgärdas. Om någon av bristerna är att en bestämmelse som är belagd med sanktionsavgift inte följts upp, rapporterar inspektören detta vidare inom Arbetsmiljöverket. Ärendet utreds sedan vidare internt.

Om arbetsmiljöverket beslutar att arbetsgivarens ska betala en sanktionsavgift skickas ett så kallat avgiftsföreläggande till arbetsgivaren. Detta ska godkännas inom en viss tid och här framgår även vilken avgift som ska betalas. I formell mening är det arbetsgivaren som kan bli tvungen att betala en sanktionsavgift. Det kan alltså vara företag, organisationer, kommuner, landsting eller staten.

Nivån på sanktionsavgiften varierar. De flesta sanktionsavgifterna är differentierade, vilket innebär att stora företag får betala mer än småföretag. Det är viktigt att du som arbetsgivare har koll på vilka sanktionsbelagda föreskrifter som rör din verksamhet. Avgiften på sanktionen beräknas efter antalet sysselsatta i företaget eller organisationen. Då räknas både anställda och inhyrda, oavsett om de arbetar heltid eller deltid. Arbetsmiljöverket räknar samtliga som är sysselsatta under samma organisationsnummer – inte bara de som arbetar på den inspekterade arbetsplatsen. Arbetsgivare med 500 eller fler sysselsatta betalar maximal avgift oavsett hur många som är sysselsatta.

Det är som sagt Arbetsmiljöverket som beslutar om arbetsgivaren ska betala en sanktionsavgift, men man har alltid rätt att få ärendet prövat i förvaltningsrätten.

Avslutningsvis – allra viktigast är att arbetsgivare bedriver ett bra förebyggande arbetsmiljöarbete på sina arbetsplatser i enlighet med vad reglerna kräver, så att människor inte skadas eller blir sjuka av sina jobb. Då behöver några avgifter aldrig tas ut.

LARS NORDFORS
*chef Företagarnas juridiska rådgivning*
*Företagarna*

# Ny generation vacciner mot RS-virus hos kalvar

Veterinär Krister Blodörn, institutionen för kliniska vetenskaper, SLU, försvarade torsdagen den 26 februari sin doktorsavhandling med titeln: "Development and evaluation of new generation vaccines against bovine respiratory syncytial virus". Opponent var professor Gilles Meyer, National Veterinary School of Toulouse, Frankrike.

disputationer

BRSV (Bovint respiratoriskt syncytialt virus) är en vanlig orsak till luftvägssjukdomar hos nötboskap i hela världen. Trots att viruset identifierades för mer än 40 år sedan saknas ännu vacciner som ger kalvar ett långvarigt skydd. Ett annat problem med de vaccin som finns på marknaden är att immunologiska diagnostiska tester inte kan skilja på smittade djur och djur som har vaccinerats.

BRSV drabbar nötboskap i alla åldrar, men allvarlig luftrörsinfektion och lunginflammation ses oftast hos unga kalvar. Om kalvarna får tillräckligt med råmjölk av god kvalitet kan de få ett tillfälligt skydd mot infektion. Den passiva immunitet som kalven får av antikroppar i råmjölken gör dock att vaccinering med konventionella vacciner under de första livsmånaderna inte sätter igång kalvens eget immunförsvar.

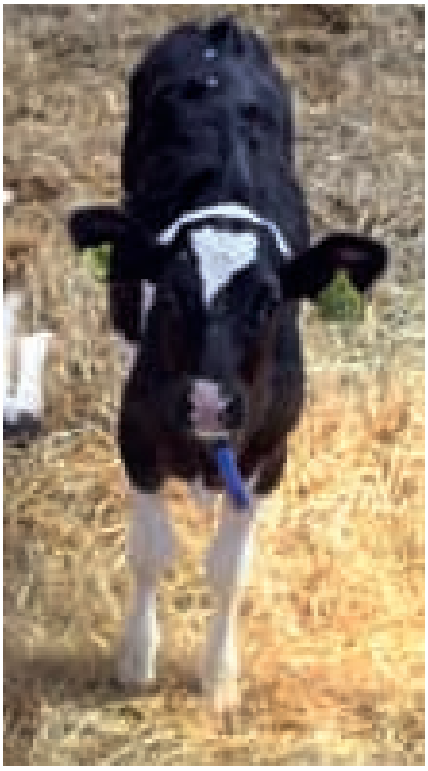

*I avhandlingen beskrivs fyra nya vaccinkandidater med olika verkningssätt, varav tre gav kalvar med passiv immunitet ett gott eller mycket gott skydd mot BRSV-infektion.*

Krister Blodörn har arbetat med en ny generation av BRSV-vacciner, som inte består av hela virus. I sin doktorsavhandling beskriver han fyra nya vaccinkandidater med olika verkningssätt, varav tre gav kalvar med passiv immunitet ett gott eller mycket gott skydd mot infektion. Ett av dessa vacciner består av ett levande virus som modifierats så att ett virusprotein saknas, för att ge immunitet utan sjukdom eller spridning av virus vid vaccinering. De andra vaccinerna innehåller adjuvans samt några virusproteiner som är viktiga för ett effektivt immunsvar. Samtidigt saknas andra virusprotein som därmed kan ligga till grund för en immunologisk diagnostik som identifierar djur med naturlig smitta. I avhandlingen beskriver Krister Blodörn också hur dessa vaccinkandidater verkar, genom delvis olika mekanismer.

Vaccinforskningen leder till nya kunskaper om hur BRSV och immunförsvaret hos kalvar fungerar. Denna kunskap är intressant även för humanmedicinen, då det finns ett liknande RS-virus som är en betydande orsak till luftrörskatarr och lunginflammation hos små barn. ■

---

kanslinytt

## Nytt material från PTK

Privattjänstemannakartellen, PTK, ger regelbundet ut häften som beskriver försäkringsskyddet för privattjänstemän vid olika händelser. De handlar om lagstadgade och kollektivavtalade försäkringar för privatanställda, bland annat rörande arbetsskada, föräldraledighet, sjukdom och ålderspension. Nu finns uppdaterade häften för 2015 avseende just arbetsskada och vilka områden som kollektivavtalet försäkrar.

De aktuella häftena kan beställas gratis från veterinärförbundets kansli, telefon 08-545 558 20, e-post: kansli@svf.se eller direkt från PTKs hemsida www.ptk.se.

bokanmälan

## Hunting hygiene

Veterinärna Sauli Laaksonen, Finland, och Peter Paulsen, Österrike, har tillsammans skrivit boken Hunting hygiene. Namnet kan vara en smula missvisande då boken innehåller så mycket mer än bara jakthygien. Utgångspunkten är en finsk bok som används för utbildning av det som EU-lagstiftningen titulerar – utbildade personer för en första undersökning av frilevande vilt i skogen.

Det finns separata kapitel om anatomi och fysiologi hos de jaktbara djuren, förekommande sjukdomar hos djuren, identifiering av ett sjukt djur och av dess sjukdomar, jakthygien, miljöhygien, matförgiftningar från viltkött och slutligen lite kort om olika frilevande vilda jaktbara djur. Denna bredd är en styrka samtidigt som de lokala/nationella förhållandena får mindre plats och fördjupning. Det är utmanande att klämma ihop alla europeiska viltsjukdomar med olika relevans på olika regioner, olika kontrolltraditioner och hygientänkande i en enda bok. Det är på samma sätt utmanande att skriva på engelska när den genomsnittliga europeiska jägaren ofta vill läsa på sitt eget modersmål. Författarna använder redan i inledningen både ”Europe” och ”abroad” i samma mening och uppmanar läsaren även senare i boken att särskilt beakta olika saker ”when abroad”. Detta kanske illustrerar utmaningen i att skriva ur ett EU-perspektiv.

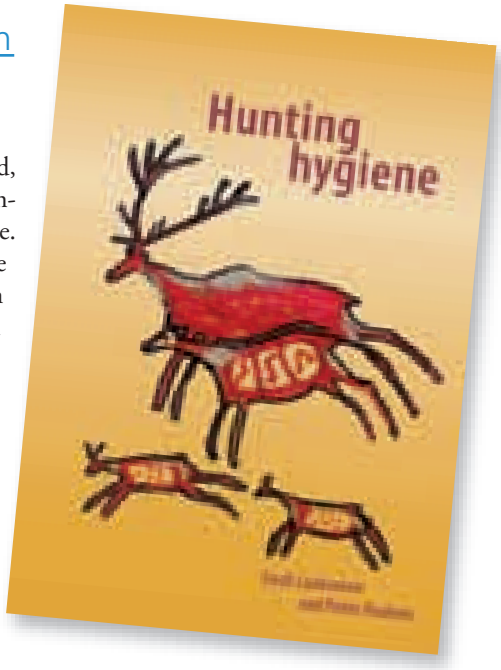


### KRÄVER BAKGRUNDSKUNSKAPER

En del av texterna kräver bakgrundskunskaper för att kunna greppa hur allt hänger ihop. Denna bok kan därför med fördel användas som en lärobok för en kurs med en kompetent handledare. Även när det gäller att snabbt slå upp en del fakta för den invigde yrkesmannen har denna bok sin plats, inte minst tack vare av de informativa bilderna.

Det är lite synd att boken inte gör så tydlig skillnad mellan det frilevande och hägnade viltet. De otaliga bilder av ren som finns i boken kan missleda icke-nordbor att tro att det är fritt fram att jaga den semi-domesticerade renen eller den fridlysta finska skogsrenen *(Rangifer tarandus fennicus)*. Även begreppen slakteri och vilthanteringsanläggning hanteras utan den tydliga skillnad som ändå finns i den gällande gemenskapslagstiftningen.

### VACKER MEN DYR BOK

Den stora behållningen med denna bok är inte bara det europeiska perspektivet. Boken är också den vackraste bok om viltsjukdomar och hanteringshygien jag hållit i min hand. Det finns en stor mängd fina informativa bilder om olika sjukdomar och parasiter. Många är dessutom tecknade av en av författarna, Sauli Laaksonen. Det kan dock ur samma estetiska perspektiv kännas egendomligt att på samma uppslag betrakta en semidomesticerad nordisk ren mitt i en förlossning avbildad bredvid ett avsnitt om brucellos.

Priset på boken kan kännas högt. En tusenlapp hos Wageningens egen hemsida och ca 1 700 kronor på svensk nätbokhandel. Eventuellt skulle detta kunna avhjälpas genom att den kunde köpas i elektronisk form. Om boken fått en ytterligare sväng eller två med korrekturläsning kanske man skulle kunnat rätta till lapsusar såsom att radiologiska och kemiska faror kallas för infektioner. De två författarna är så pass kompetenta veterinärer att bristerna i boken måste bero på avsaknaden av experternas sista handpåläggning, inte av okunnighet. Kanske måste vi också förstå att författarna genom denna bok är bland de första som skriver för den geografiska verklighet som vår gemensamma unionslagstiftning stakar ut. Något som kräver stora och breda kunskaper och nya perspektiv. Sett i det ljuset är ”Hunting hygiene” en spännande bok.

ARJA HELENA KAUTTO
*biolog och leg veterinär*

**FAKTA**

**HUNTING HYGIENE**

**FÖRFATTARE:** Sauli Laaksonen och Peter Paulsen.

**FÖRLAG:** Wageningen Academic Publishers, 2015.

**ANTAL SIDOR:** 304, rikligt illustrerade.

**PRIS:** 94 Euro + moms och frakt vid beställning från www.wageningenacademic.com

**ISBN-NUMMER:** 978-90-8686-249-8.

Svenska sällskapet för
**DJURTANDVÅRD**

*Svenska Sällskapet för Djurtandvård, SSDt, är en ideell förening med syftet att sprida kunskap om djurtandvård. Föreningen är öppen för veterinärer, tandläkare, djursjukvårdare, tandsköterskor, tandhygienister samt studerande inom dessa.*

**Som medlem i SSDt får du:**
- våra medlemsbrev
- delta i våra årliga kurser
- rabatt på kurser hos Accesia
  Rabatten gäller en gång per år och du måste vid bokningstillfället ange att du är medlem i SSDt.

Du blir medlem 2015 genom att betala 200:– på plusgirokonto 156 95 57-0. Ange namn, yrke, telefonnummer och mejladress. Det är viktigt att du anger korrekt mejladress eftersom vi distribuerar våra medlemsbrev via mejl.

**Läs mer på www.ssdt.se**

## Fel slutsatser om djursjukvårdspriser

Folksam valde att gå ut med ett kraftigt uttalande i Dagens Industri den 6 februari där man bland annat hävdade att Evidensia Djursjukvård har högre priser än privatägda kliniker. Den 20 februari kontrade Evidensia i ett pressmeddelande som framförde att man inte känner igen bilden som Folksam målar upp. Folksam har dragit fel slutsatser – utan hänsyn till kvalitet, sjukdomsbild och behandlingsmetod blir sifforna missvisande, menar Evidensia.

Folksam erkänner själva, enligt Evidensia, att man inte tagit med kvalitetsskillnader i sin beräkning, och man tycks även bortse från vilken tid på dygnet vården givits. Detta vittnar om brister i kunskap om hur veterinärbranschen fungerar, poängterar Evidensia. Koncernens prissättning görs lokalt utifrån förutsättningarna på respektive klinik och djursjukhus. Precis som tidigare ligger prishöjningarna i snitt på runt tre procent per år, skriver Evidensias marknads- och kommunikationschef Eva Engström. Koncernen ger inga vinstutdelningar till sina ägare utan all vinst stannar kvar i bolaget för framtida investeringar.

FOTO: EVIDENSIA

*Utan hänsyn till kvalitet, sjukdomsbild och behandlingsmetod blir prisstatistiken missvisande, skriver Evidensia.*

## litteraturtjänst

Lån, kopior av artiklar eller litteratursökning kan beställas från SLU-biblioteken www.bib.slu.se
Frågor angående beställningar av lån eller kopior tel: 018-67 11 12, fax: 018-67 28 53 eller e-post: lan@bibul.slu.se
Frågor angående litteratursökning tel: 018-67 11 03 eller e-post: ultunabiblioteket@bibul.slu.se
Lösnummer av Läkartidningen kan beställas från Läkartidningens sekretariat per brev, Läkartidningen, Box 5610, 114 86 Stockholm, eller per tel 08-790 33 00.

Adress till Dansk Veterinærtidsskrift: Emdrupvej 28A, DK-2100 København Ø, Danmark.

Adress till Norsk Veterinærtidsskrift: Den Norske Veterinærforening, Pb 6781, S:t Olavs Plass, NO-0130 Oslo, Norge.

- **Forskare: Resistens hos hunde bør overvåges**
  Forskare: Resistens hos hund bör övervakas
  S Boberg Bæch
  Dansk VetTidsskr, 2014, 97, 5, 26–27

- **Primær linseluksation hos hund**
  Primär linsluxation hos hund
  C Bundgaard Nielsen
  Dansk VetTidsskr, 2014, 97, 6, 34–36

- **Ormemiddelresistens i danske gedebesætninger**
  Maskmedelsresistens i danska getbesättningar
  S Agner Holm, H Larsen Enemark, S Milan Thamsborg
  Dansk VetTidsskr, 2014, 97, 7, 18–22

- **Screening af avlsdyr kan føre til sundere pattegrise**
  Screening av avelsdjur kan leda till friskare smågrisar
  AK Olsen Alstrup, H Juul-Madsen
  Dansk VetTidsskr, 2014, 97, 8, 28–30

- **Hvordan diagnosticeres og klassificeres patellaluxation hos hund?**
  Hur diagnostiseras och klassificeras patellaluxation hos hund?
  K Lindeblad
  Dansk VetTidsskr, 2014, 97, 9, 22–27

- **Staldkrampe ("shivering") hos hest**
  Stallkramp ("shivering") hos häst
  S Albæk Andersen
  Dansk VetTidsskr, 2014, 97, 10, 22–24

- **Canine Granulocytic Anaplasmosis**
  Granulocytäk anaplasmos hos hund
  NH Lund
  Dansk VetTidsskr, 2014, 97, 12, 30–36

- **Regional analgesi i mundhulen hos hund og kat – Del 1: Beskrivelse af teknikker til anlæggelse af nerveblokader i mundhulen**
  Regional analgesi i munhålan hos hund och katt – Del 1: Beskrivning av tekniker för nervblockad i munhålan
  K Højte Hastrup Svendsen, H Harding Poulsen, M Dahl, T Eriksen
  Dansk VetTidsskr, 2014, 97, 13, 20–24

- **Rapportering af danske svins antibiotikaforbrug – hvor stor betydning har beregningsmetoden?**
  Rapportering av danska grisars antibiotikaförbrukning – hur stor betydelse har beräkningsmetoden?
  N Dupont, M Fertner, K Pedersen, N Toft, H Stege
  Dansk VetTidsskr, 2014, 97, 14, 33–38

- **Nej tak til antibiotika i mælken**
  Nej tack till antibiotika i mjölken
  I Strøm, L Trier
  Dansk VetTidsskr, 2014, 97, 15, 12–14

- **Sporadisk hanetrit hos hest**
  Stringhälta hos häst
  S Albæk Andersen
  Dansk VetTidsskr, 2014, 97, 15, 21–23

- **Perifert gangræn hos kalve**
  Perifert gangrän hos kalv
  JS Agerholm, W Holm, B Aalbæk
  Dansk VetTidsskr, 2014, 97, 16, 24–28

- **Regional analgesi i mundhulen hos hund og kat – Del 2: Et systematisk review**
  Regional analgesi i munhålan hos hund och katt – Del 2: En systematisk genomgång
  K Højte Hastrup Svendsen, M Dahl, HE Kortegaard, H Harding Poulsen, T Eriksen
  Dansk VetTidsskr, 2015, 98, 1, 36–40

- **Årsager til aflivning af hunde**
  Orsaker till avlivning av hund
  L Bundgaard
  Dansk VetTidsskr, 2015, 98, 2, 12–13

- ***Mycoplasma bovis* – hvad ved vi egentlig?**
  *Mycoplasma bovis* – vad vet vi egentligen?
  M Bisgaard Petersen, K Krogh, L Rosenbaum Nielsen
  Dansk VetTidsskr, 2015, 98, 2, 14–18

- **Palatoversion af underkæbens hjørnetænder**
  Palatoversion av underkäkens hörntänder
  T Lindbjerg
  Dansk VetTidsskr, 2015, 98, 2, 20–21 ➤


ROAD SHOW

Allergy – Skandinavian Road Show 2015

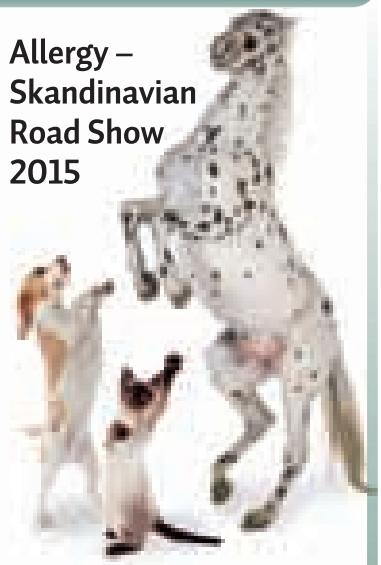

"Atopy in dogs and cats – what's new in allergy? – A lot!"

Torsdag 21 maj
First Hotel Norrtull, Stockholm

**Prof. Douglas De Boer**
Dipl ACVD, University of Wisconsin, Madison, USA

**Dr. Albert Carré-Llopís**
Heska, Fribourg, Sveits

- ☑ Atopic dermatitis – the corner stones of diagnosis
- ☑ News about the HESKA ALLERCEPT test
- ☑ AD - the art of treating your individual patient
- ☑ Immunotherapy, Injection and sublingual – why and how
- ☑ AD – symptomatic treatment options

Pris: 1.200 svkr exkl. moms
**Info och anmälan senast 27 april**
post@drbaddaky.com eller telefon: 0571-20230

Dr. Baddaky®
www.drbaddaky.com

- ***Bacillus cereus* emetisk matforgiftning**
  Emetisk matförgiftning av *Bacillus cereus*
  H Mellegård, H Thorsen Rønning, E Jetlund Osborg, Ø Østensvik
  Norsk VetTidsskr, 2014, 126, 6, 543–547

- **Salt som brekkmiddel – når behandlingen er verre enn forgiftningen**
  Salt som kräkmedel – när behandlingen är värre än förgiftningen
  K Opdal Seljetun, A von Krogh
  Norsk VetTidsskr, 2014, 126, 6, 549–552

- **Dekontaminering ved peroral forgiftning hos hund og katt**
  Dekontaminering vid peroral förgiftning hos hund och katt
  K Opdal Seljetun, A von Krogh
  Norsk VetTidsskr, 2014, 126, 6, 554–557

- **Dyrevelferd ved kronisk smerte hos hund – Veterinærers vurdering og oppfølging**
  Djurvälfärd vid kronisk smärta hos hund – Veterinärers värdering och uppföljning
  HM Haatveit, R Oppermann Moe, M Nesje
  Norsk VetTidsskr, 2014, 126, 8, 679–686

- **Tanncyster i kjevebein hos hund – litteraturoversikt og et kasus**
  Tandcystor i käkben hos hund – litteraturöversikt och fallbeskrivning
  H Haugholt, K Ueland
  Norsk VetTidsskr, 2014, 126, 9, 755–762

- **Our current understanding of strangles – Part 2: control of an outbreak, treatment and prevention**
  M Hewetson
  Finsk Veterinärtidskrift, 2014, 120, 8, 503–512

- **Current opinion and novel practices for perioperative pain management in dogs and cats – Part 1: Use of systemic analgesics**
  P Larenza
  Finsk Veterinärtidskrift, 2014, 120, 8, 516–519

- **Botulism är en behandlingsbar, mycket sällsynt förgiftning – Rökt vakuumförpackad sik gav vägledning till diagnosen**
  F Lundin, M Personne, H Hanberger
  Läkartidn, 2014, 111, 12–13, 551–552

- **Sju Borreliaarter i svenska fästingar**
  TGT Jaenson
  Läkartidn, 2014, 111, 20, 866

- **Nya antibiotika med aktivitet mot multiresistenta tarmbakterier – Kombinationspreparat prövas nu kliniskt**
  EA Petropoulos, H Hanberger, CG Giske
  Läkartidn, 2014, 111, 24, 1050–1051

- **Meticillinresistent *Staphylococcus pseudintermedius* – en zoonos i vardande?**
  G Starlander, Å Melhus
  Läkartidn, 2014, 111, 36, 1424

- **Färre Borreliafall med färre hjortdjur**
  TGT Jaenson
  Läkartidn, 2014, 111, 36, 1425

- **Nu finns nationella strategier mot zoonotiska tarminfektioner – Samlade insatser av fem statliga myndigheter ska ge färre sjukdomsfall**
  B Svenungsson
  Läkartidn, 2015, 112, 3–4, 80–81

- **Multiresistenta bakterier dyr kostnad för vården**
  H Fredlund, A Thegel, A Lennell, A Ohlin, T Norén
  Läkartidn, 2015, 112, 6, 224

## Nominera ordförandekandidater till SVF och SVS senast 31 mars

Veterinärförbundets fullmäktigemöte (FM) äger rum i Stockholm den 1–2 juni. Vid mötet ska en ny ordinarie ordförande väljas för såväl Sveriges Veterinärförbund som för Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap. Valen är fyllnadsval från FM 2015 till FM 2016, då båda ordförandeposterna blir vakanta till vårens möte.

Alla medlemmar i veterinärförbundet har nu möjlighet att nominera ordförandekandidater till såväl SVF som SVS. *Sista nomineringsdag är den 31 mars*, vilket gäller nomineringar från såväl medlemmar som fullmäktigedelegater.

Nomineringar ska mailas till kansli@svf.se. Varje nominering måste innehålla uppgift om vilken post som avses, liksom namn och kontaktuppgifter till både den som nominerar och den som nomineras. Den nominerade ska också skicka in ett konfirmerande mail till SVF-kansliet på adressen kansli@svf.se

Ytterligare frågor kring nomineringsprocessen besvaras av SVFs kanslichef Per Carlsson, tel 08-545 558 20.

förhandlingsnytt

### Din tjänstepension 2015

PTK och Sveriges Veterinärförbund har tillsammans tagit fram information om tjänstepensionen ITP som vänder sig till dig som arbetar i privat sektor. Tidningen Din tjänstepension kan beställas kostnadsfritt från PTKs webbplats. På ett enkelt och begripligt sätt presenteras hur enkla val kan göra stor påverkan på din kommande pension.

Att låga avgifter på fonder har stor betydelse för pensionen känner de flesta till. I tidningen visas också hur ett efterlevandeskydd som är anpassat efter just dina behov kan göra stor skillnad. Även arbetstidens betydelse, och hur några års deltidsarbete påverkar pensionen, tas upp.

Beställ tidningen Din tjänstepension kostnadsfritt från www.ptk.se/material eller ladda ned den som pdf.

## IN MEMORIAM

### Sten ”Ellis” Elffors till minne

Veterinär Sten ”Ellis” Elffors har efter en tids sjukdom stilla insomnat i en ålder av 79 år. Han sörjs närmast av döttrarna Karin och Åsa med familjer.

Ellis föddes den 25 maj 1935 i Sollefteå. Han tog studenten i Solna 1955 och avlade veterinärexamen 1965. På veterinärhögskolan träffade han sin blivande hustru Astrid, bortgången 2013. Efter diverse tjänstgöringar vid bland annat Kungl Veterinärhögskolan och Statens veterinärmedicinska anstalt startade han och Astrid 1973 Västerorts Djursjukhus i Spånga, som de framgångsrikt drev till försäljningen 2003. De öppnade då Spånga-Sundby Veterinärmottagning, där de var verksamma fram till hustruns bortgång. Han erhöll 1995 specialistkompetens i hundens och kattens sjukdomar.

Ellis var en utpräglad sällskapsmänniska med en stor och underfundig humor. Under åren på veterinärhögskolan deltog han mycket aktivt i kårlivet. Många av hans bidrag till de årliga spexen är fortfarande återkommande inslag vid skolans festligheter. Eposet ”Vita Kniven” glömmer ingen gammal stutolog.

Ellis intressesfär innefattade också föreningslivet och han var engagerad och aktivt styrelseverksam i flera olika veterinära föreningar samt i PRO.

För oss var Ellis inte bara en högt aktad kollega och den bäste bland vänner. Han och hustrun Astrid var också under många år våra högt uppskattade reskamrater till ett stort antal platser i Europa. Minnena från dessa resor utgör höjdpunkter i vår hågkomst av Ellis.

Nu har Ellis nått slutet på sin sista resa. Vi är glada och tacksamma över att vi så länge fick vara hans medresenärer. Du saknas oss Ellis!

*Birgitta och Gunnar ”Gugge” Bergsten*

HIPRA

Laboratorios Hipra, S.A.
Avda. la Selva, 135
17170 Amer (Girona)
Spain

Tel (34) 972 43 06 60
Fax (34) 972 43 06 61
hipra@hipra.com
www.hipra.com

Eryseng Parvo är ett nytt centralt registrerat vaccin mot **rödsjuka** och **parvovirus** infektion hos svin. Tillgängligt i 50, 25 och 10 dos förpackningar.

* *E. Rivera, A. Daggfeldt, S. Hu. Ginseng extract in aluminium hydroxide adjuvanted vaccines improves the antibody response of pigs to porcine parvovirus and Erysipelothrix rhusiopathiae. Vet. Immunol. Immunopathol. 91:19-27, 2003*

ATC VET-KOD QI09AL01 RECEPTBELAGT GODKÄND SPC 2014-07-08

Marknadsförs av
Nordvacc AB
Box 112, 129 22 Hägersten
Tel. 08-449 46 50
Fax 08-449 46 56
vet@nordvacc.se
www.nordvacc.se

NORDVACC

# Vilken är din diagnos? – Svar

**SVAR**

Den kliniska bilden i detta fall är typisk för lumpy skin disease (svenskt namn saknas). Trots att andra orsaker till en klinisk bild som denna är troligare i Sverige kan sjukdomen inte uteslutas i det här fallet. Vid misstanke om epizootisjukdom ska denna uteslutas innan utredningen går vidare. Därför ska misstanke anmälas till både Jordbruksverket och länsveterinär. Man kan också kontakta SVAs sektion för epizootologi för att diskutera eventuella misstankar. Tänkbara differentialdiagnoser i det aktuella fallet skulle kunna vara bland annat insektsangrepp, urtikaria, streptotrikos, fotosensibilitet och oxstyng *(Hypoderma bovis)*.

**UTGÅNG OCH DIAGNOS**

Veterinären uppmanade djurägaren att ta in djurgruppen snarast för att förhindra smittspridning (stickande insekter är en viktig smittväg för lumpy skin disease) samt förklarade att man inte kan utesluta allvarlig sjukdom som normalt inte finns i Sverige och att ansvariga myndigheter därför måste kontaktas. Veterinären ringde länsveterinär och Jordbruksverket, och Jordbruksverket kontaktade SVA. Veterinären kunde också ha kontaktat SVA först för att diskutera misstanken.

Jordbruksverket beslutade om provtagning och säkerställde genom restriktioner på besättningen att inga djur lämnade besättningen och att ytterligare smittspridning undveks genom att djuren hölls inomhus. Veterinären tog prov från hudförändringarna och dessa undersöktes med elektronmikroskopi och PCR för att påvisa smittämnet. Efter analys av proverna kunde man konstatera att det inte rörde sig om lumpy skin disease och restriktionerna på besättningen släpptes.

**KORT OM LUMPY SKIN DISEASE**

Nötkreatur är det enda tamdjur som kan drabbas av lumpy skin disease. Den kliniska bilden varierar, alltifrån dödsfall till enstaka hudutslag utan övriga symtom. Inkubationstiden är två till fyra veckor. I fall med tydliga symtom ses knappformiga runda hudutslag inom 48 timmar efter en inledande feberstegring. Utslagen ses över hela kroppen, alltifrån några enstaka till flera hundra. Djuren blir allmänpåverkade och aptitlösa. De får ödem på buk, ben och i dröglapp. Beroende på var utslagen sitter ses t ex ögon- och nosflöde samt salivation. Kopporna kan bli infekterade och bilda bölder (Figur 2). Normalt läker hudförändringarna först efter flera månader och ger bestående ärrbildning. Hudarna blir därför i praktiken värdelösa. Nötkreatur i alla åldrar insjuknar, men unga individer drabbas oftast hårdast.

Sjukdomen orsakas av ett poxvirus och är närbesläktat med får- och getkoppsvirus, liksom med människans utrotade smittkoppsvirus. Sjukdomen smittar via direktkontakt mellan djur, men spridning med stickande insekter anses viktigast. Smittämnet kan inte förökas eller överföras vertikalt i insekterna utan överförs mekaniskt av insekten till mottagliga djur upp till sex dygn efter att insekten varit i kontakt med ett smittat djur. Poxvirus har hög motståndskraft mot yttre påverkan och kan överleva minst en månad i torkade hudrester men är känsligt för extrema pH-värden och höga temperaturer.

Foto: Eeva Tuppurainen, Pirbright Institute, Storbritannien.

Figur 2. *Två–tre veckor gamla hudförändringar på ett nötkreatur med lumpy skin disease. Knölarna är djupgående, svårläkta och blir ofta sekundärinfekterade.*

Lumpy skin disease lyder under epizootilagen. Vid misstanke om att nötkreatur drabbats av sjukdomen ska veterinär genast tillkallas. Innan veterinär anlänt måste åtgärder vidtas för att förhindra smittspridning. Det innebär att drabbade djur tas inomhus tillsammans med eventuella andra djur i gruppen. Övriga nötkreatur som kan ha kommit i kontakt med sjuka djur tas också in. Flyttning av insjuknade djur från gården eller till stallbyggnader med andra djur får inte ske. För vidare beskrivning av lumpy skin disease och av differentialdiagnoserna hänvisas till www.sva.se och www.epiwebb.se.

**Diagnostik**

Diagnos ställs genom påvisande av virus med PCR-metoder eller elektronmikroskopi i material från hudförändringar.

**Aktuellt smittläge**

Lumpy skin disease beskrevs första gången från Zambia 1929 och förekom bara söder om Sahara fram till 1988 då sjukdomen diagnostiserades i Egypten. Sedan dess har utbrott förekommit i Mellanöstern vid några tillfällen. Sedan 2012 rapporteras sjukdomen mer frekvent i länder i Mellanöstern och nyligen påvisades den i Turkiet och i turkiska delen av Cypern. Vaccination med levande vaccin tillämpas i endemiska områden och ibland som en del i bekämpningen i utbrottssituationer.

Spridningen till Turkiet innebär ett påtagligt hot för EU och spridningen med stickande insekter gör bekämpningen svår i drabbade områden.

**HANTERING AV MISSTÄNKTA EPIZOOTISJUKDOMAR**

Lumpy skin disease är inkluderad i epizootilagen och som veterinär är man därför skyldig att anmäla redan misstanke om sjukdomen till Jordbruksverket och länsveterinär. Utöver anmälningsplikten belägger epizootilagen veterinären med såväl undersökningsplikt som en skyldighet att medverka till att motverka smittspridning. Att motverka smittspridning innebär i praktiken ofta att utfärda en spärrförklaring. Innehållet i en sådan ”spärr” anpassas efter smittämnet och dess epidemiologi och kan omfatta förbud för djur, djurprodukter, transporter och människor att lämna och komma till gården.

## noterat

### Överskott för SLU 2014

Sveriges lantbruksuniversitet redovisar för verksamhetsåret 2014 ett överskott på 173 miljoner kronor, enligt ett pressmeddelande den 19 februari. Resultatet kan delvis förklaras av att SLU sålt mark i Uppsala för 98 miljoner kronor, påpekas i pressmeddelandet. Men universitetet har nu en ekonomi i balans efter ett omställningsarbete där ett 60-tal anställningar avslutats under 2013–2014.

– Alla i verksamheterna har arbetat hårt för att hantera de nya lokalkostnaderna. Universitetet har därför fått en betydligt bättre och mer stabil ekonomi än vad tidigare prognoser har sagt, säger universitetsdirektör Martin Melkersson, SLU.

För andra året i rad redovisas ett nollresultat i grundutbildningen, en anpassning till det minskade statsanslaget sedan 2012. Konsekvenserna har blivit ett kraftigt minskat utbud av fristående kurser, och därmed minskning av utbildningsvolymen. Antalet helårsstudenter 2014 var drygt 3 800, vilket innebär att SLU ligger något över regeringens treåriga mål om 11 400 helårsstudenter för perioden 2013–2015.

*– Alla i verksamheterna har arbetat hårt för att hantera de nya lokalkostnaderna, säger universitetsdirektör Martin Melkersson.*

SLU har drygt 700 aktiva forskarstudenter och drygt 100 nyantagna. Det är i båda fallen en liten minskning jämfört med året innan. Personalvolymen minskade under åren 2012–2014 med fem procent.

# Glöm inte bilderna!

Foto: Bengt Nyman

Veterinärtidningen har många engagerade och kunniga författare inom ett stort antal ämnesområden. För att en inskickad artikel ska bli komplett krävs dock inte bara text utan även bilder av hög kvalitet. Redaktionen vill därför ge tidningens författare några generella bildråd.

1. Varje text bör bifogas minst en illustration per 2 000–3 000 tecken inklusive blankslag. Det kan vara ett foto, ett diagram, en röntgenbild eller annat.

2. De bifogade bilderna måste vara högupplösta (300 dpi) för att kunna användas i tryck. Det innebär att de ska ha maximal storlek och inte vara förminskade eller i miniatyrformat. Att en bild ser ok ut på datorskärmen innebär inte automatiskt att den kan användas i tryck. Ofta kan bildens datastorlek ge en ledtråd om dess upplösning. Jpg-filer under 400–500 kb storlek är sällan högupplösta.

3. Bilderna måste vara fotografiskt bra. De får inte vara suddiga, objektet måste vara tydligt synligt och inte en liten detalj, människor bör inte vända ryggen åt kameran eller ha konstiga grimaser, bakgrunden bör vara så neutral som möjligt och ljuset måste vara tillräckligt. Om man själv är tveksam till en bilds användbarhet är den sällan användbar. Bättre då att välja en annan bild.

4. Inskickade bilder måste vara fria för tidningen att använda i tryck med hänsyn till gällande upphovsregler.

Redaktionen svarar gärna på ytterligare frågor om foton och bilder till artiklarna.

Johan Beck-Friis


# Att driva företag

**Våga leva och tro på din affärsidé och ditt varumärke – nå högre resultat i din affär!**

**Saco bjuder in dig som är företagare eller funderar på att starta eget till ett inspirationsseminarium. Seminariet är riktat bl a till SVF-medlemmar och kostnadsfritt för dessa.**

**Älskar du det du gör & gör du det du älskar?**
Frågan om man älskar det man gör och om man gör det man älskar är central i hur framgångsrik man kan bli som egenföretagare.

Personligt varumärke, lojala kunder och en stark produkt är grunden i att lyckas. Det som binder det samman är passionen till det man gör, men framför allt om man vågar och hur starkt man tror och lever sitt varumärke och sin affärsidé.

Niklas kommer att inspirera och entusiasmera dig i en coachande och interaktiv workshop där du får arbeta aktivt med din egen affärsidé genom att utveckla och utbyta tankar och idéer.

Du får enkla verktyg för att bygga, utmana och spetsa till din affärsidé. Samtidigt kommer han att belysa vikten av att våga pröva, tro och leva din affär för att nå bättre och högre resultat.

- Hur vill jag och mitt företag uppfattas?
- Vem är min kund som ska betala för min affärsidé?
- Vilken är min kunds största utmaning?
- Vad är det unika värdet av mina tjänster som löser min kunds problem?
- Hur kan jag presentera min affärsidé på mindre än två minuter?

**Seminarieledare**
Niklas Eriksson har mer än 17 års erfarenhet av försäljning från framför allt läkemedelsindustrin i Sverige och USA. Han har suttit i flera ledningsgrupper och har stor vana att driva projekt kring marknadsstrategier, affärsidéer och positionering av varumärken. Han är diplomerad affärscoach och arbetar idag som affärscoach, marknadskonsult och föreläsare inom Coaching i Näringslivet.

**Tid och plats**
- 19 mars i Lund
- 15 april i Göteborg
- 6 maj i Umeå

**KOSTNADSFRITT för SVF-medlem!**

**Läs mer och anmäl dig via**:
www.saco.se/nyheter--debatt/kalender/ under respektive datum

**Frågor om anmälan och innehåll**
Anmälan: Annika Sandberg, annika.sandberg@saco.se
Innehåll: Anna Kopparberg, anna.kopparberg@saco.se

***Välkommen!***

# Det bubblar på Stutis

Även om våren just startat och marken på morgonpromenaden i skrivande stund fortfarande är täckt av en förrädisk blankis bubblar det av liv på Stutis.

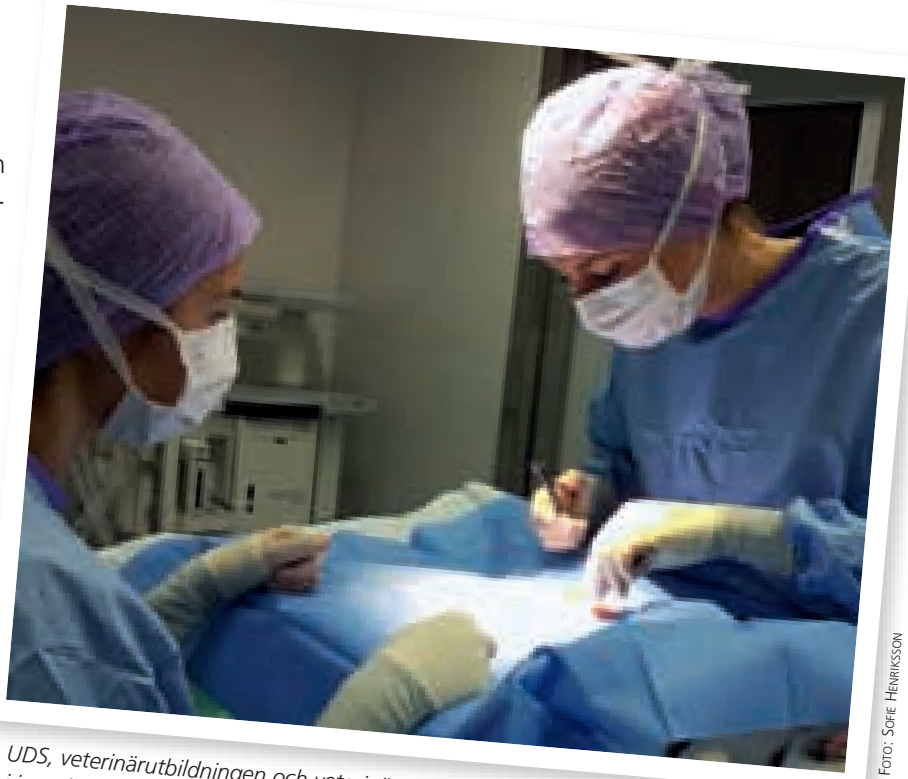

UDS, veterinärutbildningen och veterinärstudenterna ska under två veckor medverka i inspelningen av TV-programet Djursjukhuset.

Foto: Sofie Henriksson

**Nyligen har årets fyror,** Believet, påbörjat sitt år på kliniksnurran, mycket peppade om än på något försiktiga ben. Kliniksnurran är i dagens studieordning den magiska tid då veterinärstudenterna äntligen får omsätta år av teoretisk kunskap och övningar på modeller och kadaver till praktik på riktiga, levande patienter. Förutsatt att man inte börjar sin rotation på patologen.

Vissa av årets fyror kommer dock att ha en lite annan upplevelse än tidigare årskurser under klinikåret. I klinikkorridorerna springer det i dagarna, utöver studenterna, runt ett TV-team från SVT (=Sveriges Television). UDS, veterinärutbildningen och veterinärstudenterna ska under två veckor medverka i inspelningen av SVTs program Djursjukhuset. Det ska bli åtta korta inslag som ska sändas senare i vår. Förutom att detta ger de veterinärstudenter som väljer att delta fem välförtjänta minuter i rampljuset, är det också ett sätt att visa presumtiva veterinärstudenter vad utbildningen har att erbjuda. Om detta blir ett lyckat samarbete finns redan idag tankar på att utöka inslagen och att visa en bredare bild av veterinärutbildningen. Vi lär oss ju så mycket mer än exempelvis smådjursmedicin, det vore kanske inte helt dumt att man vet om att veterinärer även utför besättningsbesök på grisgårdar när man väljer sin utbildning?

Man kommer dock inte att filma på hästkliniken. Detta för att det än idag, trots vidtagna nödåtgärder, fortfarande inte går att helt garantera studenternas säkerhet i stallarna. Det har också gjort att man har fått ersätta delar av den fall- och patientbaserade undervisningen med övningar och seminarier. Hästlärarna tvingas akut skapa nya lösningar för att studenterna ska få med sig den kliniska färdighet de behöver, trots förändrade förutsättningar i undervisningen. Utöver detta lägger de också ner kraft och tid på att medverka vid planeringen av en nödvändig ombyggnation av djursjukhuset som idag inte ens är ett år gammalt.

Men även om man i projektgruppen lyckas skapa en bra lösning på klinikens nya utformning återstår den mest avgörande frågan: vem ska betala? Det är så många aktörer inblandade – universitetet, studenterna, UDS med personal – att det är väldigt svårt att avgöra vem som bär ansvaret. Och mitt i allt detta finns studenter som vill lära sig. Någon måste betala.

Som sagt, det händer mycket på Stutis och det är redan ett händelserikt år för såväl studenter som lärare. Tur är då att studenterna är väl rustade. SLUs samlade studentkårer, SLUSS, anordnade nyligen utbildningsdagar för studiebevakare och studentrepresentanter inom universitetet. Alla åtta (!) kårer från våra olika campus runt om i Sverige samlades och utbytte erfarenheter, tankar och gjorde gemensamma planer för året. Tillsammans är vi starka.

Det händer mycket inom universitetet men studenterna är med på tåget! Är du? Vi ses på kåren!

Sofie Henriksson
*ordförande VMF*

## Kraftsamling för svenska mjölkbönder

Den 18 februari samlade landsbygdsminister Sven-Erik Bucht representanter för mjölkbönderna, livsmedelshandeln, mejerierna, banker, myndigheter och konsumenterna för att diskutera det kritiska läget i den svenska mjölknäringen.

– Jag känner en optimism då vi alla är eniga om att kraftsamla och vidta åtgärder som hjälper den svenska mjölkssektorn att överbrygga detta svåra läge. En av de frågor som lyftes upp var urspungsmärkning, så att konsumenterna kan välja svenska produkter, kommenterade Sven-Erik Bucht i ett pressmeddelande samma dag.

På mötet pekades ett antal åtgärdsområden ut, bland annat att lyfta de svenska mervärdena, att förbättra kostnadsläget för de svenska mjölkbönderna, att minska omfattningen av journalföring och administration kring beteskravet och att utarbeta en svensk livsmedelsstrategi. Regeringen vill se en ökad produktion av mat i Sverige och lovade därför att förbättra de långsiktiga förutsättningarna för företagen, inom ramen för det kommande arbetet med framtagande av en svensk livsmedelsstrategi.

Ministern meddelade också att villkorad läkemedelsanvändning för mjölkproducenter (ViLA) ska vara i kraft den 1 januari 2016. Arbetet med att se över datasystemet och föreskrifterna är nu igång. ViLA innebär att lantbrukare själva kan inleda behandling. ■

*Villkorad läkemedelsanvändning för mjölkproducenter (ViLA) ska tillåtas från den 1 januari 2016.*

# Ordinarie fullmäktigemöte

## i Sveriges Veterinärförbund

## måndagen och tisdagen den 1–2 juni 2015 i Stockholm

**Ni som är valda fullmäktigeledamöter för 2015 – boka in i era almanackor redan nu!**

**Motioner senast 20 april 2015**

Enligt förbundsstadgarna ska motion, som väcks av förening, sektion eller förbundsmedlem, ha inkommit till förbundsstyrelsen, Sveriges Veterinärförbund, Box 12 709, 112 94 Stockholm senast *sex veckor före mötet*, dvs senast måndagen den 20 april 2015. Motion inkommen därefter tas inte upp för beslut av fullmäktige.

# KONGRESSER & KURSER

## Svenska

### v 12

**16–17/3 -15. Kurs i hematologi hos hund och katt,** Ultuna, Uppsala. Arr: Klinisk kemsiska laboratoriet, UDS, SLU.
Info: www.universitetsdjursjukhuset.se, se klinisk kemi

**18–19/3 -15. Vårkonferens 2015,** Sånga Säby, Stockholm.
Arr: Svenska Djurhälsovården.
Info: www.svdhv.se, Ulrika Andersson, ulrika.andersson@svdhv.org, 013-24 48 45

**19/3 -15. Seminarium Ny som chef,** Lund. Arr: Saco.
Info: anna.kopparerg@saco.se, www.saco.se/nyheter--debatt/kalender/2015/mars/ny-som-chef---lund/

**NY 19/3 -15. Seminarium Att driva företag,** Lund.
Arr: Saco.
Info: anna.kopparerg@saco.se, www.saco.se/nyheter--debatt/kalender/2015/mars/ny-som-chef---lund/
(se annons i denna tidning)

### v 13

**26/3 -15. Praktisk utbildning i palpationsteknik,** Skara.
Arr: Palpationsskolan, Orion Pharma.
Info: www.orionvet.se

**26–27/3 -15. Mjukdelskirurgi del 4, fördjupning,** Akademiska Sjukhuset, Uppsala. Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

### v 15

**10/4 -15. Praktisk utbildning i palpationsteknik,** Jönköping.
Arr: Palpationsskolan, Orion Pharma.
Info: www.orionvet.se

**10–11/4 -15. Head conditions of the horse for 1st opinion vets,** Evidensia Specialistdjursjukhuset Strömsholm.
Arr: VetPD.
Info: www.vetpd.com/courses-detail.php?event=150

### v 16

**13–14/4 -15. Samband mellan kost och motion och vissa sjukdomar för hund & katt (del 3),** Knivsta.
Arr: Sallander Pet Diet, Exercise & Health AB.
Info: www.sallanderconsulting.com

**15/4 -15. Seminarium Ny som chef,** Göteborg. Arr: Saco.
Info: anna.kopparerg@saco.se, www.saco.se/nyheter--debatt/kalender/2015/april/ny-som-chef---goteborg/

**NY 15/4 -15. Seminarium Att driva företag,** Göteborg. Arr: Saco.
Info: anna.kopparerg@saco.se, www.saco.se/nyheter--debatt/kalender/2015/april/ny-som-chef---goteborg/
(se annons i denna tidning)

**15–17/4 -15. Anestesiologi steg 2, hund och katt,** Sigtunaområdet.
Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

**16/4 -15. Praktisk utbildning i palpationsteknik,** Stockholm.
Arr: Palpationsskolan, Orion Pharma.
Info: www.orionvet.se

**17–18/4 -15. Kurs i företagande – marknadsföring och profilering på sociala medier samt försäkringar och pension,** Göteborg. Arr: FVF.
Info: johanna.habbe@spray.se

**NY 18–19/4 -15. Kurs i ventilatoranvändning och totalintravenös anestesi,** Uppsala. Arr: SLU.
Info: birgitta.ostlund-wiberg@uds.slu.se

**18–19/4 -15. Delkurs 1 i Hästtandvård,** Uppsala. Arr: SLU, Institutionen för kliniska vetenskaper.
Info: ove.wattle@slu.se

### v 17

**24–26/4 -15. VeTA-dagarna – tema bilddiagnostik m m,** Karlstad.
Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

### v 18

**27–28/4 -15. Utbildning i klinisk nutrition steg 2 för djursjukskötare och djurvårdare,** Karlstad.
Arr: Royal Canin Nurse Academy.
Info: vetinfo.swe@royalcanin.com, www.royalcanin.se/kalender/anmal-dig-till-nurse-academy/

### v 19

**NY 6/5 -15. ECG and holter monitoring in small animal practice,** Stockholm.
Arr: Kruuse.
Info: www.kruuse.com, carolin.johansson@kruuse.com

**6/5 -15. Seminarium Ny som chef,** Umeå.
Arr: Saco.
Info: anna.kopparerg@saco.se, www.saco.se/nyheter--debatt/kalender/2015/maj/ny-som-chef---umea/

**NY 6/5 -15. Seminarium Att driva företag,** Umeå. Arr: Saco.
Info: anna.kopparerg@saco.se, www.saco.se/nyheter--debatt/kalender/2015/maj/ny-som-chef---umea/
(se annons i denna tidning)

**NY 7–8/5 -15. Abdominal ultrasound,** Stockholm. Arr: Kruuse.
Info: www.kruuse.com, carolin.johansson@kruuse.com

**7–8/5 -15. Röntgendiagnostik för smådjurspraktiker,** Göteborg.
Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

**8/5 -15. Grundkurs i strålsäkerhet,** Stockholm. Arr: Röntgenutbildarna.
Info: www.rontgenutbildarna.se

### v 21

**20/5 -15. Praktisk utbildning i palpationsteknik,** Linköping.
Arr: Palpationsskolan, Orion Pharma.
Info: www.orionvet.se

**20–21/5 -15 (prel). Utbildning i klinisk nutrition steg 2 för djursjukskötare och djurvårdare,** Falun.
Arr: Royal Canin Nurse Academy.
Info: vetinfo.swe@royalcanin.com, www.royalcanin.se/kalender/anmal-dig-till-nurse-academy/

**NY 21/5 -15. HESKA Scandinavian roadshow "Atopy in dogs and cats – what's new in allergy? – A lot..!!",** Stockholm.
Arr: HESKA, Dr Baddaky, Vet-Allergy.
Info: www.drbaddaky.com, carina.hermansson@drbaddaky.com
(se annons i denna tidning)

**22–24/5 -15. Delkurs 2 i Hästtandvård,** Uppsala. Arr: SLU, Institutionen för kliniska vetenskaper.
Info: ove.wattle@slu.se

### v 22

**NY 27/5 -15. Kurs i smittsäkrad besättning – nöt, steg 1, lync-uppkoppling.**
Arr: Växa Sverige.
Info: www.vxa.se/Om-oss/Kalender, Sofie Andersson, 010-471 06 12, sofie.andersson@vxa.se och Louie Winblad von Walter,

➤ 010-471 06 68,
louise.winbladvonwalter@vxa.se
(se annons i denna tidning)

**v 23**

**NY 2/6 -15. Kurs i smittsäkrad besättning – nöt, steg 1, lync-uppkoppling.**
Arr: Växa Sverige.
Info: www.vxa.se/Om-oss/Kalender,
Sofie Andersson, 010-471 06 12,
sofie.andersson@vxa.se och
Louie Winblad von Walter,
010-471 06 68,
louise.winbladvonwalter@vxa.se
(se annons i denna tidning)

**v 24**

**14–16/6 -15. Kongress Animal obesity,**
Uppsala. Arr: SLU.
Info: www.slu.se/animalobesity

**v 37**

**NY 9–10/9 -15. Kurs i smittsäkrad besättning – nöt, steg 2,** Stockholm.
Arr: Växa Sverige.
Info: www.vxa.se/Om-oss/Kalender,
Sofie Andersson, 010-471 06 12,
sofie.andersson@vxa.se och
Louie Winblad von Walter,
010-471 06 68,
louise.winbladvonwalter@vxa.se
(se annons i denna tidning)

**11–12/9 -15. Sårbehandling – en praktisk kurs med fallbeskrivningar,** Knivsta.
Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

**v 38**

**NY 15–16/9 -15. Kurs i smittsäkrad besättning – nöt, steg 2,** Nässjö.
Arr: Växa Sverige.
Info: www.vxa.se/Om-oss/Kalender,
Sofie Andersson, 010-471 06 12,
sofie.andersson@vxa.se och
Louie Winblad von Walter,
010-471 06 68,
louise.winbladvonwalter@vxa.se
(se annons i denna tidning)

**v 40**

**1–2/10 -15. Grundläggande mjukdelskirurgi, smådjur, del 1,** Uppsala.
Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

**2–3/10 -15. Röntgenteknik, -anatomi, hund och katt, grund,** Göteborg.
Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

**NY 3–4/10 -15. Ultraljud smådjur, grundläggande buk,** UDS Uppsala.
Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

**v 41**

**7–8/10 -15. Vårdhygien,** Göteborg.
Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

**9–10/10 -15. Ultrasound-guided orthopaedic injection techniques & therapies,**
Evidensia Specialistdjursjukhuset Helsingborg.
Arr: VetPD.
Info: www.vetpd.com/courses-detail.php?event=139

**10–11/10 -15. Njursjukdomar hos hund och katt,** Helsingborg.
Arr: Evidensia Specialistdjursjukhuset Helsingborg.
Info: Gunilla Bylander,
anmalan.djursjukhusethbg@evidensia.se
eller telefon 042-16 80 29,
www.evidensia.se/specialistdjursjukhuset-helsingborg

**v 42**

**17–18/10 -15. Ultraljud häst, grund,**
Uppsala. Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

**v 43**

**22–23/10 -15. Ultraljud grundläggande ekocardiografi,** Göteborg.
Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

**v 44**

**29–30/10 -15. Perianestetisk handläggning av hund och katt med ASA III– V,**
Sigtunaområdet.
Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

**v 45**

**5–6/11 -15. Veterinärkongressen,**
Uppsala. Arr: SVS och SVF.
Info: Helène Backvik-Svensson, SVF,
08-545 558 27,
helene.backvik-svensson@svf.se,
www.svf.se


# Är du veterinär med intresse för mjölkkor?

## Växa Sverige söker

- **1 veterinär**
  heltid, inriktning på utveckling av djurhälsoarbetet, placering Stockholm
- **1 djurhälsoveterinär**
  heltid, placering Flen
- **1 djurhälsoveterinär**
  vikariat, 80-100 procent fr o m juni till juni 2016, placering Örebro
- **1 djurhälsoveterinär**
  vikariat, 50 procent från maj till ca juni 2016, placering Falkenberg

För mer information om de olika tjänsterna läs mer på www.vxa.se/ledigatjanster

VÄXA SVERIGE

v 46

**13–14/11 -15. Cytologi fördjupning,** Knivsta. Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

v 47

**19–20/11 -15. Dermatologi steg 2,** Stockholmsområdet.
Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

v 48

**26–27/11 -15. Grundläggande mjukdelskirurgi, smådjur, del 2,** Uppsala.
Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

**27–28/11 -15. Foot lameness & farriery,** Evidensia Specialistdjursjukhuset Strömsholm. Arr: VetPD.
Info: www.vetpd.com/courses-detail.php?event=147

v 49

**1–2/12 -15. Rekonstruktiv kirurgi,** Halmstad.
Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

**3–4/12 -15. Artroskopi grund, hund,** Halmstad. Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

## Internationella

Fler internationella kurser hittar du på Vet Agendas hemsida www.vetagenda.com, på British Small Animal Veterinary Associations hemsida www.bsava.com och på European School for Advanced Veterinary studies hemsidor www.esavs.org, www.esavs-master.org, www.esavs-certificate.org och på hemsidan för The British Equine Veterinary Association (hästveterinärkurser) www.beva.org.uk/news-and-events/beva-courses

v 13

**25–26/3 -15. Practical ophthalmology for equine practitioners,** Nørlund Hestehospital, Arhus, Danmark.
Arr: VetPD.
Info: www.vetpd.com/courses-detail.php?event=145

v 17

**23–25/4 -15. The hoof inside out,** Riesenbeck.
Arr: Riesenbeck International.
Info: www.riesenbeck-international.com

**25–27/4 -15. Equine acupuncture case days,** Müggenhausen, Tyskland.
Arr: Arbeitsgruppe Pferd.
Info: Arno Lindner, arnolindner@t-online.de, www.agpferd.com

v 18

**30/4–2/5 -15. Föreläsningar om artros,** Åland.
Arr: Kirurgiföreningen Skalpellen.
Info: www.skalpellen.se

v 20

**13–16/5 -15. International conference on diseases of zoo and wild animals 2015,** Barcelona, Spanien.
Info: www.zoovet-conference.org

v 21

**21–22/5 -15. A global conference on One Health concept,** Madrid, Spanien.
Info: www.worldvet.org, www.wma.net

v 22

**29–30/5 -15. Musculoskeletal ultrasound for equine practitioners,** Hevosklinikka Equivet, Helsinki, Finland.
Arr: VetPD.
Info: www.vetpd.com/courses-detail.php?event=156

v 25

**20–22/6 -15. Equine neurologic case days,** Müggenhausen, Tyskland.
Arr: Arbeitsgruppe Pferd.
Info: Arno Lindner, arnolindner@t-online.de, www.agpferd.com

v 29

**14–15/7 -15. UFAW symposium Animal populations – world resources and animal welfare,** Zagreb, Kroatien.
Info: www.ufaw.org.uk/zagreb2015.php, Dr Stephen Wickens, wicken@ufaw.org.uk

**16–17/7 -15. HSA international symposium 2015 – Recent advances II: Food animal welfare during transport, marketing and slaughter,** Zagreb, Kroatien.
Info: www.hsa.org.uk/internationalsymposium

v 38

**13–17/9 -15. 32th World veternary congress,** Istanbul, Turkiet. Arr: WVA.
Info: www.worldvet.org

v 46

**13–14/11 -15. Head conditions of the horse for 1st opinion vets,** Hevosklinikka Equivet, Helsinki, Finland.
Arr: VetPD.
Info: www.vetpd.com/courses-detail.php?event=150

v 49

**4–5/12 -15. Musculoskeletal ultrasound for equine practitioners,** Bjerke Dyrehospital, Oslo, Norge.
Arr: VetPD.
Info: www.vetpd.com/courses-detail.php?event=158

v 50

**11–12/12 -15. Equine poor performance & rehabilitation for practitioners,** Nørlund Hestehospital, Arhus, Danmark.
Arr: VetPD.
Info: www.vetpd.com/courses-detail.php?event=143


**ÄR DU VETERINÄR OCH VILL VARA MED OCH SKAPA FRAMTIDENS DJURSJUKVÅRD?**

Evidensia Valla Djursjukhus i Linköping bedriver avancerad veterinärvård för alla typer av smådjur. Vi är idag 45 anställda men har en stadig tillväxt. Just nu byggs lokalerna ut och blir ett av regionens modernaste djursjukhus med bl a egen rehab, IVA och bemanning dygnet runt. Vi söker dig som har några års erfarenhet av smådjur, behärskar din grundläggande kirurgi och du får gärna ha specialistkompetens. Du får goda möjligheter till utveckling på en expansiv arbetsplats med positiv laganda!
Tillträdesdatum: 2015-06-01.

Kontakta Björn Lindevall, 013-31 76 33, bjorn.lindevall@evidensia.se. Välkommen med din ansökan, med CV, senast 17/4. Evidensia Valla Djursjukhus, Westmansgatan 21, 582 16 Linköping. Läs om tjänsten på:
**www.evidensia.se/valla-djursjukhus-linkoping**

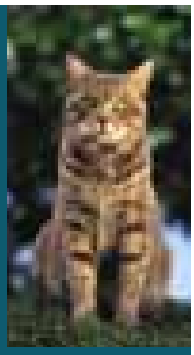

EVIDENSIA
VALLA DJURSJUKHUS
LINKÖPING

# noterat

## Ny avelsstrategi för engelsk bulldogg

Engelsk bulldogg är en ras som av många förknippas med hälsoproblem men nu har en ny avelsstrategi tagits fram som ska förbättra hälsoläget hos rasen, meddelade Svenska Kennelklubben den 13 februari. Det som framför allt prioriteras är att andning och temperaturreglering ska fungera problemfritt.

Arbetet med en ny avelsstrategi startades mot bakgrund av den sjukdomsbild som engelsk bulldogg länge tampats med och den negativa fokus som samhälle och myndigheter riktat mot rasen under senare år. I januari 2013 tillsatte SKK en projektgrupp med uppdrag att tillsammans med rasens specialklubb arbeta fram en ny avelsstrategi (RAS) för engelsk bulldogg. Arbetsgruppen konstaterade efter bland annat studier av skadestatistik från försäkringbolag att hälsoläget behöver förbättras markant. En minskning av andningsproblemen ska prioriteras allra främst. Den nya avelsstrategin lyfter därför fram vikten av att avelsdjurens noslängd med marginal uppfyller det minimimått som definieras av rasstandarden. Detta för att de strukturer som krävs för andning och temperaturreglering ska få tillräcklig plats att fungera problemfritt. Att den nya avelsstrategin så tydligt fokuserar på andning innebär inte att andra hälsoproblem ska negligeras, framhåller SKK.

*Den nya avelsstrategin lyfter fram vikten av att avelsdjurens noslängd med marginal uppfyller det minimimått som definieras av rasstandarden.*

Foto: Aobranc

## SVERIGES VETERINÄRFÖRBUND

FÖRBUNDSSTYRELSE

| *Tf ordförande* | *Telefon* |
|---|---|
| ANDERS FORSLID | 0413-55 32 20 |
| BJÖRN DAHLÉN | 070-290 32 93 |
| JK LARSSON | 0920-25 36 50 |
| KARIN LUNDBORG | 0512-229 19 |
| LOTTA MÖLLER | 073-964 20 78 |
| LARS-ERIK STABERG | 070-438 98 78 |
| LOTTA TERNSTRÖM | 073-151 22 50 |
| MARJA TULLBERG | 070-627 77 36 |

### ANSTÄLLDA VETERINÄRERS FÖRENING – AVF

STYRELSE

| *Ordförande* | *Telefon* |
|---|---|
| FREDRIKE RITTER | 0768-23 35 88 |
| *Vice ordförande* | |
| ELEONOR FREDLER | 070-341 19 41 |
| *Sekreterare* | |
| UNDER TILLSÄTTNING | |
| *Kassör* | |
| SHWAN KAREEN | 070-798 68 68 |
| *Ledamöter* | |
| ANNA BÄCKVALL | 010-122 83 14 |
| KAJSA GUSTAVSSON | 070-980 09 65 |
| ULRIKA LIND | 073-354 53 38 |
| HELEN LOOR | 073-097 62 97 |

### FÖRETAGANDE VETERINÄRERS FÖRENING – FVF

STYRELSE

| *Ordförande* | *Telefon* |
|---|---|
| JOHANNA HABBE | 070-522 04 90 |
| *Sekreterare* | |
| KARIN DANIELSSON | 0707-21 44 56 |
| *Kassör* | |
| ANNA WALDENSTEN PAMUK | 076-109 91 88 |
| *Ledamot* | |
| MAJALISA BROERSMA | 070-591 71 50 |
| *Suppleant* | |
| CHRISTINA SVEDBERG | 073-600 22 21 |

I veterinärförbundet ingår förutom dessa funktioner ett antal råd, kommittéer och nämnder. Samtliga förtroendevalda förbundsmedlemmar listas på hemsidan www.svf.se

### SVERIGES VETERINÄRMEDICINSKA SÄLLSKAP – SVS

KOLLEGIUM

*Ordförande*
BJÖRN DAHLÉN

*Adjungerad vice ordförande*
SUSANNA STERNBERG LEWERIN

ERIKA CHENAIS
HÅKAN LANDIN
LENA MALMGREN
KARIN SANDSTEDT
ULRIKA WINDAHL

### *Sektioner inom Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap*

#### FÖRSÖKSDJURSSEKTIONEN

*Ordförande*
KARIN SANDSTEDT

*Sekreterare*
ANNA GRANLUND

#### HUSDJURSSEKTIONEN:

*Ordförande*
HÅKAN LANDIN

*Sekreterare*
ANNA OHLSON

#### HÄSTSEKTIONEN

*Ordförande*
LENA MALMGREN

*Sekreterare*
ANETTE GRAF EDLING

#### SEKTIONEN FÖR VETERINÄR FOLKHÄLSA

*Ordförande*
ERIKA CHENAIS

*Sekreterare*
CATRIN VESTERLUND-CARLSON

#### SMÅDJURSSEKTIONEN

*Ordförande*
ULRIKA WINDAHL

*Sekreterare*
ANNA LINDGREN

# Om konsten att skriva

**DET VAR I SLUTET AV 1960-TALET.** Min andra vikariesommar tillbringade jag i Norsjö, Västerbotten. Ett inlandsdistrikt som kännetecknades av småjordbruk där många var stadda i avveckling. De större gårdarna var få och jag hade en känsla av att flera av dem gick på den ekonomiska marginalen.

Där såg jag för första gången, och jag tror den enda, en hästdriven gödselspridare i drift. Detta var en kärra med stora trähjul for bärighetens skull. Denna maskin hade i botten på skäppan ett matarbord som förflyttade dyngan i lagom takt bakåt mot en horisontell visp som spred skiten ut över nejden. Det var handlastning som gällde och hästen fick ta i ordentligt för att få maskinen att verka godtagbart. Här fick skogshästen avbryta sin semester. En enkel mekanisk teknik som på sin tid gav en stor rationalisering. Begränsningen var muskelarbetet.

Värdshuset på orten var vant att härbärgera veterinärvikarier. Rummet låg ovan köket med en trapp i direkt anslutning till köksingången. Doften från köksregionen låg tät i trappuppgången. Jag visste alltid vad som skulle stå på dagens matsedel. Under telefontiden var kökstelefonen direktkopplad till rummet, så ibland fick jag ta emot bud om kommande matleveranser. Som motprestation skötte köksan om akuttelefonin och kunde hänvisa till dagens besökslista. Dessutom fungerade hon alldeles utmärkt som sjukvårdsrådgivning. Tråkigt bara att maten var alldeles för fet samt att grönsaker lyste med sin frånvaro. Trots allt var det en lärorik sommar på många sätt.

Vid ett tillfälle i början på 1980-talet vandrade jag runt på Arlanda i väntan på nästa plan. Där såg jag i ett bokställ en bok med den konstiga titeln ”Ormens väg på hälleberget”. Författare hette Torgny Lindgren. På baksidan av boken stod det att han kom från Västerbotten. Sedan fick jag lära mig att han kom från Norsjö. Detta avgjorde köpet. Jag satte mig ner på en bänk och började läsa, så till den grad att jag höll på att missa planet. Det behövdes bara ett par sidor för att få mig förflyttad till min vikariesommar i Norsjö.

Det finns bara en som kan skriva som Torgny Lindgren. Men dock, jag har i alla fall botat en ko hos Sara Lidmans föräldrar i Missenträsk.

BJÖRN WENNMAN

## PERSONNOTISER

### Födelsedagar i april 2015

*Den veterinär som inte önskar få sin bemärkelsedag publicerad i SVT måste meddela detta till förbundskansliet eller redaktionen senast två månader före födelsedagen.*

**Ylva Ståhl,** Falkenberg, 60 år den 1/4
**Henriette Ström,** Danmark, 60 år den 4/4
**Karin Augustsson,** Nynäshamn, 50 år den 5/4
**Stig I Henrikson,** Svalöv, 85 år den 7/4
**Henrik Merin,** Harlösa, 50 år den 8/4
**Bengt Röken,** Norrköping, 70 år den 11/4
**Monica Johansson,** Svalöv, 60 år den 13/4
**Eva Axnér,** Vattholma, 50 år den 15/4
**Momir Balorda,** Hisings Kärra, 60 år den 16/4
**Birgitta Lindblad,** Höllviken, 70 år den 18/4
**Karin Wahlström,** Gunnarskog, 60 år den 21/4
**Per Falk,** Växtorp, 60 år den 24/4
**Leif Skarhed,** Tibro, 70 år den 25/4
**Ulf Ytterberg,** Södertälje, 60 år den 25/4
**Jens Mellander,** Näs, 60 år den 25/4
**Steen Salling,** Svedala, 60 år den 27/4
**Per Michanek,** Vollsjö, 60 år den 27/4
**Anna Walétt-Darvelid,** Anderstorp, 50 år den 27/4
**Lena Myrenius,** Falköping, 50 år den 28/4
**Ann-Sofi Ivarsson,** Frövi, 50 år den 28/4

### Avlidna

Leg veterinär **Annelie Wallberg** avled den 25 december 2014. Hon föddes 1967 och tog veterinärexamen 2009. Hon arbetade som klinikveterinär 2009–2012 på Animalen smådjursklinik, Södra djursjukhuset och Skara djursjukhus och fr o m 2012 på Specialistdjursjukhuset Strömsholm hund och katt.


**EVIDENSIA SÖKER DJURSJUKHUSCHEF TILL VALLA DJURSJUKHUS I LINKÖPING**

Evidensia Valla Djursjukhus bedriver smådjurssjukvård med jourverksamhet 365 dagar om året. Vi har en stadig tillväxt och är idag 45 anställda. Lokalerna byggs just nu ut och Valla Djursjukhus blir ett av Sveriges modernaste. Vi tar emot drygt 20 000 besökare per år, huvudsakligen hundar och katter.

Som djursjukhuschef kommer du att leda den dagliga verksamheten och driva den positiva utvecklingen vidare. Du kommer att ha det övergripande ansvaret för verksamhetens budget och mål. Du rapporterar till regionchefen.

Du bör ha erfarenhet från djursjukvård och vi ser gärna att du är legitimerad djursjukskötare eller veterinär. Djuren (och deras ägare) är i fokus, men du skall även ha ett genuint intresse för att leda och utveckla din personal. Förmåga att planera, strukturera och fokusera på målet är bra egenskaper att ha med sig. Är du legitimerad djurhälsopersonal kan tjänsten med fördel kombineras med visst kliniskt arbete.

Vill du leda ett fantastiskt gäng på ett modernt djursjukhus så är det här arbetsplatsen för dig. Tillträde efter överenskommelse.

**Intresserad?**
Hör av dig till Björn Lindevall, regionchef, tel: 013-31 76 33, eller skicka din ansökan till bjorn.lindevall@evidensia.se. Ansökan med CV skall vara oss tillhanda senast 2015-04-17. Evidensia Valla Djursjukhus, Westmansgatan 21 Linköping.

Mer info på:
**www.evidensia.se/valla-djursjukhus-linkoping**

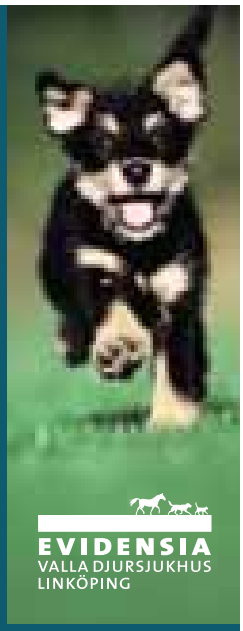


*Evidensia Djursjukvård är Nordens kvalitetsledande kedja för djursjukvård. Vi har närmare 90 djursjukhus och kliniker i Sverige, Norge, Finland och Danmark. Varje år behandlar vi fler än 700 000 djur, varav cirka 655 000 hundar, katter, smådjur och exotiska djur, samt cirka 45 000 hästar.*



SVENSK VETERINÄRTIDNING
Box 12 709
112 94 STOCKHOLM

Besöksadress: **Kungsholms Hamnplan 7**
Telefon: 08-545 558 34
Telefax: 08-545 558 39
Hemsida: *www.svf.se*

REDAKTION:
Johan Beck-Friis
*ansvarig utgivare & chefredaktör*
Telefon: 08-545 558 33
Mobil: 070-717 73 25
E-post: *johan.beck-friis@svf.se*

Suzanne Fredriksson
*journalist*
Telefon: 08-545 558 32
E-post: *suzanne.fredriksson@svf.se*

Brita Trybom
*redaktionssekreterare, annonser*
Telefon: 08-545 558 34
E-post: *brita.trybom@svf.se*

Lill och Kjell Efvergren, Exponera
*layout*
Telefon: 070-566 5661, 0734-28 26 80
E-post: *info@exponera.net*

Wikströms Tryckeri AB, Uppsala
*tryckeri*

ISSN 0346–2250

UTGIVNINGSPLAN 2015

| Nr | Utgivning | Annonsstopp | Manusstopp |
|---|---|---|---|
| 1 | 14 jan | 10 dec -14 | 3 dec -14 |
| 2 | 3 feb | 13 jan | 5 jan |
| 3 | 24 feb | 3 feb | 27 jan |
| 4 | 17 mar | 24 feb | 17 feb |
| 5 | 13 apr | 17 mar | 10 mar |
| 6 | 5 maj | 13 apr | 7 apr |
| 7 | 2 jun | 5 maj | 28 apr |
| 8–9 | 24 jun | 2 jun | 26 maj |
| 10 | 1 sep | 11 aug | 4 aug |
| 11 | 22 sep | 1 sep | 25 aug |
| 12 | 13 okt | 22 sep | 15 sep |
| 13 | 3 nov | 13 okt | 6 okt |
| 14 | 24 nov | 3 nov | 27 okt |
| 15 | 15 dec | 24 nov | 17 nov |

SVENSK VETERINÄRTIDNING
**Prenumerationspris 2015**
***Sverige: 1 310 kronor + moms.***
***Europa: 1 660 kronor + moms i EU.***
***Utanför Europa: 1 810 kronor.***
*Medlemmar i veterinärförbundet har 450 kronor i rabatt.*

TS Fackpressupplaga 2014 – 3 400 ex





FÖRBUNDSKANSLIET *se sidan 3*

# Vetofol vet.

**propofol 10 mg/ml**

Intravenöst anestetikum
för induktion och underhåll
av allmänanestesi
hos katt och hund

Vetofol vet. 10 mg/ml injektionsvätska, emulsion för katt och hund. Aktiv substans: Propofol. Indikationer: För induktion och underhåll av allmänanestesi genom intermittenta doser vilka effekt nås. För induktion av allmänanestesi i situationer där underhåll sker med inhalationsanestesi. Kontraindikationer: Skall inte användas i djur med känd överkänslighet mot aktiva substansen, eller mot några hjälpämnen. Biverkningar: Blodtrycksfall under induktion, underhåll och uppvakning (kardiovaskulär depression) rekommenderas att undvika. Hos en liten andel djur har minskade halter på enzymen observerats. Under uppvakningsfasen har förlängd och lackan på excitation setts hos en liten andel djur. I kliniska studier av katt och hund har övergående andningsuppehåll under induktion observerats frekvent. Hos en liten andel katter förekom skakande av lösa ansikte under uppvakningsfasen. Om tillstånd förekommer efter induktion kan det förbättra också under anestesi och uppvakningsfasen. Oavsiktlig perivaskulär administrering kan i sällsynta fall orsaka lokala vävnadsreaktioner. Uppvakningsfasen med propofol till katt kan orsaka oxidativ skada och formation av Heinz kroppar. Uppvakningsfasen kan dessutom bli förlängd. Ett intervall på minst 48 timmar till upprepad anestesi, minskar sannolikheten för ett dåligt utvecklat uppvakningsförlopp och hälsoskador. Det veterinärmedicinska läkemedlet kan inte förskrivas hos fosterskadade och under dräktighet, men läkemedlet kan övervägande skulle för induktion av allmänanestesi under kejsarsnitt av tikar. Skall endast användas i enlighet med ansvarig veterinärs ordination. Interaktioner: Propofol kan avsevärt tillsammans med vanligen förekommande läkemedel för premedicinering, inhalationsanestetika och analgetika. Dosering: Läkemedlet är avsett för intravenös administrering. Injektion: Injektionsdosen beräknas på basis av kroppsvikten och den kan ges under 15–40 sekunder till önskat effekt uppnås. Alternativt kan hela dosen ges som en engångsinjektion under en kortare tidsperiod. Avsaknad av premedicinering minskar induktionsdosen. Följande doser är vägledande. I praktiken ska dosen baseras på respons hos det enskilda djuret. Induktionsdosen för hund och katt är i genomsnitt följande (utan premedicinering eller premedicinering med en sedativa icke-G2-agonist eller en opioidanalgetika):

| | Dos mg/kg kroppsvikt | Dosvolym ml/1 kg kroppsvikt |
|---|---|---|
| Hund - utan premedicinering<br>- med premedicinering | 6,5<br>4,0 | 0,65 ml/10 kg<br>0,4 ml/10 kg |
| Katt - utan premedicinering<br>- med premedicinering | 6,5<br>4,0 | 0,65 ml/10 kg<br>0,4 ml/10 kg |

Underhåll: Dosvolymen vallerar individuellt för snabbare underhållsgivna genom intermittenta doser. Intermittenta doser ges tills önskad effekt uppnås. En dos på ungefär 1 ml per 2,5–5,0 kg kroppsvikt underhåller anestesin upp till 5 minuter. Kontinuerlig och långsamt expansiv längre än 30 minuter kan leda till längre uppvakningstider, särskilt hos katter. Förpackning: 5 x 20 ml. Receptbelagt läkemedel. Förskrivning: Endast av djurläkare. Producent: Fresenius Labs Limited, Nordland. Baserad på SPC 2013-11-26. För ytterligare information: www.fass.se.


DISTRIBUERAS I SVERIGE:
VM PHARMA AB
BOX 49015, 104 29 STOCKHOLM
info@vetmedic.se


VETMEDIC
vetmedic.se

Posttidning A
Retur, Box 12709 • 112 94 Stockholm

# KALVDIARRÉ
## Ett utbrett problem med stora omkostnader

### KALVDIARRÉ INNEBÄR:[1, 2]

- Sämre hälsa
- Dödsfall
- Nedsatt tillväxt
- Starkt ökad risk för luftvägssjukdom
- Lägre mjölkproduktion i första laktationen

**REFERENSER**

*1. Hultgren et al. (2008) Rearing conditions, morbidity and breeding performance in dairy heifers in southwest Sweden. Preventive Vet Med (87):244-260.*

*2. Kvigprojektet: http://www.hmh.slu.se/ShowPage.cfm?OrgenhetSida_ID=2389 (1998-2007) Rekryteringsdjurens hälsa, skötsel, utfodring och miljö och uppfödningsperiodens betydelse för mjölkkons hälsa, produktion och hållbarhet.*

Rotavec™ Corona vet. är ett receptbelagt läkemedel. Beredningsform: injektionsvätska, emulsion. Datum för senaste översyn av produktresumé: 2014-01-20. För mer information: www.fass.se.

© MSD Animal Health 201502

# Rotavec™ Corona vet.

VACCIN MOT NEONATAL KALVDIARRÉ HOS NÖTKREATUR

Förstärk råmjölkens skyddande egenskaper genom vaccination av dräktiga kor/kvigor.
Rotavec™ Corona vet. hjälper till att skydda kalven mot rotavirus, coronavirus och *E. coli* F5 (K99) genom överföring av antikroppar via råmjölken.

### PRAKTISK OCH ENKEL ANVÄNDNING

- Endast *EN* dos.
- Stort vaccinationsfönster. Vaccinera mellan 12 och 3 veckor före beräknad kalvning.
- Lämpar sig utmärkt för gruppvaccination.
- 2 ml ges som intramuskulär injektion.

Intervet AB
Box 6195
102 33 Stockholm
www.msd-animal-health.se

MSD Animal Health